

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 456

**Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Gelir
Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1585) ile
Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1585 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Katılma Yazısı 4
- Genel Gerekçesi 4
- Madde Gerekçeleri 6

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu 9

• Muhalefet Şerhleri 26

• Teklif Metni 74

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 74

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Mustafa Elitaş

Kayseri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/1585) Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum; gereğinin yapılmasını arz ederim.

09.02.2017

A. Nejat Koçer

Gaziantep

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1585)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

1/1/2012 tarihinden itibaren herhangi bir kapsamda sosyal güvencesi olmayan vatandaşlarımız, 5510 sayılı Kanun gereği zorunlu olarak genel sağlık sigortası kapsamında tescil edilmektedir. Vatandaşlarımız üç basamaklı bir sistemde öngörülen genel sağlık sigortası primlerini ödeyerek, sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir. Diğer yandan, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına giderek gelirleri brüt asgari ücretin üçte birinin altında olduğu tespit edilen vatandaşımızın genel sağlık sigortası primleri, Devletimiz tarafından ödenmekte ve söz konusu vatandaşlarımız sağlık hizmetlerine ulaşabilmektedir.

2012 yılından günümüze kadar uygulanan ve sosyal güvencesi olmayan vatandaşlarımıza da sağlık imkânı sunan söz konusu sistemin bazı aksaklıkları içinde barındırdığı görülmüştür. Bu aksaklıkların başında bu kapsamdaki vatandaşlarımızın, genel sağlık sigortası prim borçlarını ödeme alışkanlığının bulunmaması ve sistemin sade olmaması gelmektedir. Sistemin basit, uygulanabilir ve erişilebilir olması amacıyla düzenleme yapılması ve ayrıca geçmiş prim borçları ile ilgili de yapılandırma hakkı teklif edilmektedir.

Ayrıca, teklif ile 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerine tabi olarak çalışan sigortalıların ekonomik olarak zor duruma düşmeleri nedeniyle işyerini kapatmaları veya iflas etmeleri durumunda oluşacak gelir kayıplarını telafi etmek üzere Esnaf Ahilik Sandığı kurulması amaçlanmıştır.

Esnaf Ahilik Sandığının kurulması kapsamında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda gerekli değişikliklerin yapılması amaçlanmıştır. Buna ilave olarak, işsizlik ödeneği ödeme tarihinin belirlenmesine ilişkin düzenleme önerilmektedir.

Hükümetlerimiz döneminde yatırımın, üretimin, istihdamın artırılması için yapılan yasal düzenlemelere ilave olarak hazırlanan Kanun Teklifiyle;

- Ülkemize döviz girişini artırmak ve inşaat sektörünü desteklemek amacıyla Türkiye’de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye’de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye’de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut ve işyeri teslimlerinde katma değer vergisi istisnası sağlamak suretiyle konut ve işyeri satışlarının teşvik edilmesi,
- İnşaat sektöründe maliyetleri azaltmak amacıyla tapu harcı oranları ile bu sektörde kullanılan bazı kâğıtlar bakımından damga vergisi oranlarının farklılaştırılmasına imkân sağlanması,
- Vergiye gönüllü uyumun artırılması amacıyla uyumlu gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin yıllık beyanname ile beyan ettikleri gelir ve kurumlar vergisinin belli bir kısmına kadar indirim yapılması,

yönünde düzenlemeler yapılmaktadır.

Yine DSİ tarafından yürütülen baraj projelerinin kapsamında bulunan kamulaştırma ve iskan/yeniden yerleşim çalışmalarının barajı yapan DSİ tarafından tek elden yürütülmesi neticesinde projelerin süresinde tamamlanması ve ülke ekonomisine katkısının bir an önce sağlanması amacıyla mevzuatta düzenleme yapılması teklif edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Yapılan düzenleme ile ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler hariç olmak üzere, kurumlar vergisi mükelleflerinden, maddede yer alan şartları taşıyanların verecekleri yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'inin, ödenmesi gereken vergiden indirilmesi, indirilemeyen tutarların ise yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilmesi imkanı sağlanmakta, mahsup edilemeyen tutarların ise iade edilmemesi öngörülmektedir.

İndirim uygulamasından şartları taşımadığı halde yararlananlar ile uygulamadan yararlandıktan sonra haklarında ikmalen, re'sen veya idarece tarhiyat yapılan ve yapılan tarhiyatı kesinleşenlerden zamanında ödenmeyen vergiler, vergi ziyai cezası da uygulanmak suretiyle aranılacaktır.

Ayrıca, maddede geçen 1 milyon liralık tutarın, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanması öngörülmekte ve Bakanlar Kuruluna, indirim oranını ve 1 milyon liralık tutarı iki katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, kanuni oran ve tutarına getirmeye; Maliye Bakanlığına, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetki verilmektedir.

Madde 2- Yapılan düzenlemeyle, damga vergisine tabi kâğıtlar arasında yer alan inşaat sektörüne ilişkin farklı sözleşme türleri, Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun "I. Akitlerle ilgili kâğıtlar" başlıklı bölümünün "A. Belli parayı ihtiva eden kâğıtlar." fıkrasında sayılmak suretiyle, bu kâğıtlar için oran farklılaştırılmasına imkân verilmesi sağlanmaktadır.

Madde 3- Yapılan düzenlemeyle, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını, gayrimenkullerin türleri, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla veya gayrimenkullerin asli edim kapsamında gayrimenkul sertifikası karşılığı edinilip edinilmediğine göre farklılaştırmaya yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 4- Yapılan düzenlemeyle, ülkemize döviz girişinin arttırılması ve inşaat sektörünün teşvik edilmesi amacıyla inşa edilen işyeri ve konutların satış bedelinin yurtdışından getirilecek döviz olarak ödenmesi şartıyla, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara ilk satışı, katma değer vergisinden istisna edilmektedir.

Madde 5- Madde ile 5510 sayılı Kanunun 50 nci maddesi kapsamındaki isteğe bağlı sigortalılar, 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler, köy ve mahalle muhtarları ile tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için Esnaf Ahilik Sandığının kurulması amaçlanmaktadır.

Madde 6- Madde ile Türkiye İş Kurumunun faaliyet alanı ile ilgili yapılacak proje ve programlara münferiden veya yurt içi ya da uluslararası kuruluşlarla işbirliği halinde eğitim ve danışmanlık hizmeti verilebilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan idarelere proje karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarların izlenmesine ilişkin usule tabi olmak amacıyla 5234 sayılı Kanunun 32 nci maddesine atıf yapılarak, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlarla yürütülen projeler karşılığı temin edilen hibe niteliğindeki tutarların, Türkiye İş Kurumunun bütçesine gelir kaydedilmeksizin özel hesaplarda izlenmesi imkânı getirilmiştir.

Madde 7- Madde ile Esnaf Ahilik Sandığının kurulması nedeniyle buradan ödenek alacakların genel sağlık sigortalısı sayılması amaçlanmaktadır.

Madde 8- Madde ile Esnaf Ahilik Sandığının kurulması nedeniyle buradan ödenek alacakların genel sağlık sigortalılığı başlangıç tarihinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- Madde ile mevcut durumda üç kategoride uygulanan genel sağlık sigortası prim oranının tek kategoriye indirilmesi suretiyle sistemin etkinliğinin artırılması ve sadeleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10- Madde ile 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalılarının prim oranı prime esas kazancın %3'ü olarak belirlenmekte ve bu oranın %12'ye kadar artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 11- 5510 sayılı Kanuna eklenen ek 13 üncü madde ile, Türkiye'de ikamet eden Türk vatandaşlarının Türk soylu olmakla birlikte Türkiye'de ikamet etmeyen ve Türk vatandaşı olmayan aile fertleri ile 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilenlerden aynı Kanunun 13 üncü maddesi kapsamında olanların Türkiye'de buldukları sürelerde sağlık hizmetlerinden yararlanamaması sebebiyle oluşan mağduriyetin giderilmesi amaçlanmaktadır.

5510 sayılı Kanuna eklenen ek 14 üncü madde ile, İşyerinde kayıt dışı veya sahte sigortalı tespit edilmesi halinde mevcut durumda işverenler bir yıl süreyle istihdam teşviklerinden yararlanamamaktadırlar. Özellikle sigortalı sayısı fazla olan işyerlerinde yapılan denetim ve kontrollerde, kasıt olmaksızın ihmal veya başka bir nedenle kayıt dışı sigortalı çalıştırıldığının tespit edilmesi halinde, işyerine uygulanan teşviklerden bir yıl süreyle yasaklama işlemi işlenen fiil ile orantılı olmamaktadır.

Yapılan düzenleme ile kayıt dışı istihdamın veya sahte sigortalılığın tespiti halinde uygulanmakta olan bir yıl süreyle teşviklerden yararlanamama uygulamasının birinci tespitte bir ay süreyle ilk tespitten itibaren üç yıl içinde yapılan tespitlerde ise bir yıl süreyle teşviklerden yararlanamaması şeklinde değiştirilmesi amaçlanmıştır.

Maddede yer alan "Beş kişiden fazla olmamak koşuluyla çalıştırılan toplam sigortalı sayısının %1'ini aşmayan sayıda, çalıştırılan kişilerin sigortalı olarak bildirilmediğinin veya bildirilen kişilerin fiilen çalışmadığının tespit edilmesi halinde birinci fıkra hükümleri uygulanmaz." hususu ile ilgili olarak iş işverenlere 5510 sayılı Kanuna göre idari para cezaları uygulanmaya devam edilecektir.

Ayrıca bu maddenin yürürlük tarihinden önce bir yıl istihdam teşviklerinden yararlanamama durumuna düşmüş olan işyerlerinin bir yıldan kalan sürelerinde ikinci bir tespit olmadığı takdirde istihdam teşviklerinden yararlanması da amaçlanmıştır.

Madde 12- 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 73 üncü madde ile, genel sağlık sigortası prim borçları yeniden yapılandırılmaktadır.

Madde 13- DSİ tarafından yürütülen baraj projeleri sebebiyle yerleşim yerleri su altında kaldığından yaklaşık 350.000 kişi etkilenmiş olup, devam eden ve yapılacak barajlardan ise yaklaşık 270.000 kişinin daha etkileneceği tahmin edilmektedir. Etkilenen bu ailelerin göçe zorlanmadan kendi yerleşim yerleri yakınındaki yeni yerleşim yerleri içerisinde iskân edilmeleri uygun olacaktır. Halen DSİ tarafından yürütülen Ilisu, Yusufeli, Melen, Silvan ve Reyhanlı Barajları başta olmak üzere 25 projede, 2 ilçe, 3 belde ve 93 köy yerleşim yerinde yeniden yerleşim söz konusudur. DSİ tarafından yapılan baraj projeleri kapsamında kalan yerleşim yerlerinin ve bu alanlarda yaşayanların yeniden iskân edilmeleri barajın yapımı ve tamamlanması ile senkronize olarak neticelendirilememektedir. Bu durum ise, yatırım projesinin faydaya dönüşmesini geciktirmektedir. DSİ'nin yaptığı baraj projelerinden etkilenen ve kamulaştırmaya konu olan yerleşim yerlerinin iskânı, kamulaştırma ve inşaat iş programına uyumlu olarak yürütülmesinde fayda bulunmaktadır. DSİ tarafından yürütülen baraj projelerinin kapsamında bulunan kamulaştırma ve iskan/yeniden yerleşim çalışmalarının barajı yapan DSİ tarafından tek elden yürütülmesi neticesinde projeler süresinde tamamlanacak ve ülke ekonomisine katkısı bir an önce sağlanacaktır. Bu sebeplerle mevzuatta düzenleme yapılması teklif edilmektedir.

Madde 14- Düzenleme ile sendika ve konfederasyonların işbirliği protokolü çerçevesinde, kadın istihdamını destekleyici faaliyetler kapsamında kullanılması şartıyla Bakanlığa kaynak aktarımına imkan verilmektedir.

Madde 15- Yürürlük maddesidir.

Madde 16- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

17/2/2017

Esas No: 2/1585

Karar No: 25

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1585 esas numaralı “*Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Komisyonumuzun 14/2/2017 ve 15/2/2017 tarihlerinde yaptığı 23 ve 24 üncü birleşimlerinde görüşülüp kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

2/1585 esas numaralı “*Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” 8/2/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça 9/2/2017 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna havale edilmiştir.

Ayrıca 13/2/2017 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 1/812 esas numaralı “*Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı*” için ek gündem yapılmış; suretiyle gündeme alınmış; ancak Tasarı Komisyonumuzda görüşülmemiştir.

Komisyonumuzun, 14/2/2017 tarihinde yaptığı 23 üncü birleşiminde, 2/1585 esas numaralı Kanun Teklifinin görüşmelerine başlanmış ve görüşmeler 15/2/2017 tarihinde yapılan 24 üncü birleşimde tamamlanmıştır.

Birleşimlerde, Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Naci AĞBAL, Kalkınma Bakanı Lütfi ELVAN ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk ÖZLÜ, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Hak İşçi Sendikalar Konfederasyonu (HAK-İŞ), Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN) ve Türkiye Noterler Birliği temsilcilerinin katılımıyla Teklifin görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

2. KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Teklif ile genel olarak, Genel Sağlık Sigortası sisteminin bazı aksaklıklarına çözüm getirilmesi, sistemin erişilebilirliğinin ve uygulanabilirliğinin artırılması, bu kapsamda geçmiş prim borçlarını yapılandırılması, Esnaf Ahilik Sandığının kurulması, ülkemize döviz girişinin artırılması ve inşaat sektörünün desteklenerek maliyetlerinin azaltılması, vergisini

düzenli ödeyen mükelleflerin vergi borçlarında belli bir miktar indirim yapılarak vergiye uyumun artırılması, baraj projeleri kapsamında bulunan kamulaştırma ve iskan/yeniden yerleşim çalışmalarının DSI'nin uhdesine alınarak ülke ekonomisine geri dönüşünün hızlandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Teklif ile,

➤ Ticari, zirai ve mesleki faaliyetleri nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler hariç olmak üzere kurumlar vergisi mükelleflerinin; son üç vergi beyannamelerini süresi içinde vermeleri, tahakkuk eden vergileri süresinde ödemeleri, bu belirtilen süre içerisinde haklarında yapılmış tarhiyat bulunmaması, indirim hesaplanacağı tarih itibarıyla 1000 TL'nin üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması ve Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen kaçakçılık suçlarını önceki dört takvim yılında işlememiş olmaları şartıyla, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'inin, indirim tutarı 1 milyon TL ile sınırlı olmak üzere, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilmesi,

➤ Damga vergisine tabi kâğıtlar arasında yer alan inşaat sektörüne ilişkin farklı sözleşme türleri için damga vergisi oranlarının farklılaştırılabilmesi,

➤ Harçlar Kanununda düzenlenen, gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranlarının; gayrimenkullerin türleri, sınıfları, bulunduğu yer, vergi değeri ve gayrimenkul sertifikası karşılığı edinilip edinilmediği kriterleri esas alınarak farklılaştırılmasına yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

➤ İnşaat sektörünü desteklemek ve yurt dışından döviz girişini teşvik etmek maksadıyla, ülkemizde yerleşik olmayan yabancılar ile kazancını Türkiye'de elde etmeyen kurumlara, işyeri ve konut satışlarının yalnızca ilk tesliminde, bedelinin yurt dışından getirilecek dövizle ödenmesi halinde KDV istisnasının sağlanması,

➤ Bir hizmet sözleşmesine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların, ekonomik olarak zor duruma düşmeleri sebebiyle işyerlerini kapatmaları veya iflas etmeleri durumunda, oluşacak maddi kayıpları telafi etmek üzere Esnaf Ahilik Sandığının kurulması, bu Sandığa katılımın zorunlu olması, sigorta priminin sigortalının prime esas günlük kazançlarından, %2 sigortalı ve %1 Devlet payı olarak alınması, faaliyetlerine son verdikten sonra Türkiye İş Kurumuna başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduğunu beyan etmeleri, günlük Sandık ödeneğinin ise sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama kazancının %40'ı kadar olması ve her halükarda aylık asgari ücretin brüt tutarının %80'ini geçemeyecek şekilde belirlenmesi, 720

gün prim ödeyenler için 180 gün, 900 gün prim ödeyenler için 240 gün, 1080 gün prim ödeyenler için 300 gün süreyle ödeme yapılması,

➤ Türkiye İş Kurumunun faaliyet alanı ile ilgili yapılacak proje ve programlarda veya ulusal ya da uluslararası kuruluşlarla işbirliği halinde eğitim ve danışmanlık hizmeti ihale ve protokollerine katılabilmesi, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlarla yürütülen projelerde temin edilen hibe niteliğindeki tutarların, Türkiye İş Kurumunun bütçesine gelir kaydedilmeksizin özel hesaplarda izlenmesi,

➤ Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinin bağlandığı tarihten itibaren bir ay içinde bu durumu Türkiye İş Kurumu tarafından SGK'ya bildirilmesi ve Sandıktan ödenek alacakların genel sağlık sigortalısı sayılması, Sandığın başvuru, ödenek bağlanması, prim tutarları ve diğer uygulamaya ilişkin hususlarının düzenlenmesi,

➤ 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanlar için prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının, prime esas kazanç tutarı olarak esas alınması ve tescil tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içinde gelir testi talebinde bulunanlardan gelir testi sonucuna göre aile içindeki gelirleri brüt asgari ücretin üçte birinin altında tespit edilenlerin bu sürelerde yaptıkları ödemelerin herhangi bir faiz uygulanmaksızın iade veya mahsup edilmesi,

➤ 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalılarının prim oranlarında varolan üçlü yapının kaldırılarak prim oranının prime esas günlük asgari kazancın %3'ü olarak belirlenmesi ve bu oranın %12'ye kadar artırılması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

➤ Türkiye'de ikamet eden Türk vatandaşlarının Türk soylu olmakla birlikte Türkiye'de ikamet etmeyen ve Türk vatandaşı olmayan aile fertleri ile İçişleri Bakanlığı veya Dışişleri Bakanlığı tarafından Türk soylu olduğu bildirilenlerin ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca çalışma izni muafiyeti kapsamında olanların Türkiye'de buldukları sürelerde Genel Sağlık Sigortalısı sayılarak oluşan mağduriyetlerin giderilmesi,

➤ Mevcut durumda, işyerinde kayıt dışı veya sahte sigortalı olarak çalışanın tespiti halinde, işverenlerin bir yıl süreyle istihdam teşviklerinden yararlandırılmaması uygulamasının, cezanın orantılılığı ilkesi gereğince, birinci tespitte bir ay süreyle, ilk tespitten itibaren üç yıl içinde yapılan tespitlerde ise bir yıl süreyle teşviklerden yararlandırılmaması şeklinde değiştirilmesi,

➤ Genel Sağlık Sigortası tescili yaptırmış olup gelir testine hiç başvurmayan kişilerin, bu maddenin yürürlüğe girmesiyle birlikte on iki ay içinde gelir testine başvurmaları halinde GSS primlerinin, test sonucuna göre tescil tarihinden itibaren tahakkuk ettirilmesi,

➤ 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanların, bu maddenin yürürlüğünden önceki dönemde prim borçlarına tahakkuk etmiş veya ettirilecek gecikme cezası ve zammı gibi alacaklardan vazgeçilmesi ve prim borçlarının yapılandırılması, hesaplanan yeni borcun, maddenin yürürlüğünü takip eden aybaşından itibaren on iki ay içinde peşin veya taksitle ödenebilmesinin sağlanması ve ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz uygulanmaması,

➤ DSİ tarafından yürütülen baraj projeleri kapsamında yapılacak kamulaştırma ve iskân çalışmalarının, barajı yapan DSİ tarafından tek elden yürütülmesi, bu suretle baraj yapılan yerlerdeki vatandaşların mağdur edilmeden iskanlarının hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi,

➤ Sendika ve konfederasyonların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile yapacakları işbirliği protokolü çerçevesinde, kadın istihdamını destekleyici faaliyetler kapsamında kullanılması şartıyla Bakanlığa kaynak aktarabilmesi,

öngörülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA TEKLİFİN GENELİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyesi Milletvekilleri tarafından;

- Teklifin önemli ve uzun vadeli etkileri olacak düzenlemeler ihtiva etmesine rağmen aceleye getirildiği, hazırlık aşamasında ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla yeterince istişare yapılmadığı ve teklifte öngörülen düzenlemelere ilişkin ilgili diğer komisyonların görüşlerinin alınmadığı, mevzuat hazırlama ile ilgili yönetmeliğe uyulmadığı, düzenleyici etki analizleri ve kapsamlı projeksiyonların hazırlanmadığı,

- Ülke ekonomisini ve devlet bütçesini doğrudan veya dolaylı olarak etkileyecek düzenlemelerin Komisyon tarafından görüşülmesi gerekirken olağanüstü hal KHK'ları marifetiyle son dönemde bu alanlarda birçok düzenleme yapıldığı, bunların bütçeye ve ekonominin genel durumuna etkisinin bir başka oturumda Komisyon tarafından değerlendirilmesi gerektiği,

- Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ekonomik zorlukların, esasında ülkeye duyulan güven kaybının bir yansıması olduğu, bunların aşılması için demokrasinin güçlendirilmesi ve şeffaf bir yönetim anlayışının tesis edilmesine öncelik verilmesi gerektiği, bu düzenlemelerin ekonomik ve mali düzenlemeler kadar önemli olduğu,

- Teklifte vergisini düzenli ödeyen mükelleflere indirim öngörülmesinin memnuniyet verici bir düzenleme olduğu, fakat sık sık çıkarılan yeniden yapılandırma kanunları ve vergi afları sebebiyle toplumdaki vergiye uyum kültürünün zedelendiği, bu noktada en ideal sistemin afların ve teşviklerin olmadığı, basit, anlaşılır, adil ve Anayasadaki eşitlik ilkesine uygun olarak kurgulanmış bir vergi sistemi olduğu,

- Esnaf Ahilik Sandığı ile ilgili düzenlemenin temelde yerinde ve vatandaş lehine bir düzenleme olduğu, fakat sistemin esnafılığı koruyan ve teşvik eden bir anlayışla kurulmadığı, oysa Ahilik anlayışının esasında, sigorta sisteminden ziyade üyelerini hem ekonomik hem de ahlaki yönden geliştiren bir dayanışma teşkilatı olduğu, çok uluslu şirketlerin ve büyük alışveriş merkezlerinin tehdidi altında olan binlerce esnafın sorunlarının geniş kapsamlı bir projeksiyonla ele alınması gerektiği,

- Esnaf Ahilik Sandığının tek bir ek madde içinde düzenlendiği, bunun yasama tekniğine uygun olmadığı, toplumun önemli bir kesimini ilgilendiren bu denli kapsamlı bir sigorta sisteminin ayrı bir kod kanun olarak hazırlanması gerektiği, Sandığın hangi amaçlarla ve ne şekilde harcama yapabileceği konularının dikkatli ve detaylı bir şekilde düzenlenerek günlük politikalara kurban edilmesinin engellenmesi gerektiği,

- Esnafın hâlihazırda ciddi miktarda prim yükü altında oldukları, bu cihetle Ahilik Sandığına ilişkin düzenlemede yer alan prime hak kazanmaya esas gün sayısı ve katkı payı oranlarının esnafın lehine olacak şekilde, sektörün temsilcileriyle yapılacak görüşmeler ve hazırlanacak etki analizleri ışığında tekrar gözden geçirilebileceği,

- Esnaf Ahilik Sandığı ilgili düzenlemenin mevcut haliyle şirket ortaklarını da kapsadığı, Sandıktan yararlandırılacakların esnaf kesimiyle sınırlı tutulması gerektiği,

- Teklifte öngörülen, yabancılara konut ve işyeri satışlarında KDV istisnası getirilmesine ilişkin düzenlemenin öncelikle Anayasadaki eşitlik ve vergide adalet ilkesine aykırı olduğu, halihazırda Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında emlak vergisi en düşük ülkeler arasında yer aldığı; bu sebeple tasarrufların emlak sektörüne yöneldiği, bunun da sanayileşmeyi ve imalat sektörünü olumsuz etkileyerek rant ekonomisini büyüttüğü,

- Konut ve işyeri satışlarına getirilmesi öngörülen KDV istisnasının suistimale ve muvazaalı işlemlere açık bir düzenleme olduğu, zira bu istisnadan faydalanıp konut veya işyeri alan bir yabancıнын, akabinde bunu Türkiye'de yerleşik bir vatandaşa satması halinde haksız rekabetin ortaya çıkabileceği, maddeye en azından düzenlemeden yararlanacakların konutlarını belli bir süre için satmalarını yasaklayacak bir hükmün eklenmesinin yerinde olacağı,

- Ekonomideki kayıt dışı istihdamın hâlihazırda yüksek olduğu, hal böyleyken Teklifte yer alan sigortasız işçi çalıştıranlara yönelik yaptırımların gevşetilmesinin doğru olmayacağı,
- Genel Sağlık Sigortası ile ilgili düzenlemenin prensipte doğru bir adım olduğu, fakat uygulamanın, sosyal güvenlik sistemini bütüncül bir bakış açısıyla kapsamadığı, bu nedenle prim oranlarının farklılaştırılması, gelir testlerinin sağlıklı yapılması ve sağlığa eşit erişimde adaletin sağlanması gibi hususlar bakımından da sistemin iyileştirilmesi gerektiği,
- Teklifin DSİ'nin baraj projelerinin yapıldığı bölgelerdeki iskân faaliyetleri ile ilgili maddesiyle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından DSİ'ye devredilecek yetkilerinin çok kapsamlı olduğu, DSİ'ye devredilmesi öngörülen yetkilerin sınırlarının daha açık ve net olarak çizilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Hükümet adına yapılan açıklamalarda;

- Teklifte getirilen düzenlemelerin, toplumdaki farklı kesimlerin ihtiyaç ve beklentilerine karşılık olarak genel anlamda, vergisel düzenlemeler, İşsizlik Sigortası Sistemi ve Genel Sağlık Sigortası Sistemi olmak üzere üç temel alanda yoğunlaştığı,
- Maliye Bakanlığı tarafından, vergisini düzenli olarak ödeyen gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine teşvik getirilmesi konusunda uzun zamandır çalışmalar yapıldığı, mevcut Teklifte vergiye gönüllü uyuma destek verecek önemli bir düzenlemenin getirildiği, bu düzenlemenin uzun süredir beklenen ve takip edilen bir düzenleme olduğu,
- Vergi hukuku ilkeleri doğrultusunda kanun koyucunun çeşitli sosyoekonomik gerekçelerle vergi kanunlarının uygulanması bakımından farklı düzenlemelere gidebildiği, nitekim kısa bir süre önce KOBİ birleşmelerine ilişkin vergi teşvik düzenlemesinin ve yine nakdi sermaye artışı durumlarında uygulanacak "izafi faiz gideri indirimi" düzenlemesinin Komisyonun önüne getirildiği,
- Firma ölçeği büyüdükçe ve büyük ölçekli mükelleflere doğru gidildikçe kurumsallaşma ve profesyonelleşmenin de etkisiyle vergiye uyumun arttığı, Teklifin ilgili maddesi hazırlanırken vergiye gönüllü uyum seviyesi düşük olan küçük ve orta ölçekli işletmelerin teşvik edilerek uyum seviyelerinin yükseltilmesinin hedeflendiği, vergi indirimine ilişkin hükmün bu bakış açısıyla hazırlandığı,
- Mevcut sistemde işgücü piyasasında çalışanlar bakımından, işsiz kaldıkları dönemde asgari bir gelir sağlamak amacıyla bir İşsizlik Sigortası Fonu uygulamasının olduğu, Teklifte getirilen Esnaf Ahilik Sandığı ile de ekonomik olarak zor duruma düşen ve işyerini kapatmak

zorunda kalan esnafın, yeni bir işyeri açana kadar belli bir süre için Devletin de katkı yapacağı bir fonda birikecek tasarruflardan faydalanacağı,

- Esnaf Ahilik Sandığı uzun vadeli aktüeryal dengeyi koruyup koruyamayacağı, gelir gider dengesi bakımından sürdürülebilir olup olamayacağı hususlarında gerekli teknik analizlerin Sosyal Güvenlik Kurumu ve Hazine Müsteşarlığı tarafından yapıldığı, bu analizlerin ve olası etkilerinin çok yönlü olarak değerlendirildiği,

- Esnaf Ahilik Sandığı haddizatında ismine varıncaya kadar sivil toplum örgütleriyle müştereken gerçekleştirilen çalışmalar ve istişareler sonucunda ortaya çıkmış bir düzenleme olduğu, mer'î mevzuatta sosyal güvenlik prim iştirakçisi olmaları hasebiyle esnaf dışındaki bir takım meslek gruplarının da bu düzenlemenin kapsamına alınmasının doğru olacağı, Komisyon üyeleri tarafında düzenlemenin teknik boyutuna yönelik getirilen eleştiri ve önerilerin uygulamaya dönük boyutuyla dikkate alınacağı,

- Genel Sağlık Sigortası konusunda yapılan olumlu değerlendirmelerin memnuniyet verici olduğu, Genel Sağlık Sigortası sistemi ile ilgili olarak geçmişe dönük uygulamalarda özellikle gelir testinin yapılması konusunda birtakım zorlukların yaşandığı, özellikle gelir testine gelmeyen vatandaşlara yönelik yapılan tahakkukların zaman zaman gerçek duruma örtüşmemesi halleriyle karşılaştığı, Teklifte getirilen sistemde ise vatandaşın gelir testine gelme zorunluluğunun ortadan kaldırıldığı ve gelir testine gelmeme durumlarında 53 TL'ye tekabül eden primin doğrudan doğruya tahakkuk ettireceği, diğer taraftan eğer kişi gelir testine girerse ve gelirinin belli bir tutarın altında olduğu anlaşılırsa hiçbir şekilde prim ödemeyeceği,

- Konut ve inşaat sektörlerinde maliyetlerin düşürülmesi ve talebin artırılmasına yönelik uzun süredir çalışmaların yapıldığı, nitekim önceki dönemlerde Bakanlar Kurulu kararıyla sektörde talebi artıracak ve maliyetleri düşürecek birtakım düzenlemelerin de hayata geçirildiği,

- Yabancılara konut ve işyeri satışı konusunda getirilen KDV istisnasıyla ilgili olarak, özellikle son dönemde yabancıların Türkiye'deki konut taleplerinde ciddi artışlar yaşandığı, bu talebin Türkiye için uzun vadeli döviz kazandırma ve ekonomide oluşturacağı dalga etkisi nedeniyle başta turizm sektörü olmak üzere birçok sektörü güçlendirme potansiyeli bakımından da teşvik edilmesi gerektiği, nitekim İspanya'nın benzer politikalarla turizm sektörünü ciddi anlamda büyüttüğü ve bu sayede rakip ülkelere göre önemli bir pazar avantajı elde edebildiği,

- Teklifte yer alan sigortasız işçi çalıştıranlara yönelik düzenlemenin; faaliyetlerini hukuka uygun yürüten, vergilerini ve primlerini düzenli ödeyen ve büyük sayıda işçi çalıştıran

firmaların marjinal sayılacak düzeydeki ihlallerinin tespiti halinde karşı karşıya kaldıkları bir yıl boyunca teşviklerden mahrum kalma gibi katı bir yaptırımın, orantılılık ilkesi gereğince kısmi olarak gevşetilmesi amacını taşıdığı,

- DSİ bünyesinde yürütülen baraj projelerinde, uygulamada barajın yapıldığı alanda yapılan kamulaştırmalara bağlı olarak veya baraj alanını çevreleyen alanlardaki birtakım düzenlemeler nedeniyle birden fazla kamu kurumunun harekete geçmesi gerektiği, bunun gibi birçok kamu kurumunun aynı işte görevli olduğu durumlarda, uygulamada ciddi sıkıntıların meydana gelebileceği, bu sebeple Teklifte DSİ'nin proje bütünlüğü içinde iskân ve yeniden yerleştirme konularında daha süratli ve etkin çözümler üretmesini teminen bir düzenlemeye gidildiği,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. Kanun Teklifi aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir.

Madde 1

T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ile Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan ve 31/12/2016 tarihi itibarıyla takip hesaplarında izlenen tarımsal kredi alacaklarının yeniden yapılandırılması amacıyla maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar, banka veya kooperatife başvuruda bulunulması kaydıyla yapılandırmaya konu kredi borcunun vadesini takip eden tarihten yapılandırma tarihine kadar yıllık %11 oranında basit usulde yürütülecek faiz uygulanmak suretiyle hesaplanması; hesaplanacak faizin %5'inin borçlu tarafından ödenmesi, kalan %6'lık kısmın ise Hazinece karşılanması, yapılandırmaya esas tutarın defaten ödenmesi veya taksitlendirilmesi halinde, ilk taksitinin 2017 yılının Ekim ayı sonuna kadar, izleyen taksitlerinin ise 2018 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda toplam beş eşit taksitte ödenmesi, bu taksitlere de %11 faiz uygulanması ve maddeden yararlanılabilmesi için dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi şartını öngören yeni bir düzenlemenin Teklife 1 inci madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 2

Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine özelleştirme devir işlemleri sırasında devredilmiş olan ve elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklardan, 15/2/2017 tarihi itibarıyla vadesi geldiği hâlde ödenmemiş olanların asıllarının tamamı ile bu alacaklara bağlı faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacaklardan vaz geçilmesi; fer'i alacaklar yerine ana borcun maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak yapılandırılması; borçlulara 6, 9, 12 ve 18 taksitle ödeme imkanı getirilmesi; peşin ödeme yapanlara hesaplanacak faiz üzerinden %50 indirim yapılması; TEDAŞ'ın tarımsal sulamada kullanılan elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarının da vadesi 15/2/2017 tarihi itibarıyla geldiği hâlde ödenmemiş olan asıllarının tamamının; maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar dağıtım/perakende satış şirketine veya dağıtım/perakende satış şirketine iletmek üzere TEDAŞ'a yazılı başvuruda bulunulması ve ödenmesi gereken tutarın, ilk taksitinin 2017 yılı Ekim ayının son gününe kadar ödenmek üzere ve her yıl ilk taksitin tekabül ettiği ayda toplam beş eşit taksitte ödenmesi şartıyla bu alacakların ödenen kısmına isabet eden fer'ilerin tahsilinden vazgeçilmesini temin eden yeni bir düzenlemenin Teklife 2 nci madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 3

Geliştirme ve Destekleme Fonundan kullanılan Irak Programı Kredilerinden, vergi dairelerince 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilen alacaklardan, 6736 sayılı Kanun kapsamında yapılandırıldığı halde Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. tarafından yargı kararları gereği genel hükümlere göre takip edilenlerin takip usulündeki farklılık nedeniyle, anılan Kanun hükümlerine göre, yapılandırma hükümlerinden yararlanamayan borçlulara 6736 sayılı Kanunda var olan aynı hükümlerle yapılandırma imkânı sağlanması ve Geliştirme ve Destekleme Fonundan kullanılan Irak Programı Kredilerinden, Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. tarafından takip edilen alacak aslı ile bu alacak aslına ilişkin hesaplanan faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i alacaklar yerine maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın maddede belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla, alacak asıllarına bağlı faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i alacakların tahsilinden vazgeçilmesi, borcunu ilk taksit süresinde ödeyen borçlulardan fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE ile hesaplanan tutarın yarısının tahsil edilmesi, borçlulara borcun

6, 9, 12 veya 18 taksit ile ödeme imkânı getirilmesini temin eden bir düzenleme Teklife 3 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 4

Teklifin Çerçeve 1 inci maddesi; Madde ile yeniden düzenlenen 193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin dördüncü fıkrasının; yıllık gelir ve kurumlar vergisi indiriminden yararlanacakların, gerekli şartları taşımadığının idarece tespit edilmesi durumunda oluşan vergi kaybı için mükelleflere vergi ziyai cezasının uygulanmamasını ve indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler açısından zamanaşımının, yapılan tarhiyatın kesinleştiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlamasını temin edecek şekilde değiştirilmesi suretiyle Çerçeve 4 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 5

Teklifin Çerçeve 2 nci maddesi; Maddeye, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının desteklediği sosyal sorumluluk projelerinin başlangıç maliyetlerinin düşürülmesi ve desteği sağlayanlar ile proje yürütücüleri arasında düzenlenen kağıtların damga vergisinden istisna tutulması amacıyla 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı Tablonun “V-Kurumlarla ilgili kağıtlar” başlıklı bölümüne bir hüküm eklenmesini temin eden bir değişikliğin yapılması suretiyle, Çerçeve 5 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 6

Teklifin Çerçeve 3 üncü maddesi; Çerçeve 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 7

Teklifin Çerçeve 4 üncü maddesi; Çerçeve 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 8

Ülkemizin birçok yerinde, belediyeler, il özel idareleri veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca bedeli karşılığında şahıslara devredilen taşınmazlarla ilgili olarak yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla, 4342 sayılı Mera Kanununun geçici 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında nitelikleri belirtilen taşınmazları belediyeler, il özel idareleri veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarından bedel karşılığı satın alan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri

ile bunların kanuni ve akdi haleflerinden bedel istenmemesini, bu taşınmazlar hakkında dava açılmamasını ve açılan davalardan vazgeçilmesini, açılan davalar sonucunda Hazine adına tesciline veya mera, yayla ve kışlak olarak sınırlandırılmasına ve özel sicile yazılmasına karar verilen, kesinleşen ve henüz tapuda infaz edilmeyen kararların infaz edilmemesini, kesinleşen kararlar gereğince doğrudan tapuda Hazine adına tescil edilen veya mera özel siciline yazılan fakat daha sonra bu Kanun hükümlerine göre meralık vasfı değiştirilerek Hazine adına tescil edilen taşınmazlardan herhangi bir kamu hizmeti için gerekli olmayan, Hazinece herhangi bir tasarrufa konu edilmeyen ve halen tapuda Hazine adına kayıtlı olanların tapularının da talep edilmesi halinde bedelsiz olarak önceki maliklerine ve kanuni mirasçılara devredilmesini teminen 4342 sayılı Kanunda değişiklik öngören bir düzenleme, Teklife Çerçeve 8 inci madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 9

Teklifin Çerçeve 5 inci maddesi; Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları için sigortalılığın sona ermesinden önceki son 120 gün sürekli çalışmış olanların, ödeneğe hak kazanabilmeleri için gereken asgari 720 gün faaliyetini sürdürme şartının 600 güne düşürülmesini teminen değiştirilmek suretiyle Çerçeve 9 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 10

Teklifin Çerçeve 6 ncı maddesi; Çerçeve 10 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 11

Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kurulunun başkan ve başkan yardımcısı dışındaki atama ile gelinen üyeliklerine daha önce memuriyette bulunmamış olanların da aynı usulle atanabilmesini veya 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (b) bentlerine göre sigortalı olmalarını gerektiren çalışmalarını devam ettirmek suretiyle görevlendirilebilmelerini teminen 5502 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde değişiklik öngören bir düzenleme, Teklife Çerçeve 11 inci madde olarak eklenmiştir.

Çerçeve Madde 12

Teklifin Çerçeve 7 nci maddesi; Çerçeve 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 13

Teklifin Çerçeve 8 inci maddesi; Çerçeve 13 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 14

Teklifin Çerçeve 9 uncu maddesi; Çerçeve 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 15

Teklifin Çerçeve 10 uncu maddesi; Çerçeve 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 16

Teklifin Çerçeve 11 inci maddesi; kanunların hazırlanmasında uyulması gereken usul ve esaslar çerçevesinde 5510 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek madde 13 ile ek madde 14'ün iki ayrı çerçeve maddede düzenlenmesini teminen ve ek madde 13'ün Çerçeve 16 ncı madde olacak şekilde bölünmesi suretiyle Çerçeve 16 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 17

Teklifin Çerçeve 11 inci maddesiyle 5510 sayılı Kanuna eklenen ek madde 14'ün, uygulamaya açıklık kazandırılması amacıyla, madde ile düzenlenen ve çalıştırdığı sigortalıları kuruma bildirmeyenlere uygulanacak prim teşviki yasaklarında; 5510 sayılı Kanun, 4447 sayılı Kanun ve 3294 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinde sigorta prim teşviki, prim desteği veya indirimlerine ilişkin mevcut uygulamaların muhafaza edilmesi; bildirilen sigortalıların fiilen çalıştırılmamasıyla ilgili olarak ise bu madde ile getirilen yeni süre ve şartların uygulanmasını teminen değiştirilmesi suretiyle Çerçeve 17 madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 18

Sosyal Güvenlik Kurumuna ait taşınmazlardan kaynaklanan kira ve ecrimisil alacaklarına karşılık Kurumun borçlulardan taşınmaz satın almasını mümkün hale getiren ve 5510 sayılı Kanunun geçici 41 inci maddesinde değişiklik öngören bir düzenleme, Teklife yeni Çerçeve 18 inci madde olarak eklenmiştir.

Çerçeve Madde 19

6563 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa tabi özel sektör işyerleri için asgari ücret desteği verilecek gün sayısının tespitinde dikkate alınacak prime esas günlük kazancın diğer işyerlerinden farklı olarak belirlenebilmesi için Bakanlar Kuruluna yetki verilmesini teminen 5510 sayılı Kanunda değişiklik öngören bir düzenleme, Teklife yeni Çerçeve 19 uncu madde olarak eklenmiştir.

Çerçeve Madde 20

Teklifin Çerçeve 12 nci maddesi; Çerçeve 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 21

Teklifin Çerçeve 13 üncü maddesi; 5543 sayılı İskân Kanunu ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilen görev ve yetkiler ile baraj ve baraj mücavir alanlarda yapılacak iskân faaliyetleri kapsamında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne verilen yetki ve görevler arasında uygulamada koordinasyon problemlerinin önüne geçilmesi amacıyla DSI'ye tanınan yetki kullanımına açıklık kazandırılması ve baraj ve mücavir alanlarda yapılacak iskân faaliyetleri kapsamında kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan ve Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca uygun görülenlerin tapuda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü adına bedelsiz olarak tescil edilmesini temin eden hükümlerin maddeye eklenmesi suretiyle Çerçeve 21 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 22

2007 yılında 5661 sayılı Kanun ile getirilen yeniden yapılandırma imkanından yararlanmadığı için toplu (müteselsil) kefalet sorumluluğu süren çiftçilerin, takibe düşmüş borçlarında toplu kefalet sorumluluğunun 31/12/2017'ye kadar kaldırılmasını temin eden yeni bir düzenleme, Teklife Çerçeve 22 nci madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 23

Teklifin Çerçeve 14 üncü maddesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle, Çerçeve 23 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 24

399 sayılı KHK'ye tabi personelin yıllık izinlerini, teşebbüs veya bağlı ortaklığın uygun bulacağı zamanlarda toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilmelerini; bir sözleşme döneminde kullanılmayan izinlerin müteakip sözleşme dönemine de aktarılabilmesi ve cari sözleşme dönemi ile bir önceki sözleşme dönemi hariç, önceki sözleşme dönemlerine ait kullanılmayan izin haklarının düşmesini temin eden yeni bir düzenleme, Teklife Çerçeve 24 üncü madde olarak eklenmek suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 25

Teklifin yürürlüğe ilişkin 15 inci maddesi; vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimini sağlanmasını temin eden yeni çerçeve 4 üncü maddenin yürürlük tarihinin 1/4/2017 olarak değiştirilmesi ve madde numaralarında yapılan değişiklikler doğrultusunda maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle 25 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 26

Teklifin yürütmeye ilişkin 16 ncı maddesi; 26 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca; Kanun Teklifinin başlığı metne eklenen yeni maddeler çerçevesinde değiştirilmiş, metnin tamamı kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş, madde numaraları yeni eklenen maddeler çerçevesinde teselsül ettirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca; Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN, Aydın Milletvekili Mustafa SAVAŞ, Bayburt Milletvekili Şahap KAVCIOĞLU, Elazığ Milletvekili Ejder AÇIKKAPI, Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR, Eskişehir Milletvekili Emine Nur GÜNAY, Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER, Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK, Kırşehir Milletvekili Mikail ARSLAN, Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR ve Rize Milletvekili Hikmet AYAR özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Süreyya Sadi Bilgiç</i> Isparta	Başkanvekili <i>Mehmet Şükrü Erdiñ</i> Adana	Sözcü <i>Abdullah Nejat Koçer</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip <i>Emine Nur Günay</i> Eskişehir (Bu raporun özel sözcüsü, son toplantıya katılmadı)	Üye <i>Bülent Kuşoğlu</i> Ankara (Muhalefet şerhi)	Üye <i>İbrahim Aydın</i> Antalya (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mustafa Savaş</i> Aydın (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Kasım Bostan</i> Balıkesir	Üye <i>Şahap Kavcıoğlu</i> Bayburt (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Lale Karabıyık</i> Bursa (Muhalefet şerhi)	Üye <i>Ejder Açıkkapı</i> Elazığ (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Cemal Öztürk</i> Giresun (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Bekaroğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhim vardır)
Üye <i>Aykut Erdođdu</i> İstanbul (Son toplantıya katılmadı, muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Erkan Kandemir</i> İstanbul	Üye <i>Garo Paylan</i> İstanbul (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Bihlun Tamaylıgil</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz ektedir)	Üye <i>Şirin Ünal</i> İstanbul	Üye <i>Musa Çam</i> İzmir (Muhalefet şerhi ekte)
Üye <i>Hamza Dađ</i> İzmir	Üye <i>Zekeriya Temizel</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>İbrahim Mustafa Turhan</i> İzmir

Üye <i>Yusuf Selahattin Beyribey</i> Kars (Son toplantıya katılmadı)	Üye <i>Mikail Arslan</i> Kırşehir (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Ebubekir Gizligider</i> Nevşehir	Üye <i>Alpaslan Kavaklıoğlu</i> Niğde
Üye <i>Ergün Taşcı</i> Ordu	Üye <i>Hikmet Ayar</i> Rize (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Ali Cevheri</i> Şanlıurfa (Son toplantıya katılmadı)
Üye <i>Kadim Durmaz</i> Tokat (Muhalefet şerhimiz ektedir)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon	Üye <i>Faruk Çaturoğlu</i> Zonguldak

MUHALEFET ŞERHİ

(2/1585) Esas numaralı "**Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**"¹ ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

GİRİŞ

Toplum hayatı ve onunla iç içe olan devletlerin kurumsal organizasyonları daima toplumu meydana getiren bireylerin kendi çıkarlarını düşündüğü ve rasyonel hareket ettikleri varsayımından hareket ederler.

Bu durum parlamentolar için de geçerlidir. Hatta parlamentoların çalışma usul ve esaslarını belirleyen iç tüzükleri üyelerin rasyonel hareket etmelerinin ötesinde, iyi niyetli oldukları ve bir etik seviyeye sahip oldukları varsayımı ile düzenlenir. Bu konu eski deyimle "İzahtan varestedir" dolayısı ile daha fazla uzatmamıza, açıklamalar yapmamıza gerek yoktur.

Gelmek istediğimiz yer, AKP Hükümetinin daha önceki Komisyon çalışmalarında olduğundan çok daha fazla bu defa rasyonaliteden, etikten ve hatta iyi niyetten koptuğudur. Bu durum hem usul hem de esasla ilgilidir. Sonuç olarak Komisyon'da yeterince görüşülmeden, Komisyon üyelerine iyi niyetle talep ettikleri bilgiler verilmeden geçirilen teklif mi tasarı mı belli olmayan bir metinle, esnafa iflas etmeleri, işi bırakmaları şartıyla yardım yapan bir "Esnaf Ahilik Sandığı", mütakabiliyeti olmayan ve sektör temsilcisi yap-satçıların haftalar önce açıkladıkları yabancıya taşınmaz alımında KDV istisnası, kamuya yükü bilinmeyen ve ilgili kesimlere yararı sınırlı, günlerce tartışılması gereken tarım kredi alacakları ile elektrik borçlarının taksitlendirmesi gibi önemli konular 15 dakikalık görüşmeler sonucu, toplam 2 günde Genel Kurul'a indirilmiştir. Hükümetin Komisyon çalışmalarında benimsediği tavır; **Biz böyle uygun gördük ve metni getirdik. Gerekli çoğunluğumuzda var, sizin sorularınıza cevap verme zorunluluğumuz yok.**

¹ "Komisyona M.Elitaş tarafından sunulan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi metni nin ismi bile değişikliğe uğrayarak "**Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**" haline dönüşmüştür.

Fazla sorgulayamaz, bizim koyduğumuz süreyi aşamazsınız. Komisyon bu işte figüran bile değildir, tavrıdır. Görüşülmeye başlanan teklif 16 madde, Komisyon'dan çıkan metin ise 26 maddedir.

Başbakan'ın "**Beka sorunu yaşıyoruz**" Cumhurbaşkanı'nın "**Milli seferberlik gerekli**" dediği ve aynı zamanda bu duruma gelmemize sebep oldukları bu ortam şüphesiz sadece terörle alakalı değildir. Sebeplerden biri de devlet yönetimi ve devlet anlayışındaki yanlışlıklardır. Hükümetin devlet yönetimi ve devlet anlayışındaki yanlışlıklarının başlangıç yeri ise yine şüphesiz ki yasama organı olan TBMM'dir. Hükümet şimdiye kadar tasarı olarak sunduğu veya teklif olarak verdirdiği tüm yasa çalışmalarında çok önemli usul ve esas yanlışlıkları yapmıştır. Muhalefet şerhine konu olan 2/1585 Esas No'lu BAZI ALACAKLARIN YENİDEN YAPILANDIRILMASI İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİNİN sunumunda ve Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki çalışmalarda sağlıklı bir yasama faaliyetinin istenmediği net olarak ortaya çıkmıştır. Bu oldukça iddialı cümleden sonra iddianın kanıtı olarak şunları söylemek mümkündür;

USULE İLİŞKİN KONULAR

1-Yine bir hafta sonu Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine gönderilen yasa teklifi takip eden hafta başında görüşülmeye başlanmış ve üyelere hazırlık için yeterli zaman tanınmamıştır.

2-Tasarı olarak gelmesi gereken teklif, AKP Grup Başkan vekili imzasıyla 16 madde olarak gelmiş, Komisyon toplantı günü benzeri maddeleri ihtiva eden bir metin ise Başbakan'ın imzasıyla 23 maddelik tasarı olarak gönderilmiş ancak Komisyonda teklif dikkate alınarak görüşmeler başlatılmıştır.

3-Daha bir yıl önce Başbakan'ın bir daha torba tasarı veya teklif sevk etmeyeceğiz şeklinde söz vermesine rağmen teklifte, tasarı da torba kanun teklif ve tasarılarıdır.

4-5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu emretmesine rağmen söz konusu teklif ve tasarılar etki analizi yapılmadan sevk edilmişlerdir. Özellikle Maliye Bakanlığı'nın kendi alanıyla ilgili etki analizi yapamaması veya Komisyon'a sunamaması çok dikkat çekicidir.

5-İlgili TBMM komisyonların görüşleri alınmamıştır.

6-Mevzuat gereği olmasına rağmen ilgili hiçbir kamu veya meslek kuruluşunun görüşü teklif veya tasarıya eklenmemiştir. Anlaşılmaktadır ki ilgili kuruluşların görüşleri alınmamıştır.

7-Anayasa'ya aykırılık iddialarımızda hiç dikkate alınmamış, Komisyon üyelerine dahi tartışılmamıştır.

ESASA İLİŞKİN KONULAR

Parlamentolar yasaların yapıldığı yerlerdir ve tüm dünyada yasa yapıcılar ve onların çalışma düzenleri en doğru, en uygulanabilir ve en makul olan tespit edilsin amacıyla oluşturulmuştur. Bu doğrultuda ihtisas komisyonları kurulmuştur ve bu komisyonlarda konularına vakıf üyeler yine konunun uzmanı kişiler ve kamu ve özel kesimden taraflarla birlikte siyasi olmaktan çok teknik çalışmalar yaparak şekillendirdikleri yasa tasarı ve tekliflerini parlamentolarının genel kurullarına sunarlar.

Bizim parlamentomuzda da yasal düzenleme böyledir. TBMM iç tüzüğü yukarıdaki amaçlar doğrultusunda tüm dünyadaki örneklerinde olduğu gibi yapılmıştır.

TBMM'nin çıkardığı kanunların yüzde 70'ine yakını deyim yerinde ise anayasal bir komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonu mutfağında pişirilir. 40 üyesi bulunan Komisyon ekonomi ve mali alanda veya kamuya mali yük getiren her türlü konuda Anayasa uyarınca yetki sahibidir. Plan ve Bütçe Komisyonu TBMM tarihi boyunca yaptığı çok başarılı çalışmalarla adını okula çıkarmış, gurur dolu geçmişi olan bir Komisyondur.

Durum yukarıdaki gibi iken 2/1585 Esas No'lu Kanun Teklifi çalışmalarında Hükümet adına kanun teklifinde bulunan AKP Grup Başkan Vekili Komisyon'a gelerek bilgi vermediği gibi Hükümeti temsilen Komisyon'a gelen bakanlarda teklif maddeleri hakkında yeterli bilgileri verememişler, adeta teklifi Komisyon üyelerinden kaçırarak Genel Kurul'a sevk etmişlerdir. Teklifteki önemli maddelerin kamuya getirdiği yükler veya ilgili toplum kesimlerine kazandırdığı yararlar Komisyon üyeleri

yeterince bilgilendirilmeden, tartışılmadan, ilgili kesimlerin görüşleri alınmadan alelacele Komisyon'dan geçirilmiştir.

Bu konuda Komisyon tutanaklarında örnek oldukça çoktur.

Esnaf Ahilik Sandığı ile ilgili madde görüşmelerinden;

ÖRNEK 1-

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Genel Sekreteri- "Esnaf Ahilik Sandığı içeriğine hiçbir şekilde dahil edilmedik. Madde kaleme alınırken bizim fikrimiz sorulmadı. Dolayısı ile fonun ilgili hükümleri bize biraz ağır geldi."

Hükümeti Temsilen Katılan Sayın Bakan- "Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliklerimizin görüşleri alınmıştır. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum çünkü bu fon oluşturulurken birlikte aslında karar verildi. Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanımız, Sayın Başbakanımız, ilgili bakanlarımızla bunlar defalarca görüşüldü ve bu fonun nasıl ve ne şekilde olması gerektiği konusu da tartışıldı ancak tabii bazı detaylar özellikle kanun yazım aşamasında belki son aşamada paylaşılmamış olabilir ama işin başından bugüne kadar gelen süreçte tüm çalışmalar Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu yönetimi ile birlikte yürütüldü, bunu da özellikle ifade etmek istiyorum"

ÖRNEK 2-

Hükümeti Temsilen Katılan Sayın Bakan- "Etki analiziyle ilgili kısa, özet tablo sizlere takdim edilmiş dün gece"

Komisyon üyeleri- "Edilmedi"

Hükümeti Temsil Eden Sayın Bakan- "Edilmedi mi? Bana öyle aktardılar ama"

"Şu anda elimde bu projeksiyonlar yok ama çok detaylı çalışmalar yaptık"

ÖRNEK 3-

Başkan- "Evet Sayın Bakanım madde ile ilgili bir açıklama yapacak mısınız?"

Hükümeti Temsilen Katılan Sayın Bakan- "Sayın Başkan madde açık. Okunabilir. Bu kadar açık madde"

Komisyon Üyesi- "Gerekçesini falan anlatmayacak mısınız Sayın Bakanım?"

Hükümeti Temsilen Katılan Sayın Bakan- "Gerekçesi de var. Onu da okuyabilirsiniz."

Komisyon çalışmaları tutanaklarından alınan bu hazin örnekler çok sayıda çoğaltılabilir. Amacımız sayın Bakanları eleştirmek değil Komisyon çalışmalarında ki tavrın ve anlayışın ne olduğunu göstermektir. Komisyon çalışmalarına 2 günde 3 ayrı sayın Bakan katılmıştır. Kendi konuları olmadığı için maddeleri bilmeyebilirler ama eğer ortada usulüne uygun bir çalışma var ise ilgili bürokratlar ile birlikte sunamaları için bir neden yoktur. Maalesef Komisyon'a getirilen maddelerin çoğundan Hükümet üyeleri de bi-haberdi ve bilgi veremediler veya yanlış bilgiler verdiler. Getirilen teklif veya tasarıların bir an önce geçsin mantığının dışında sahiplenilmemesi ve tartışılmaması gerçekten üzücüdür.

Aslında Komisyon'dan geçirilen teklif veya tasarının sahibi Hükümetten çok farklı ve Hükümetin üstünde bir makamdı izlenimi aldığımız ifadesi daha doğrudur.

Sonuç olarak çok önemli konular ihtiva eden bu teklif/tasarı yeterince tartışılmadan, tartışılmasına imkan verilmeden çok önemli yanlışlıklarla Komisyon'dan geçirilmiş ve Genel Kurul'a getirilmiştir.

I.TEKLİFİN BÜTÜNÜ HAKKINDA GÖRÜŞLERİMİZ

1- Anayasa'ya Aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir

1.1 Teklifin 6. maddesinin Anayasaya aykırılığı

Teklif üzerindeki görüşmeler sırasında teklifin 6. maddesinin Anayasa'ya aykırı olabileceği yönündeki görüşümüz ileri sürülmüş, ancak aykırılık savına yönelik itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

Söz konusu maddede yapılan düzenlemeyle, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu

harcı oranını, gayrimenkullerin türleri, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla veya gayrimenkullerin asli edim kapsamında gayrimenkul sertifikası karşılığı edinilip edinilmediğine göre farklılaştırmaya yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Anayasa'nın 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin yasayla konulacağı, değiştirileceği ya da kaldırılacağı; dördüncü fıkrasında da, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin **muaflik, istisnalar ve indirimleri ile oranlarına** ilişkin hükümlerinde, "kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde" değişiklik yapma yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verilebileceği belirtilmiştir.

"**Vergilerin kanuniliği**" ilkesi olarak da nitelendirilen bu kural uyarınca, vergilendirme yetkisi, yasama organına ait olup yürütme organının bir idarî işlemle vergi koyma, değiştirme ve kaldırma yetkisi yoktur. Bu ilke, vergilendirme yetkisini kullanan organları bağlayıcı bir sınır çizerek; **verginin konusu, matrahı, yükümlüsü, vergiyi doğuran olay, ödeme zamanı ve zamanaşımı gibi verginin temel unsurlarının kanunla belirlenmesini** gerekli kılmaktadır. Vergilendirme yetkisi, münhasıran yasama organına verilen bir yetki olup, kaynağını Anayasa'nın 2 ve 7 nci maddelerinden almaktadır.

Anayasa'nın Cumhuriyetin niteliklerinin belirlendiği 2 nci maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu; 7 nci maddesi ise yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemezliği hakkındadır.

Anayasanın 7'nci maddesinde de '*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.*' hükmü yer almıştır.. Buna göre, yasa ile yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilebilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Yasa ile yetkilendirme Anayasa'nın öngördüğü biçimde yasa ile düzenleme anlamını taşımamaktadır. Temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin, yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralı ile sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın yönetimin düzenlemesine bırakılması, Anayasa'nın belirtilen maddesine aykırılık oluşturur.

Anayasa Mahkemesinin yerleşmiş içtihatlarına göre, Anayasanın her türlü mali yükümlülüğün kanunla konulması gerektiği kuralını düzenlerken güttüğü amaç, keyfi, takdiri ve sınırsız ölçülere dayalı bir uygulamaya yer verilmemesi ilkesinin korunmasıdır. Bu nedenle vergilendirme yetkisi ancak yasama organı tarafından kanun çıkartılarak kullanılabilir. Kanuna dayanmayan veya kanunla öngörülmeleyen bir konu ve kapsamda vergilendirmeye yönelik olarak idarece bir işlem ve düzenleme yapılması mümkün değildir.

Bu kanuni zorunluluğun çerçevesi, ancak istisnai durumlarda ve kanunlarda belirtilen "ölçü ve esaslara" bağlı kalınarak yürütme organına bırakılabilir.

Anayasasının 73 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasında Bakanlar Kuruluna verilecek değişiklik yapma yetkisi, muafiyet, istisna, indirim ve oranlarla sınırlandırılmıştır devredilemez.

Teklifin 6. maddesinde Anayasada belirtilen sınırların dışına çıkılarak, Yapılan düzenlemeyle, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifinin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını, gayrimenkullerin türleri, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla veya gayrimenkullerin asli edim kapsamında gayrimenkul sertifikası karşılığı edinilip edinilmediğine göre farklılaştırmaya yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir. Bu durumda, verginin kanuniliği ilkesi açıkça ihlal edilmiş ve yetki açısından Anayasaya aykırılık oluşmuştur.

Madde metninde yer alan konu düzenleme Anayasa'nın 2, 7 ve 73 üncü maddelerine aykırıdır.

2. Teklifin 7. maddesinin Anayasaya aykırılığı

Teklif üzerindeki görüşmeler sırasında teklifin 7. maddesinin de Anayasa'ya aykırı olabileceği yönündeki görüşümüz ileri sürülmüş, ancak aykırılık savına yönelik itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

Teklifin 7. maddesiyle, Türkiye 'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere döviz ile yapılan işyeri ve konut teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmektedir.

Düzenlemeyle, yurtdışında yerleşik kişiler konut ve işyeri alımlarında K.D.V. ödemeyecek, buna karşılık yurt içinde yerleşik kişiler aynı alımlar için K.D.V. ödeyecektir.

Vergilendirmede aynı hukuki statüye sahip mükellefler arasında ayırım yapan ve eşitlik ilkesine aykırı olan benzeri mahiyetteki düzenlemeler Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmektedir.

Bilindiği üzere kanunların yer bakımından uygulanmasında 'kanunların mülkiliği' ve 'kanunların şahsiliği' olmak üzere iki temel kural vardır.

Birinci kurala göre, bir ülke sınırları içinde yer alan, vatandaş olsun veya olmasın her kişi o ülkenin yasalarına tabi olacaktır.

Kanunların şahsiliği ilkesine göre ise bir ülkenin vatandaşı kendi ülkesinin sınırları dışında da bulursa kendisi için bağlı olduğu devletin yasaları uygulanacaktır.

Vergi yasaları açısından bu ilkeler gereği Türk vergi sisteminde de tam mükellefiyet ve dar mükellefiyet kavramlarına yer verilmiştir.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükellefiyet ile ilgili birimi kısmının ikinci bölümünde 'Tam Mükellefiyet' düzenlenerek, ülkemizde yerleşmiş olanlarla resmi daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşlarının tam mükellef sayılarak Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilecekleri, dar Mükellefiyet' ile ilgili üçüncü bölümünde ise; Türkiye'de yerleşmiş olmayan gerçek kişilerin dar mükellef sayılarak sadece Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilecekleri hüküm altına alınmıştır. Böylece, devlet kendi ulusal sınırları üzerinde oluşan kazanç ve irattan pay alma hakkını dar mükellefiyetle sağlamış bulunmaktadır.

'Kanun önünde eşitlik' başlıklı, Anayasa'nın 10. maddesinde; 'Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir*' denilmektedir.

Anayasa'nın, bu ilkesi ile aynı hukuksal durumda olan kişilerin aynı kurallara bağlı tutulacağı, değişik hukuksal durumda olanların ise değişik kurallara bağlı tutulmasının bir aykırılık oluşturmayacağı kabul edilmiştir.

Anayasa'nın 'Vergi Ödevi' başlıklı 73. maddesinin birinci fıkrasında, 'Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi vermekle yükümlüdür.' denilmektedir. Fıkrafta, verginin 'genel olması', 'mali güce göre' ve 'kamu giderlerini karşılamak üzere' alınması öngörülmüştür. Malî güce göre vergilendirme, verginin kişilerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre alınmasıdır. Bu ilke, malî gücü fazla

olanın, malî gücü az olana oranla daha fazla vergi ödemesi gereğini belirler. Malî gücün tanımı Anayasa'da bulunmamakla birlikte, genellikle ödeme gücü anlamında kullanılmakta, kamu maliyesi yönünden ise gelir, servet ve harcamalar malî gücün göstergeleridir. Verginin malî güce göre alınması aynı zamanda vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracıdır.

Vergide eşitlik ilkesi, yükümlülerin vergi ödeme güçleri dikkate alınmak suretiyle vergilendirmenin yapılmasını öngörür. Başka bir deyişle, kişilerin genel vergi yüküne kendi ödeme güçlerine göre katılmalarıdır. Bu durumda, Anayasa'da öngörülen verginin 'malî güce göre ödenmesi', 'herkesin vergi ödemesi' ilkesiyle birlikte vergilendirmede adalet ve eşitlik ilkesine uygunluğu gösterir ve sosyal devletin en etkin uygulama aracını oluşturur. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı bu ilkelere uyularak sağlanır. Vergide eşitlik ilkesi, malî gücü aynı olanların aynı, malî gücü farklı olanların ise ayrı oranda vergilendirilmesidir.

Döviz karşılığı yapılan konut ve işyeri teslimlerde dar mükellefler lehine bir düzenleme yapılması maddede de yer verilen 'malî gücüne göre' vergilendirme ilkesini zedelemektedir.

Buna göre, aynı işlemi yapan ve aynı hukuki durumda bulunan tam ve dar mükellefler arasında salt mukimlikten ötürü ayırım yapılarak, birinci grubun vergiye tabi tutulması ikinci grubun ise vergi dışı bırakılması, verginin genelliği ve eşitliği ilkelerine açık bir aykırılık oluşturmaktadır. **Diğer bir ifade ile "harcamanın niteliğinde farklılık yok ise "mukimlik" farklı vergi ödemenin nedeni olamaz"** Söz konusu madde hükmü Anayasanın 10 ve 73. maddelerine aykırı bulunmaktadır.

Bu maddeler ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. Maddesi " Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder. "

hükümünü taşımakta olup, bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

2- Birbiriyle ilgili olmayan ve 9² ayrı yasayı ilgilendiren düzenlemelere aynı tasarıda yer verilerek bunu da genel kurulda Temel Yasa olarak görüşme alışkanlığı yaratılması iç tüzük aykırılığı olarak görülmektedir.

Son dönemlerde, içeriğinde birbiriyle hiçbir ilişki bulunmayan çok sayıda kanunda değişiklik yapılmasını öngören ve "Torba Kanun" olarak adlandırılan kanun tasarıları ve tekliflerinin gündeme getirilerek aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmekte, İçtüzüğün 91. maddesi uyarınca da temel kanun olarak görüşülmek üzere genel kurula indirilmektedir.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bütçe dengesini, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntem, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kanunların hazırlık aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmasına neden olmaktadır. Son dönemlerdeki kanun teklif ve tasarıları, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmakta dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamakta ve bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tasarıları ve tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas

---

² Söz konusu rakam komisyon görüşmeleri sırasında yine birbiri ile ilintisiz dört kanunda yapılan değişikliklerle 13 rakamına ulaşmıştır.

komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonununun 14.02.2017 günlü birleşiminde görüşülmeye başlanılan 16 maddelik " (2/1585) Esas numaralı **"Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"** komisyon görüşmeleri sırasında yapılan ilavelerle ismi dahi değiştirilerek yürürlük ve yürütme dahil 26 maddelik bir "torba yasa" formatına kavuşturulmuştur. Söz konusu teklif Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler sonucunda;

-T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (Banka) ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan ve 31/12/2016 tarihi itibarıyla takip hesaplarında izlenen tarımsal kredi alacaklarının yeniden yapılandırılması,

-Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı/Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin yeniden yapılandırılması ile ilgili süre uzatımı konusunda düzenleme,

-TEDAŞ (Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarının yeniden yapılandırılması,

-Geliştirme ve Destekleme Fonundan kullanılan Irak Programı Kredilerinden, Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Banka) tarafından takip edilen alacakların yeniden yapılandırılması,

-Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi,

-Damga vergisi ve harç tarife tablolarında değişiklik,

-Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut veya işyeri teslimlerinde Katma Değer Vergisi istisnası getirilmesi,

-Mera Kanununun geçici 3. Maddesinde değişiklik yapılarak bazı davalardan vazgeçilmesi ve taşınmazların iadesi, kısmi af,

-Esnaf Ahilik Sandığı kurulması,

-İŞKUR'a faaliyet alanı ile ilgili sağlanan dış proje kredileri ile ilgili düzenleme,

-Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kuruluna atanacaklarda aranan niteliklerin yeniden tespiti,

-Genel sağlık sigortası primi hesabına ilişkin düzenleme,

-Türkiye'de ikamet eden Türk vatandaşlarının Türkiye'de ikamet etmeyen aile fertlerinin genel sağlık sigortası ile ilgili düzenleme,

-Fiilen çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmeyen veya bildirdiği sigortalıyı fiilen çalıştırmadığı tespit edilen ve bu yüzden çeşitli yasalardaki teşviklerden yararlanamayan işyerleri lehine düzenleme,

-Sosyal Güvenlik Kurumuna kira ve ecrimisil borcu olanların bu borçları karşılığında kendi taşınmazlarından kurumca uygun görülenlerin borçlarına mahsuben satın alınması ile ilgili düzenleme,

-İşverenlere 5510 sayılı Sosyal ve Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu çerçevesinde tanınan teşviklerin toplu iş sözleşmesi uygulanan özel sektör işyerleri için farklı prime esas kazanç tespitine imkan veren düzenleme,

-Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne baraj projelerinden etkilenenlerin yeni yerleşim yerlerinde iskan edilmesi ile ilgili tüm işlemleri yerine getirmesi için görev ve yetki veren düzenleme,

-Kadın istihdamını destekleyici faaliyetler kapsamında ilgili bakanlığa kaynak aktarımı yapılabilmesine olanak tanıyan düzenleme,

-399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede kapsamında bulunanların sözleşmeli yıllık izin kullanımıyla ilgili olarak yapılan düzenleme,

gibi birbirleriyle ilişkisi olmayan 19 ayrı konuda farklı 13 kanunda değişiklik yapan ve kamunun bazı alacaklılarının tahsilinin "yeniden yapılandırma" adıyla 16. Nisan daki referandum sürecinin sonrasına ötelendiği kısmi af hükümlerini barındıran bir teklif kimliğine bürünmüştür.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tasarı ve tekliflerin ilgili komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İhtüzük'e uygun olacaktır.

Birbiriyle ilintisi bulunmayan yaklaşık 19 ayrı konuda 13 ayrı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklikler yapan ve mevcut sistemi değiştiren söz konusu maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır. Çok sayıda Kanunda ve Kanun Hükmünde Kararnamede aynı anda "Torba Yasa" mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Güncel ihtiyaçlardan kaynaklanan ve mevzuatta yapılması ivedi ve zorunlu bulunan yasal değişiklikler dışında birbiriyle ilinti ve ilgisi bulunmayan 13 ayrı kanunun mevcut hükümlerinde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu metnin bu yöntemle yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz.

II. KANUN TEKLİFİNİN MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

1. Teklifin 4'nci maddesi hakkında değerlendirme³:

Teklifin 4. Maddesiyle; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga mükerrer 121 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

³ Söz konusu madde komisyona Mustafa Elitaş tarafından sunulan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi metninin 1. maddesi idi.

"Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi

MÜKERRER MADDE 121- Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile (finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler hariç olmak üzere) kurumlar vergisi mükelleflerinden, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıyanların yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilir. Şu kadar ki hesaplanan indirim tutarı, her hal ve takdirde 1 milyon **Türk lirasından** fazla olamaz. İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir. Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez. Gelir vergisi mükelleflerinin yararlanacağı indirim tutarı, ticari, zirai veya mesleki faaliyet nedeniyle beyan edilen kazançların toplam gelir vergisi matrahı içerisindeki oranı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan gelir vergisi esas alınarak tespit edilir.

Söz konusu indirimden faydalanabilmek için;

1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin kanuni süresinde ödenmiş olması (Her bir beyanname itibarıyla 10 Türk lirasına kadar yapılan eksik ödemeler bu şartın ihlali sayılmaz.),

2. (1) numaralı bentte belirtilen süre içerisinde haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması (Yapılan tarhiyatların kesinleşmiş yargı kararlarıyla veya Vergi Usul Kanununun uzlaşma ya da düzeltme hükümlerine göre tamamen ortadan kaldırılmış olması durumunda bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.),

3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla vergi aslı (vergi cezaları dahil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,

şarttır.

İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.

Bu madde kapsamında vergi indiriminden yararlanan mükelleflerin, öngörülen şartları taşımadığının sonradan tespiti halinde ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler, vergi ziya cezası uygulanmaksızın tarh edilir. Bu hüküm, indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yılda herhangi bir vergiye ilişkin beyanların gerçek durumu yansıtmadığının indirimden yararlanıldıktan sonra tespiti üzerine yapılan tarhiyatların kesinleşmesi halinde de uygulanır ve bu takdirde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler açısından zamanaşımı, yapılan tarhiyatın kesinleştiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

Bu maddede geçen vergi beyannamesi ve vergi ibareleri, Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken vergi beyannameleri ile bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.

Birinci fıkrada yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle

uygulanır. Bu şekilde hesaplanan tutarın %5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, birinci fıkrada yer alan oranı ve tutarı iki katına kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye, kanuni oran ve tutarına getirmeye; Maliye Bakanlığı, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

Teklifin 4. maddesiyle, vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi yapılması öngörülmektedir.

Buna göre;

- Ticari, zirai veya mesleki faaliyetleri nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile,

-Kurumlar vergisi mükelleflerinin (finans, bankacılık ve sigortacılık alanında faaliyet gösterenler hariç),

yıllık gelir/ kurumlar vergi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin % 5'i, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilecektir.

- İndirim tutarı 1 milyar lira ile sınırlıdır.

- İndirilecek tutar ödenmesi gereken vergiden fazla ise kalan tutar 1 yıl içinde mükellefin beyanı üzerinden tahakkuk edecek diğer vergilerden mahsup edilebilecektir.

- Nakit iade yapılmayacaktır.

- Bir yıl içinde mahsuben iade yapılamadığı takdirde, iade hakkı ortadan kalkacaktır.

- Mahsuben iade, tüm vergi borçlarına değil, sadece beyan üzerine tahakkuk edecek vergilere yapılacaktır.

İndirimden yararlanabilmek için;

- Son 3 yıla ait bütün vergi beyannamelerinin (gelir, kurumlar, kdv, muhtasar, damga vergisi beyannamelerinin) tamamının kanuni süresinde verilmiş ve bu beyannameler üzerinden tahakkuk eden vergilerin kanuni süresinde ödenmiş olması,

- Haklarında ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması,

- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla 1.000 liranın üzerinde vadesi geçmiş vergi asıl ve vergi cezası (vergi ziyai cezası ve usulsüzlük cezası) bulunmaması, gerekmektedir.

Bu düzenlemelere göre;

- Haklarında sonradan ikmalen, re'sen veya idarece tarhiyat yapılan mükelleflerin, daha önce yararlandıkları indirim tutarı, söz konusu tarhiyatın kesinleşmesi beklenmeden düzeltme yoluyla geri alınabilecektir.

Örneğin; 2017 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesini 2018 yılı Nisan ayında veren ve % 5 indirimden yararlanan bir mükellef adına, inceleme zaman aşımının son yılı olan 2023 yılında bir tarhiyat yapıldığında, daha önce yararlandığı indirim iptal edilecektir.

Mükellefin bu tarhiyata karşı yargı yoluna gittiği ve tarhiyatın kesinleşmesinin ortalama 4-5 yıl sürdüğü varsayıldığında, tarhiyatın kesinleşmesi 2028 yılını bulabilecektir. Yargılama sonucu tarhiyat terkin edilirse mükellef indirim tutarını 9-10 yıl sonra tekrar kazanmış olacaktır. Tarhiyat kısmen dahi onansa indirim hakkı ortadan kalkacaktır. Yüzde 5 indirimden yararlanan bir mükelleflerin daha sonraki bir tarihte yapılan vergi incelemeleri nedeniyle indirim yapılan döneme ilişkin olarak bir vergi tarhiyatına muhatap olmaları halinde bu yüzde 5 indirimden dolayı da ziyan uğratıldığı düşünülen vergi ile ilgili olarak ayrıca cezalı tarhiyat yapılabileceğine dair düzenleme grubumuzun uyarısı üzerine verilen bir önerge ile komisyonunda düzeltilmiştir

- Gelir ve kurumlar vergisindeki indirim ve istisnalar nedeniyle hesaplanacak vergisi çıkmayan mükellefler, % 5'lik indirimden yararlanamayacaklardır.

- % 5'lik indirim, hesaplanan gelir / kurumlar vergisi üzerinden hesaplanacak ve bu tutar, ödenecek gelir/kurumlar vergisinden mahsup edilecektir. Mevcut uygulamada hesaplanan vergiden, yıl içinde kesinti yoluyla ödenen vergiler ile geçici vergi mahsup edilmek suretiyle ödenecek vergiye ulaşılmaktadır.

Maddenin düzenlenme şekline, % 5'lik indirimin; yıl içinde kesinti yoluyla ödenen vergiler ile geçici verginin mahsuplarından sonra kalan tutar üzerinden yapılacağı anlaşılmaktadır. Bu hususun önemi, yıl içinde kesinti suretiyle ödenen vergiler ile geçici vergi tutarının hesaplanan vergiden fazla olması halinde, iade usulünün farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

İade edilecek tutarın % 5'lik indirimden kaynaklanması halinde, iade, sadece mahsuben yapılabilen, 1 yıl içinde mahsuben iade edilememesi halinde iade hakkı ortadan kalkmaktadır. Halbuki, iade edilecek tutarın geçici vergiden kaynaklanması halinde, iade için vergi incelemesi yapılmasına ve teminat alınmasına gerek kalmaksızın arta kalan tutar nakden veya mahsuben derhal iade edilmektedir.

İadenin hangi kaynaktan ortaya çıktığını belirleyen husus ise hesaplanan vergiden öncelikle hangi tutarın mahsup edileceğidir.

Anayasanın 73. Maddesine göre; vergi, herkesin ödeme gücüne göre, eşitlik ilkesi dâhilinde yerine getirilmesi gereken bir yükümlülüktür. Bu yükümlülük böyle keyfîlik ya da ödememe, ödeme ilkeleriyle ilgili değil, zor alım ilkesine dayanır, vergi bir zor alımdır. Ancak son dönemlerde yeniden yapılandırma adı altında yapılan ve vergi ödeme bilincini oldukça zayıflatan çok sayıdaki kısmi vergi afları toplum nezdinde vicdani rahatsızlığa da neden olduğundan bu konudaki beyan ve ödeme yükümlülüklerini tam ve zamanında yerine getiren mükellefler lehine bu düzenlemenin yapılması gerekliliği doğmaktadır. Asıl olan vergisini tam ve zamanında ödemeyenlere yönelik yaptırımların ağırlaştırılmasıdır.

Özellikle bu gelir vergisi mükelleflerinden yalnızca ticari, zirai veya mesleki faaliyette bulunanlar indirim kapsamında değerlendirilmektedir. Esasen teklifin zaten genel gerekçesine de baktığımızda amaç olarak belirtildiği üzere vergiye gönüllü uyumun artırılması dikkate alındığında, diğer gelir unsurlarının da söz konusu indirimden yararlandırılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca bu düzenlemede yer alan 1.000.000TL.lik sınır ve vergisini tam ve zamanında beyan edip ödeyen bazı mükellef gruplarının ve bazı kazanç türlerinin bu madde hükmünden yararlanmaması, vergide eşitlik kavramı açısından toplumdaki bazı kesimlerin Anayasa hükümlerine dayalı itirazlarına neden olabilecektir.

Bu arada çalışanlar üzerindeki vergi yükünün azaltılması vergilemede ayırma nazariyesi dolayısıyla emek ve sermaye gelirlerinin vergilendirilmesi açısından uygulanan vergi oran tarifesinin çalışanların ödeme güçlerini artıracak yönde yeniden tanzim edilmesi gerekmektedir.

2. Teklifin 5'nci maddesi hakkında değerlendirme⁴:

Teklifin bu maddesiyle 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun "I. Akitlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün "A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:" başlıklı fıkrasına (13) numaralı bentten sonra gelmek üzere inşaat sektöründe kullanılan bazı belge ve sözleşmelerle ilgili ilave benler eklenmektedir. Bu

⁴ Söz konusu madde komisyona Mustafa Elitaş tarafından sunulan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi metninin 2. maddesi idi.

ilave neticesinde Bakanlar Kurulu bunlar için uygulanan Damga Vergisi oranını farklılaştırma olanağına kavuşmaktadır. Söz konusu madde;

"MADDE 5- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun "I. Akitlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün "A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:" başlıklı fıkrasına (13) numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler ile Kanuna ekli (2) sayılı Tablonun "V – Kurumlarla ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 25 numaralı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

14. Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşme(Binde 9,48)

15. Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri (Binde 9,48)

16. Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri (Binde 9,48)

17. Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri (Binde 9,48)"

26. Sosyal sorumluluk projeleri kapsamında proje yürütücüsü sivil toplum kuruluşları ile bu projelere destek veren kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında düzenlenen kağıtlar."

hükmünü taşımaktadır.

Maddedeki düzenlemenin gerekçesi teklifte;

"Yapılan düzenlemeyle, damga vergisine tabi kâğıtlar arasında yer alan inşaat sektörüne ilişkin farklı sözleşme türleri, Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun "I. Akitlerle ilgili kâğıtlar" başlıklı bölümünün "A. Belli parayı ihtiva eden kâğıtlar:" fıkrasında sayılmak suretiyle, bu kâğıtlar için oran farklılaştırılmasına imkân verilmesi sağlanmaktadır." şeklinde açıklanmıştır.

Komisyon görüşmeleri sırasında verilen önerge ile Sosyal sorumluluk projeleri kapsamında proje yürütücüsü sivil toplum kuruluşları ile bu projelere destek veren kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında düzenlenen kâğıtlar," için de oran farklılığına izin veren düzenleme yapılmıştır.

Ancak Damda Vergisi Kanununda yer alan tabloların diğer sektörlerin de talep ve gereksinimleri dikkate alınarak topluca gözden geçirilmesi gerekmektedir.

3. Teklifin 6. maddesi hakkında değerlendirme;⁵

Teklifin 6. maddesi;

“MADDE 6- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Bakanlar Kurulu, bu bende ilişkin kanuni nispeti, gayrimenkullerin türleri, gayrimenkul sertifikası karşılığı edinimi, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı olmak üzere, bir katına kadar artırmaya, onda birine kadar indirmeye yetkilidir.”

hükümünü içermektedir.

Maddenin gerekçesi teklifte;

“Yapılan düzenlemeyle, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını, gayrimenkullerin türleri, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla veya gayrimenkullerin asli edim kapsamında gayrimenkul sertifikası karşılığı edinilip edinilmediğine göre farklılaştırmaya yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.”

şeklinde açıklanmaktadır.

Anayasa'nın 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin yasayla konulacağı, değiştirileceği ya da kaldırılacağı; dördüncü fıkrasında da, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin **muaflık, istisnalar ve indirimleri ile oranlarına** ilişkin hükümlerinde, "kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde" değişiklik yapma yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verilebileceği belirtilmiştir.

⁵ Söz konusu madde komisyona Mustafa Elitaş tarafından sunulan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi metninin 2. maddesi idi

Tapu harçları için bu maddede Bakanlar Kuruluna verilen yetki sınırları belli olmayan bir yetkidir. Konut türleriyle ilgili bir ayırım çok net değildir. Edinim türleri ile ilgili farklılaştırma yetkisi de net değildir. Farklı oran belirleme yetkisini çok aşan bir yetki aktarımı söz konusudur.

Vergilendirme yetkisi, münhasıran yasama organına verilen bir yetki olup, kaynağını Anayasa'nın 2 ve 7 nci maddelerinden almaktadır.

Anayasa'nın Cumhuriyetin niteliklerinin belirlendiği 2 nci maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu; 7 nci maddesi ise yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemezliği hakkındadır. Buna göre, yasa ile yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilebilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Yasa ile yetkilendirme Anayasa'nın öngördüğü biçimde yasa ile düzenleme anlamını taşımamaktadır. Temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin, yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralı ile sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın yönetimin düzenlemesine bırakılması, Anayasa'nın belirtilen maddesine aykırılık oluşturur.

Anayasasının 73 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasında Bakanlar Kuruluna verilecek değişiklik yapma yetkisi, muafiyet, istisna, indirim ve oranlarla sınırlandırılmıştır devredilemez.

Teklifin 6. maddesinde Anayasada belirtilen sınırların dışına çıkılarak, Yapılan düzenlemeyle, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifelin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını, gayrimenkullerin türleri, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla veya gayrimenkullerin asli edim kapsamında gayrimenkul sertifikası karşılığı edinilip edinilmediğine göre farklılaştırmaya yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir. Bu durumda, verginin kanuniliği ilkesi açıkça ihlal edilmiş ve yetki açısından Anayasaya aykırılık oluşturmaktadır.

Söz konusu düzenleme Anayasa'nın 2, 7 ve 73 üncü maddelerine aykırı bulunmaktadır.

4. Teklifin 7. maddesi hakkında değerlendirme,⁶

Teklifin 7. maddesi

"MADDE 7- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"i) Konut veya işyeri olarak inşa edilen binaların ilk tesliminde uygulanmak üzere bedeli döviz olarak Türkiye'ye getirilmek kaydıyla, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut veya işyeri teslimleri (Şu kadar ki bentte öngörülen şartların gerçekleşmemesi halinde zamanında alınmayan vergi, ceza ve gecikme faizi yabancı uyruklu gerçek kişi ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlardan tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.),"

hükmünü içermektedir. Teklifte maddenin gerekçesi;

"Yapılan düzenlemeyle, ülkemize döviz girişinin artırılması ve inşaat sektörünün teşvik edilmesi amacıyla inşa edilen işyeri ve konutların satış bedelinin yurtdışından getirilecek döviz olarak ödenmesi şartıyla, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara ilk satışı, katma değer vergisinden istisna edilmektedir."

şeklinde açıklanmaktadır.

Teklifin 4 üncü maddesiyle, Türkiye 'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere döviz ile yapılan işyeri ve konut teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmektedir. Düzenlemeyle, yurtdışında yerleşik kişiler konut ve işyeri alımlarında K.D.V. ödemeyecek, buna karşılık yurt içinde yerleşik kişiler aynı alımlar için K.D.V. ödeyecektir.

⁶ Söz konusu madde komisyona Mustafa Elitaş tarafından sunulan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi metninin 4. maddesi idi

Vergilendirme aynı hukuki statüye sahip mükellefler arasında ayırım yapan ve eşitlik ilkesine aykırı olan benzeri mahiyetteki düzenlemeler Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmektedir.

Kanunların yer bakımından uygulanmasında 'kanunların mülkiliği' ve 'kanunların şahsiliği' olmak üzere iki temel kural bulunmaktadır.

Birinci kurala göre, bir ülke sınırları içinde yer alan, vatandaş olsun veya olmasın her kişi o ülkenin yasalarına tabi olacaktır.

Kanunların şahsiliği ilkesine göre ise bir ülkenin vatandaşı kendi ülkesinin sınırları dışında da bulursa kendisi için bağlı olduğu devletin yasaları uygulanacaktır.

Vergi yasaları açısından bu ilkeler gereği Türk vergi sisteminde de tam mükellefiyet ve dar mükellefiyet kavramlarına yer verilmiştir.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükellefiyet ile ilgili birimi kısmının ikinci bölümünde 'Tam Mükellefiyet' düzenlenerek, ülkemizde yerleşmiş olanlarla resmi daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşlarının tam mükellef sayılarak Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilecekleri, 'Dar Mükellefiyet' ile ilgili üçüncü bölümünde ise; Türkiye'de yerleşmiş olmayan gerçek kişilerin dar mükellef sayılarak sadece Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilecekleri hüküm altına alınmıştır. Böylece, devlet kendi ulusal sınırları üzerinde oluşan kazanç ve irattan pay alma hakkını dar mükellefiyetle sağlamış bulunmaktadır.

'Kanun önünde eşitlik' başlıklı, Anayasa'nın 10. maddesinde; 'Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir*' denilmektedir.

Anayasa'nın, bu ilkesi ile aynı hukuksal durumda olan kişilerin aynı kurallara bağlı tutulacağı, değişik hukuksal durumda olanların ise değişik kurallara bağlı tutulmasının bir aykırılık oluşturmayacağı kabul edilmiştir.

Vergilendirme aynı hukuki statüye sahip mükellefler arasında ayırım yapan ve eşitlik ilkesine aykırı olan benzeri mahiyetteki düzenlemeler Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmektedir.

Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci maddesine 27.06.2006 tarihli ve 5527 sayılı Kanunla eklenen ve dar mükellef gerçek ve tüzel kişilerin Türkiye'den elde ettiği finansal araç gelirleri üzerinden % 0 tevkifat yapılmasını öngören düzenleme, Anayasa Mahkemesinin 15.10.2009 tarihli ve E. 2006/119, K.2009/145 sayılı kararıyla, iptal edilmiştir.

Yüksek Mahkeme iptal kararında, özetle; "... Anayasanın 73. Maddesine göre herkes kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü tutulurken, gelir unsuru yönünden mali güçleri tam mükelleflerle aynı olan dar mükelleflerin vergi oranını sıfıra indirmek suretiyle bunlardan vergi alınmaması Anayasa'yla örtüşmemektedir. Vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracı olan mali güç sadece vergi konularak değil, mükellefler arasında ayırım yapılarak aynı gelir unsurundan vergi alınmayarak da bozulur ..." görüşüne yer verilmiş; vergilendirmede, mükellefin mukimliğinin farklılığın nedeni olamayacağına vurgu yapılmıştır.

Buna göre, aynı işlemi yapan ve aynı hukuki durumda bulunan tam ve dar mükellefler arasında salt mukimlikten ötürü ayırım yapılarak, birinci grubun vergiye tabi tutulması ikinci grubun ise vergi dışı bırakılması, verginin genelliği ve eşitliği ilkelerine açık bir aykırılık oluşturmaktadır. **Diğer bir ifade ile "harcamanın niteliğinde farklılık yok ise "mukimlik" farklı vergi ödemenin nedeni olamaz"** Söz konusu madde hükmü Anayasanın 10 ve 73. maddelerine aykırı bulunmaktadır.

Önerilen düzenleme de dikkat çeken bir diğer husus, madde de öngörülen şartların yerine getirilmediğinin sonradan ortaya çıkması halinde, zamanında alınmayan vergi, ceza ve gecikme faizinden yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişinin sorumlu tutulmasıdır.

İstisnadan yararlanarak Türkiye'de konut ve işyeri satın alan ve bunları daha sonra elden çıkaran yabancılara yapılan satışların maddede öngörülen şartları taşımadığının sonradan anlaşılması halinde ziyaa uğratılan vergi ve cezaların satıcı müteahhitler yerine Türkiye'de adresi bulunmayan yabancılardan aranacak olması,

gerçekte ve fiiliyatta bu vergilerin tahsilinin hemen hemen imkansız olduğunu ve **satıcı müteahhitlere** her ne yaparlarsa yapsınlar **tam bir sorumsuzluk** getirildiğini göstermektedir.

Söz konusu hükümde vergi kayıp ve kaçacağını önlemeye ve bu istisnanın kötüye kullanımını bir ölçüde engelleyici nitelikte olan önerilerimiz (örneğin satın alınan taşınmazların bir süre elde tutulması, madde de öngörülen şartların yerine getirilmediğinin sonradan ortaya çıkması halinde, zamanında alınmayan vergi, ceza ve gecikme faizinden yurtdışında sadece yerleşik gerçek ve tüzel kişinin sorumlu tutulmasının ortaya çıkaracağı sakıncaların önlenmesine yönelik öneriler) hükümet tarafından maalesef kabul edilmemiştir.

5. Teklifin 9. maddesi hakkında değerlendirme;⁷

Teklifin 9. maddesiyle 25.08.1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa "Esnaf Ahilik Sandığı" başlıklı "EK MADDE 6" eklenmektedir.

Bu düzenleme ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için "Esnaf Ahilik Sandığının" kurulması hedeflenmektedir.

Söz konusu düzenlemeyle, esnaf için devletin de belli oranda katkı sağlayacağı işsizlik fonu benzeri bir fon kurulmakta, iflas eden veya dükkânını kapatmak zorunda kalan esnafın, ekonomik durumunu düzeltip yeni bir işyeri açana kadar belli bir süre bu fondan yararlanması öngörülmektedir.

Bağ-Kur statüsüne tabi olanlardan;

- İsteğe bağlı sigortalılar,
  - At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler,
  - Köy ve mahalle muhtarları,
  - Tarımsal faaliyette bulunanlar,
- sandık kapsamı haricinde tutulmuştur.

⁷ Söz konusu madde komisyona Mustafa Elitaş tarafından sunulan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi metninin 5. maddesi idi

Madde kapsamında, Esnaf Ahilik Sandığı'nın ;

- Bütçe kapsamı dışında olduğu, gelirlerinden vergi kesintileri hariç hiçbir şekilde kesinti yapılamayacağı ve gelirlerinin genel bütçeye gelir kaydedilemeyeceği,

- Gelir ve giderlerinin 3 er aylık dönemler halinde Yeminli Mali Müşavirlere denetlettirileceği,

- Damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulduğu,

- Sandık Sigortalılığının zorunlu olduğu

- Sandık sigortalılarının prime esas günlük kazançlarından %2 oranında sigorta primi, Devletin ise %1 oranında pay ödeyeceği,

- Sigortalığın sona ermesi halinde ödenen primler ile devlet payının iade edilmeyeceği,

- Esnaf Ahilik Sandığı primlerinin toplanmasından SGK, diğer her türlü işlemlerden İŞKUR'un görevli, yetkili ve sorumlu olduğu,

- Günlük Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinin, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama kazancın %40'ı olduğu,

-Sigortalılığın sona ermesinden önceki son 120 gün sürekli çalışmış olanlardan ;

- 600 gün faaliyetini sürdüren ve prim ödemiş olanlara 180 gün,

- 900 gün faaliyetini sürdüren ve prim ödemiş olanlara 240 gün,

- 1080 gün faaliyetini sürdüren ve prim ödemiş olanlara 300 gün,

süre ile ödenek verileceği,

- Sandık açıklarının devletçe sağlanacak katkılarla kapatılacağı,

-Sayıştay Denetimine tabi olduğu,"

hususlarına yer verilmiştir.

Yasama tarihimizde ilk defa olarak tek maddelik bir kanunla bir sigorta sistemi kurulmak istenmektedir. Dünyada tek maddelik bir kanunla sigorta sistemi kuran

başka bir ülke bulunmamaktadır. Tek bir kanun maddesinin 3,5 sayfa boyunca devam ettirilmesi kanun yapma tekniğine tamamen aykırıdır.

Bütün bir Esnaf Ahilik Sandığı oluşturulması ile ilgili düzenlemelerin tek madde ile düzenlenmiş olması oldukça sıkıntılı sonuçlara neden olabilecektir. Çok uzun, fazla atıfı olan, kurumsal yapıdan zorunlu sigortalılığa kadar, primlerden gecikme cezalarına kadar bütün düzenlemeler tek maddede yer almaktadır. Kurumsal yapı, gelirler-giderler, zorunlu sigortalılık, yararlanma şartları, sağlanan haklar, kötüye kullanma vb bütün konular tek bir maddede düzenlenmeye çalışılmıştır. Bu durum bu düzenlemenin ilave edildiği 4447 sayılı Kanunun sistematığına da aykırı bulunmaktadır.

“Şu kanunun şu maddeleri bunun için de geçerli, İşsizlik Fonu'nun şu maddeleri kıyasen bunun içinde uygulanır.” şeklinde hükümlere yer verilmiş olması da, konunun tek madde kapsamında çözüleceği anlamına gelmemektedir.

Teklif, İŞKUR'a iki ayrı fon yönetme görevini vermiş olmaktadır. İşsizlik Sigortası Fonu ve Esnaf Ahilik Sandığı Fonunun aynı ilkelerle yönetilip yönetilmeyeceğine ayrıca tartışma konusudur.

Ahilik kelimesi, burada sadece geleneksel bir müesseseye çağrıştırma yapmaktan başka bir anlam taşımamaktadır. Sandığın ve Fonun çalışma ilkeleri ile Ahilik arasında ilişki kuracak bir yaklaşım bulunmamaktadır.

Ahilik, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Anadolu'da yaşayan halkın sanat, ticaret, ekonomi gibi çeşitli meslek alanlarında yetişmelerini sağlayan, onları ahlaki yönden yetiştiren, çalışma yaşamını, iyi insan meziyetlerini esas alarak düzenleyen bir örgütlenmedir. Bu dönemde, her meslek grubunun bir odası yani loncası vardır. Ziraat odası, Berberler odası, Şoförler odası gibi. Bazı birbirine yakın mesleklerin ise müşterek odaları bulunmaktadır. Dolayısıyla çok sayıda lonca vardır ve her biri de ayrı özelliklere sahiptir.

Günümüz Türkiye'sinde her esnaf grubunun çok farklı sorunlarının olduğu ortadadır. Bunların her birisiyle ilgili olarak bu kanunun içerisinde çözüm üretmeden genel bir kanun yapılmış olunamaz. Bu kanunun genelliği bulunmamaktadır.

Esnaf ismi de kapsama bakıldığında kısıtlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Çünkü bu sandık kapsamında esnaf olmayanlar da bulunmaktadır. Zaten kapsamla ilgili olarak atıf yapılan madde, hariç olanları belirttikten sonra (isteğe bağlı sigortalılar, jokey ve antrönerler, tarımsal faaliyette bulunanlar (çiftçiler) ile muhtarlar) 5510 sayılı Kanununun 4/b maddesi kapsamında olan kişiler denilmektedir. Bu durumda kapsam içinde, gelir vergisi mükellefi olan ticaret erbabı ile esnaf sanatkar siciline kayıtlı olanlar ve şirket ortakları bulunmaktadır. Şirket ortaklarının işsizliği ve Esnaf Ahilik Fonu ilişkisinin anlamı veya anlamsızlığı üzerinde ayrıca çalışılması gerekmektedir.

Bu sandığın amacı küçük esnafı korumak ise 5510 sayılı Kanununun 6. Maddesinde (m.6/1-k) gelir düşüklüğü sebebi ile zorunlu sigortalılık kapsamı dışında bırakılan küçük esnaf ve sanatkarlarla ilgili düzenlemeyi de gözden geçirmek gerekir. 5510 sayılı Kanuna göre bunları zorunlu sigortalılıktan muaf tutup sandık için zorunlu demek SGK bakımından da kayıtlar ve primlerin toplanması bakımından problem yaratacak niteliktedir. Zorunlu sigortalılığın kapsamı bu açıdan gözden geçirilmelidir.

Altı yüz gün esnaf ahilik primi ödeyene, yüz seksen gün boyunca, son dört aylık sigorta primine esas kazançları dikkate alınarak hesaplanacak günlük ortalama kazancının %40'ı kadar günlük ödenek verilecektir. Sistem bu şekilde işleyecektir. Bu mekanizma sigorta sistemi değil, olsa olsa işin sigortası olabilir.

Bu durum esnafın krizini, esnafın sıkıntısını esnafın üzerine yıkarak, onlardan alınan ilave yüzde 2'yle gidermeye çalışmak anlamını taşımaktadır. İşini kaybeden esnaf için bu düzenlemeyi tasarlamak zorunlu bireysel emeklilik sisteminden daha geri bir düzenlemedir. Bireysel emeklilikte, hiç değilse emekliliğin üstüne ilave bir kaynak yaratılmaktadır. Burada esnaf %2 sandık primi ödemekte, devlet ise %1 katkı sağlamaktadır. Komisyon görüşmeleri sırasında prim oranları, esnaf ve devlet katkısı aktüeryal denge konusunda ciddi bir projeksiyon çalışmasının yapılmadığı anlaşılmıştır. Ancak, işsizlik sigortasına atıf yapılarak bu oran yeterli görülmüş bulunabilir. Ancak, işsizlik sigortası için 14 milyon 4/a'lı prim öderken, esnaf sandığı için 2 milyondan az kişi⁸ kişi prim ödeyecektir. Hatta Bağkur primleri tahsilat oranına

⁸ Komisyon görüşmeleri sırasında verilen rakamlardan 1.9 milyon kişinin Ahilik Sandığı ile ilişkilendirileceği, bununun 1.7 milyonunun esnaf 216.000 kişinin şirket ortağı olduğu ifade olunmuştur.

bakılırsa ödeme konusunda ciddi sıkıntılar içinde bulunan esnaf tarafından bu ödeme ciddi bir yük olarak algılanabilir. Öte yandan bu grupta bulunanların işyerini kapatma, sonlandırmaları sıklıkla rastlanan bir durumdur. Bu sebeple % 3 oranı yeterli olmayabilir. Bu risk nedeniyle Bakanlar kuruluna bu oranları artırma, azaltma yetkisi verilmiş olması problemi çözmeye yeterli değildir.

Gerekli 600 prim ödeme gününü dolduran esnafa, iş yerini kapatması koşuluyla cüzi bir ödenek verilecektir. Ciddi prosedürlere tabi kılınmış olması nedeniyle Türkiye'de iş yeri kapatmak oldukça güç bir işlemdir. Burada asıl sorun ödeneğe hak kazanma ile ilgili şartlardır. İflas istemiyle mahkemeye başvurmak, veya iflas yoksa işyerini kapatmak. Mahkeme süreci ve süresi ile ilgili bir değerlendirme yapmak mümkün olmamakla birlikte, bu sürecin uzaması ödenekten faydalanmayı imkansız ve anlamsız hale getirebilecektir. Bu bakımdan insanlara hem de en fazla nakdi kaynağa ihtiyacı olduğu bir anda iş yerini henüz tam olarak kapatmamışın denildiği andan itibaren sistem çökmüş olacaktır.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılığı zorunlu kılınmış olup, sandık sigortalılığının sona ermesi halinde prim veya devlet katkısı iadesi yapılmamaktadır. Bu sistemin bir zorla yaptırım müessesesi olmaması gerekmektedir. Getirilmek istenen sistem, bir noktada insanlara yardım ediyormuş görüntüsü altında onların kıt kaynaklarının ellerinden zorla alınması anlamına gelmektedir.

Esnafın yeniden aynı işi yapabilir kılmasını mümkün kılmak, işi sürdürmeyi esas almak gerekir. İşyeri açma ve kapama faaliyetleri ile ilgili süreçlerle bu şartları değerlendirmek gerekir.

Esnaf Ahilik Sandığı adı altında böyle bir sandığın kurulmasında kesinlikle yarar bulunmaktadır. Bu nedenle kanunun çıkartılmasına bir muhalefetimiz olamaz. Muhalif olunan şey, bu kanun maddesinin, kanun tekniğine uygun, uygulanabilir ve özellikle de hakkaniyet ve eşitlik ilkeleriyle bütün sektörü tanımlayacak, kapsayacak şekilde yazılmasına ilişkindir.

Ayrıca komisyon görüşmeleri sırasında konu ile ilgili tarafların görüşü alınmadan söz konusu düzenlemenin hazırlandığı anlaşılmıştır.

Böyle bir düzenlemenin; Türkiye'deki esnafın tamamının geleceğe taşınmasına yönelik ve sanayide 4.0 döneminin hedef ve gereksinimlerini de kapsayacak bir yapısal değişimle birlikte gerçekleştirilmesi gerekmektedir..

Yukarıdan sayılan nedenlerle anılan madde hükümlerine karşı görüş bildirilmek durumunda kalmıştır.

Söz konusu maddenin komisyonda kabul edilmesinden sonraki bölümde; iyi niyetle Plan Bütçe Komisyonunda muhalefet partisi milletvekilleri olarak yasa yapma, kanun yapma tekniği açısından elimizden gelen bütün çabayı ve gayreti gösterdiğimiz, bu çalışmalardaki amacımızın halkın ihtiyaç ve beklentilerini de dikkate alarak doğru ve hukuka uygun yasa yapmak olduğu, belirtilmiş, ancak iyi niyetle yaptığımız eleştiriler ve önerilerin hiçbirinin ama hiçbirinin komisyonda iktidar partisi tarafından ciddiyetle dikkate alınmadığını gözlemlediğimiz belirtilerek bu durumdan üzüntü duyduğumuz ifade edilmiş bu durumun muhalefet şerhinede yazılacağı belirtilmiştir.

Komisyonun 15.02. 2017 Çarşamba günkü bileşiminde Mustafa Elitaş tarafından sunulan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi metninin 5. maddesinden sonraki bölümünde Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çalışma biçimini, şekli, yasa yapma tekniği açısından ve uygulamaları açısından antidemokratik bulunmuş ve konuşma hakkı kullanılmamış, susma hakkımız kullandığından ötürü maddelerin görüşülmesi sırasında herhangi bir katkı verilmemiştir.

Sonuç olarak I nci Bölümde açıklanan nedenlerle “torba kanun” şeklinde hazırlandığı için tasarının bütününe; II nci bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de " Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Zekeriya Temizel
İzmir

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Bihlun Tamaylıgil
İstanbul

Musa Çam
İzmir

Aykut Erdoğan
İstanbul

Utku Çakırözer
Eskişehir

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Lale Karabıyık
Bursa

Kadim Durmaz
Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

2/1585 Esas Numaralı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin komisyon muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

Usul Açısından Değerlendirme

Plan ve Bütçe Komisyonu’na geldikten sadece dört gün sonra görüşülen ve iki çalışma günü sonunda iktidar partisine üye milletvekillerinin oylarıyla kabul edilen 2/1585 esas numaralı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”; yasama literatürüne AKP döneminde giren ve AKP’nin 14 yıllık iktidarı döneminde yasama ciddiyetini ayaklar altına alan, Plan ve Bütçe Komisyonu’nun ihtisas alanına girmeyen çok sayıda farklı düzenlemeyi içeren bir torba tasarısı şeklindedir.

Aslen Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Tarım, Orman ve Köy İşleri, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu gibi esasen mevcut diğer ihtisas komisyonların uzmanlık alanına giren birçok madde bir araya getirilerek oluşturulan söz konusu teklifin komisyona getirilişinde dahi siyasi ahlak ilkeleri göz ardı edilmiş ve komisyonun toplanacağı saatten yalnızca iki saat önce komisyon üyelerine bu kez benzer konuda bir kanun tasarısı gönderilerek komisyonun çalışma programına eklendiği bildirilmiş ve dayatılmıştır. Komisyon toplantısı öncesinde yapılan görüşmelerle tasarısı çekilmiş olsa da birbirinden farklı konuları tek bir yasa teklifiyle milletvekillerinin görüşmelerini sağlamaya çalışma iddiası, gerekli özenli çalışmanın yapılmasını engellemekte ve düzenlenmesi öngörülen mevcut sorunlara yenilerinin eklenmesine neden olmaktadır.

Daha önce bu şekilde yasa yapma anlayışına dönük komisyon üyesi milletvekillerinin yönelttikleri itirazlara, yapılan düzenlemelerin muhatabı meslek örgütlerinin veya sivil toplum örgütlerinin tepkilerine ve uygulamada ortaya çıkan sorunlara, iktidar partisinin bir daha torba düzenleme yapmayacağına yönelik çeşitli düzeylerde yaptıkları açıklamalara rağmen bu yasa teklifinin getiriliş ve ele alınış yöntemi AKP’nin samimiyetten uzak bir politika izlediğini her açıdan göstermektedir.

Bugün yeniden yasama faaliyetini ayaklar altına alan birçok farklı düzenlemeyi içeren, ilgili ihtisas komisyonlarından hiçbir görüş alınmadan, bütün itirazlarımıza rağmen bu torba teklif görüşülmüş daha doğru bir ifadeyle görüşülmesine ve tartışılmasına imkân tanınmadan AKP tarafından kabul edilmiş bulunmaktadır.

10 Şubat 2017 tarihinde komisyona sunulan bir teklifin dört gün sonra görüşülmesine başlanmasının anlamlı bir açıklaması olmamakla beraber komisyon üyelerini böylesi bir tempo içine sokmak, hele ki içinde bulunduğumuz siyasal atmosfer de göz önünde tutulduğunda en hafif tabiriyle insafsızlık olarak nitelendirilebilir.

Bu durum, kanun koyucu olarak yaptığımız yasama faaliyetlerinin ruhuna uygun olmamakla birlikte, yasama organı olarak topluma karşı üstlendiğimiz ağır sorumluluk ile de bağdaşmamaktadır. Zira “torba kanun” mantığıyla yapılan yasama faaliyetleri sonucunda, idarede oldukça yanlış uygulamalar ortaya çıkmış ve bu yanlışları düzeltmek için yeniden bir yasa yapma zorunluluğu çok kısa sürede parlamentonun gündemine gelmiştir. Bunun sebebi, meclis ihtisas komisyonlarında, torba tasarı/teklifi şeklinde gelen düzenlemelerin, detaylı ve teknik incelemeler yapılmadan, tamamen mevcut iktidarın popülist ve pragmatist yaklaşımıyla, günü kurtarma anlayışının sonucu olarak kanunlaşmasıyla ilişkilidir.

Bugün önümüzdeki torba tasarı da, yine benzer şekilde birçok sorunu ortaya çıkaracak düzenlemeleri, ilgili hiçbir komisyonda detaylı incelemeden AKP tarafından alenacele yasalaştırma mantığını taşımaktadır. Bu durum, yasa koyucu olarak bizleri de, toplumsal yaşama dair kanunları yaparken siyasal iktidarın çoğunluğu yüzünden, kabulümüz olmadan ciddi yanlışların içerisine sürüklemektedir.

Ayrıca, Olağanüstü Hal (OHAL) döneminde mütemadiyen yayınlanan Kanun Hükümünde Kararnameler (KHK) ile aslen Plan ve Bütçe Komisyonu’nun ihtisas alanına giren birçok kanun çıkartılmıştır. Bu da, komisyonun yasa yapıcı görevini elinden almakta, kanunlar üzerinde gerekli tartışmaların yürütülmemesiyle birlikte birçok soruna yol açmaktadır.

Parlamentar sistem, istisnai bir rejim olan OHAL’le ve KHK’larla *by-pass* edilerek sadece siyasi bir kriz değil ama aynı zamanda ekonomik bir krizi de tetiklenmiş durumdadır. Muhalefet şerhini yazdığımız kanun teklifinin komisyon sırasında geçtiği aşamalar bunun en açık göstergesidir. Plan ve Bütçe Komisyonu’nda görüşülen, bizzat değiştirilen hükümler dahi KHK’lar ile yeniden düzenlenmiştir. Önceki komisyonlarda görüş birliğine vararak tasarılarından çıkarılan düzenlemelerin, gece yarısı çıkarılan OHAL KHK’ları ile toplumsal yaşamın tam ortasına bırakılması bu yönetememe krizinin aleni yansımasıdır. Ayrıca, yayınlanan KHK’lardaki bazı sorunlar da bu torba tasarıyla düzeltilmeye çalışılmıştır. Oysa yapılması gereken zaten o hükümlerin KHK’larla düzenlenmesi değil, ilgili komisyonda görüşülmesidir. Bu düzeltmeler de, KHK’larla ekonomiyi alakadar eden düzenlemeler yapılmasının ne denli eksik ve yanlış olduğunu göstermektedir.

KHK’lar ile getirilen 726 maddenin 295 tanesi ekonomiyle ilgili düzenlemeler içermektedir. Bunların birçoğunun OHAL ile bir ilgisi kesinlikle bulunmamaktadır. OHAL ile ilgisi bulunmayan ekonomik düzenlemelerin KHK’lar ile yapılması açıkça Anayasa’ya aykırı bir durumdur. AKP, OHAL’i fırsat bilerek dilediği her türlü düzenlemeyi KHK’larla çıkartmakta,

yalnızca Plan ve Bütçe Komisyonu'nun değil parlamentonun kanun yapma yetkisini fiilen devre dışı bırakmaktadır.

2/1585 Esas Numaralı "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin Plan Bütçe Komisyonu'ndaki görüşmeleri yalnızca iki gün sürmüştür. Bu kadar kapsamlı ve farklı ihtisas alanlarının konusu olan maddelerin bu kadar kısa sürede görüşülmesi, gerekli çalışmaların yapılması, ilgili kurumların görüşlerinin alınması zaten mümkün değilken, ikinci günün sonunda kanun teklifine, bazıları üç sayfa uzunluğunda olmak üzere toplam dokuz yeni madde eklenmiştir. Bu da Komisyon'a, AKP'nin alelacele yasalaştırma mantığının dayatılıyor olmasının bir örneğidir.

Esnaf Ahilik Sandığı gibi oldukça önemli ve uzun düzenlemelerin başlı başına kanunlaşması ve kendi içerisinde maddelere ayrılması gerekirken, hem sayfalarca süren tek bir madde olarak düzenlenmesi hem de yine bir "torba" kanun teklifinin içine yerleştirilmesi AKP'nin yasama anlayışının göstergesidir. Üç sayfa boyunca açıklanmaya çalışılan tek bir maddenin, kaliteli bir yasama çalışması olamayacağı aşikârdır.

Komisyonadaki görüşmeler, muhalefetin eleştirileri, önerileri hiçbir şekilde dikkate alınmadan ilerlemiş, yayınlanan KHK'larla zaten işlevi sorgulanan Komisyon çalışmalarının amacı ve yöntemi bir kez daha sorgulanır hale gelmiştir.

Maddelere Dair Değerlendirmeler

1. Madde: Madde, geçmişten gelen takipteki alacaklarla belli şartlarla yapılandırılan, hem Ziraat Bankası hem tarım kredi kooperatiflerinin stoklarında bulunan çiftçi kredilerinin tekrar yapılandırılmasını içeriyor. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in, üreticiye %3 faiz uygulanacağını açıklamasına rağmen, tasarıda faiz oranı %5 olarak düzenlenmiştir. Kamuoyuna Bakan tarafından duyurulan ve tasarı aşamasında değiştirilen bu düzenleme açıklamaya oldukça muhtaçtır. Bizim önerimiz çiftçiye faiz uygulamasının tamamıyla kaldırılmasıdır.

Çiftçilerin yaşadığı zorluklar değerlendirilerek, kalkınmada öncelikli bölgeler de göz önünde bulundurularak çiftçilere daha fazla kolaylık sağlanması ve tarıma yönelik desteklerin artırılması gerekmektedir. Fakat AKP'nin üretimi getirdiği hal, çiftçilerin topraklarını satın şehirlere göç etmek zorunda bıraktığı, dünyanın en pahalı mazotuna mahkûm ettiği,

ürettiklerini çok düşük rakamlara satmak zorunda bıraktığı gerçekliği bu düzenlemeyle birlikte düşünülmesi gereken konulardır.

2. Madde: Üç sayfa uzunluğundaki bu tek madde, TEDAŞ'taki borçların yapılandırılmasını içermektedir. TEDAŞ'ın verilerine göre tarımsal sulamaya bakıldığında, 40 bin abonenin toplam 1,36 milyar TL bulunmaktadır. Bölgesel olarak bakıldığında ağırlık Dicle bölgesindedir ve tutarın yaklaşık 1 milyar TL'sine tekabül etmektedir. Bu noktada unutmamak gerekir ki, bölgede üretilen enerjiler Kocaeli, İstanbul gibi bölgelerde tüketilmekte ve bölge sürekli “kaçak elektrik” kullanılıyor bahanesiyle elektriksiz bırakılmaktadır. Yapılandırma, bölgesel ihtiyaçlara bakılarak, tarımın yoğun olduğu yerler göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir. Temelde, tarımsal destek çerçevesinde vatandaşların ödeyebileceği koşullarda tarifeler oluşturmak gerekmektedir.

4. Madde: Kurumlar vergisi ve gelir vergisini düzenli ödeyenlere %5'lik indirim sağlaması için düzenlenen bu maddeden faydalanabilmek için öngörülen şartlar arasında, son 2 yıl içerisinde düzenli beyanname vermiş olmak ve 1.000 TL'nin üzerinde (vergi cezaları dâhil) vadesi geçmiş vergi borcunun bulunmaması yer almaktadır. Bu şartları yerine getirmeyen vergi mükellefleri bu indirimden yararlanamayacaklardır. Bu da, kriz içerisinde bulunan, vergisini zamanında ödeyemeyen kişilerin bu indirimden yararlanamayacağını göstermektedir. Krizden etkilenmiş küçük ve orta işletmelerin bu düzenlemeden yararlanma imkânları maalesef bulunmaktadır. O zaman bu düzenleme kimin için yapılmaktadır? Sadece düzenli bir şekilde vergisini ödeyebilen kişiler, şirketler bu düzenlemeden faydalanabilecektir. Şartlar içerisinde yer alan “1.000 TL'ye kadar olan vergi borcu” çok düşük bir rakamdır. Önerimiz, bu limitin en az 10.000 TL'ye çekilmesidir. Ayrıca, işletme ölçekleri de hesaba katılarak, yıllık hasılatlara göre bir yapılandırma yapmak daha sağlıklı olacaktır.

5. Madde: Bu maddede, inşaat sektöründe kat karşılığı sözleşmeleri hızlandırmak için damga vergisini düzenlenmektedir. Bu düzenlemenin tek amacı, daha önceki düzenlemeler gibi krizde olan inşaat sektörünü canlandırmaktır. Buradaki temel sorun, tüm iktisadın inşaat üzerine kurulu olması ve bu tur düzenlemelerle inşaat sektörüne yapılan ciddi yatırımların kurtarılmaya çalışılmasıdır. AKP iktidarı, bugüne kadar yaptığı düzenlemelerle ve çıkardığı yasalarla sermayeyi önceleyen bir satıhta hareket etmiştir. Dışarıdan akan sıcak paranın bir kısmını inşaat sektörüne kaydırarak kendi burjuvazisinin birikimini garanti altına alma tercihini hep ön planda tutmuştur. Bu düzenleme de, tamamen bu birikimi korumak için atılmış bir adımdır.

7. Madde: : Bu maddeyle, ÷lkeye döviz akışı sağlanması için Türkiye dışından yabancı uyruklu kişilere iş yeri ve konut satışlarında KDV istisnası uygulanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayanlara özellikle de konut alımı gibi sosyal bir meseleyle ilgili böyle bir hakkın ortaya konması ciddi bir ayrımcılıktır, vergi eşitlik ve adaleti açısından uygunsuzdur.

Bu düzenlemenin amacı Türkiye'ye kısa sürede sıcak para girişi sağlamak ve maddenin gerekçesinde belirtildiği şekliyle "inşaat sektörünün teşvik edilmesi"dir. AKP, bütün iktisadi büyüme parametrelerini inşaat üzerine kurduğu için sıkıştığı ve krize dönüşen bu açığı, böylesi düzenlemelerle örtmeye çalışmaktadır. KDV'siz konut satarak döviz açığı kapatılmaya çalışılmaktadır fakat döviz açığının vergisiz konut satarak kapatılamayacağı ortadadır. Ayrıca, komisyon görüşmelerinin diyalog ortamından uzak oluşu ve maddelerin hızlıca oylanmaya çalışılması, bu düzenlemenin kazandıracaklarını ve kaybettireceklerini hesaplamayı imkânsız kılmış, düzenleme gerekli olan tartışma ve çalışılma yürütülemeden oylamaya sunulmuştur.

Oysaki inşaat sektöründe bu konu daha önce de tartışılmış, yurt dışına satılan konutlar döviz getirdiği için bunun mal ihracı olarak düşünülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ekim 2015'te, dönemin Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ise bu düzenlemeye net bir şekilde karşı çıkmıştır. Gerekçesi ise yabancıya konut satmanın beraberinde getireceği KDV iadesinin Maliye'yi zor duruma sokacağıdır. 2017 yılı bütçesinde KDV istisna edilerek yaşanacak vergi kaybının nereden finanse edileceği hâlâ yanıtlanması gereken bir soru olarak ortada durmaktadır.

Bir diğer ve önemli sorun ise, bu düzenlemenin birçok suistimale yol açabileceğidir. KDV istisnasından faydalanabilen bir yabancı uyruklu, satın aldığı mülkü bir T.C. vatandaşına sattığı takdirde dolaylı yoldan vatandaş da bu KDV istisnasından faydalanmış ve kanunda bunu engelleyecek hiçbir düzenleme bulunmadığı için, bu istismar devlet eliyle yasal bir hale gelmiş olacaktır. Bu istismarın önlenmesi için mülkü satın alan kişinin, mülkü belirli bir süre elinde tutacağı yönünde bir değişiklik talebi muhalefet tarafından defaten dile getirilmiş fakat komisyon görüşmelerinin genelinde olduğu gibi, bu öneriler Maliye Bakanı Naci Ağbal tarafından kati suretle reddedilmiştir.

9. Madde: Üç buçuk sayfa uzunluğunda düzenlenen bu madde, Esnaf Ahilik Sandığı'nın kurulmasını öngörmektedir. Öncelikle belirtmek gerekir ki bu düzenleme, ayrı bir kanun düzenlemesi gerektirmektedir. Ayrıca maddenin yazımında dahi ciddi sorunlar vardır. Esnaf Ahilik Sandığı'nın neden kurulduğunu açıklayan ilk paragrafta şöyle denmektedir: "*EK MADDE 6 - Esnaf Ahilik Sandığı'nın gerektirdiği görev ve hizmetler için malî kaynak*

sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, bu Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere Esnaf Ahilik Sandığı kurulmuştur.” Bu cümlenin Türkçe meali tahminimizce, Esnaf Ahilik Sandığı'nın Esnaf Ahilik Sandığı için kurulduğudur ve görüldüğü gibi sandığın ne için kurulduğunu açıklayamamakla beraber, kanun yazımındaki özensizliği de gözler önüne sermektedir. Görüşmeler sırasında bu konuda dile getirilen eleştiriler hiçbir şekilde dikkate alınmamış ve madde yazımında herhangi bir düzelti yapılmaya ihtiyacı dahi duyulmamıştır.

Esnaf Ahilik Sandığı açık bir şekilde İşsizlik Sigortası Fonu'na paralel bir fon olarak kurulmaktadır. İşsizlik Sigortası Fonu modelinin bir benzeri burada uygulanmaya çalışılmaktadır. İşsizlik Sigortası Fonu'nun bugüne kadar işçilerden çok işverenlere verildiği ve hatta amacı dışında birçok farklı kaynağa aktarıldığı bilinmektedir. Hali hazırda bulunan benzer bir fonun uygunsuz kullanımıyla ilgili giderilmeyen sorunlar ve cevapsız birçok soru varken, benzer bir fon kurularak, olası farklı amaçlar için kullanılmak üzere bir kasa oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Esnaf Ahilik Sandığı'ndan faydalanmanın belirli kriterleri madde içerisinde düzenlenmiştir. Bu kriterlerden biri iflas beyanıdır. Bir diğer kriter ise, esnafın prim borcu bulunmamasıdır. Bu iki kriter dahi birbiriyle çelişmektedir. Esnafın, hiçbir prim borcu olmaması fakat iflasın eşliğinde olması beklenmektedir. Ayrıca, Türkiye'de iflas beyanının pek de kolay olmadığı, bu yola nadiren başvurulduğu, sayısal olarak çok küçük bir kesimin iflasını açıkladığı da komisyonda, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) temsilcisi tarafından sunulan veriler arasındadır: *“Türkiye Ticaret Sicili gazetesinin verilerine göre; 2015 yılında 85 gerçek kişinin, 2016 yılı ilk dokuz ayında ise 93 gerçek kişinin iflası açıklanmıştır. Bu sayılar dikkate alındığında, gerçek kişilerin iflas yoluyla iş yerlerini kapatması ülkemizde kullanılan bir yöntem değildir.*” Bu durum, yeniden bu fondan aslında kimin faydalanması beklenmektedir, bu düzenleme gerçekten esnafın sorunlarını gidermek için mi hazırlanmıştır yoksa başka bir amaca mı hizmet etmektedir sorularını gündeme getirmektedir. Ayrıca, iş yeri kapatma ifadesi incelenmeye muhtaçtır çünkü iş yeri kapatma için ruhsat iptali mi yoksa ticari sicilden kayıt sildirme mi istendiği, ne şekilde bir kapatmadan bahsedildiği maddede hiçbir şekilde belirtilmemiştir.

Komasyon görüşmeleri sırasında, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu böyle bir düzenleme talep ettiklerini fakat maddenin yazım sürecine hiçbir şekilde dâhil edilmediklerini dile getirmiştir. Doğrudan esnaflarla ilgili bir düzenlemede, bu düzenlemeyi talep eden Konfederasyon'un görüşünün dahi alınmaması bu düzenlemenin aslında kim için

hazırladığını ve neye hizmet ettiğini sorgulatmaktadır. Konfederasyon, maddenin hükümlerinin kendilerine ağır geldiğini belirtmiş, zaten zor durumda olan ve 34,5 prim ödeyen esnafa bu düzenlemeyle daha fazla prim ödetmenin ve bunun zorunlu olmasının esnafı ancak daha zor bir duruma sokacağını ve yükünü artıracaklarını açıkça belirtmiştir. BAĞ-KUR primlerinin ödenmesinde dahi %50'yi ancak aşabilen bir tahsilat yapılabiliyorken, esnafa zorunlu ek prim ödetmek bir kısır döngü yaratmaktadır. Esnaf, zaten primleri ödeyemediği ve zor durumda olduğu için düzenlendiği iddia edilen madde, esnafın ödeyemeyeceği yeni prim yükümlülükleri getirmektedir. Esnaftan alınmak istenen ek %2'nin yarısının devlet tarafından ödenmesi, esnafın en azından %1'lik kısmı ödemesi Konfederasyon tarafından önerilmiş fakat kabul edilmemiştir. Oysaki esnafın hali hazırda prim borcu varken devletin payının daha çok olması gerekmektedir. Öneriler arasında, Esnaf Ahilik Sandığı'na katılımın zorunlu değil isteğe bağlı olması da defaten muhalefet tarafından dile getirilmiştir zira zorunlu bir katılım, esnafın hakkını gasp etmek anlamına gelmektedir fakat tüm değişiklik önerileri gibi bu da reddedilmiştir.

İşsizlik oranının %12,1 oranına ulaştığı günümüzde tartışmalar ve düzenlemeler, bu oranın nasıl düşürüleceğine yönelik değildir, işsiz kalma durumu kabul edilerek bir takım tedbirler alınmaya çalışılmaktadır. Bu madde de esnafın sorunlarını çözmeye yönelik değil, esnafın kepenk kapatma durumunda yaşayacağı sıkıntıları yalnızca belirli bir süre, belirli bir miktar destekle geçiştirmek için, üstelik faydalanılabilmesi için birçok zor kriter belirlenerek düzenlenmiştir. Gerekli olan, işsizlik sorununun çözümüne dair daha yapısal düzenlemeler yapmaktır.

10. Madde: Düzenlemeyle, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununa ek madde getirilmekte ve Türkiye İş Kurumu'na gerektiğinde faaliyet alanı ile ilgili ihalelere, projelere ve programlara münferiden veya ulusal ya da uluslararası kuruluşlarla işbirliği halinde katılmak suretiyle, yurt içinde veya uluslararası düzeyde kurum ve kuruluşlara eğitim ve danışmanlık hizmeti verme olanağı sağlamaktadır.

AKP iktidarı, “yerli ve milli” popülizmiyle bir yandan taraftarlarını konsolide etmeye çalışırken diğer yandan da sınırların sanal hale geldiği 21. yüzyılın gerçeklerine uygun davranmaya çalışmaktadır. Faaliyet alanlarını geliştirmek, uzmanlıklarından gelen deneyimlerini aktarmak isteyen onlarca kurum geçtiğimiz aylarda OHAL KHK'ları ile kapatılmışken Türkiye İş Kurumu'na proje yapma olanağı sunulmasıyla, iktidar partisinin toplum yararına değil kendi siyasal hedeflerinin çıkarı doğrultusunda hareket ettiği muhakkaktır.

11. Madde: Düzenlemeyle 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 6. maddesinin beşinci fıkrasına ekleme yapılmakta, yedinci fıkrası değiştirilmekte ve aynı maddeye ek fıkra getirilmektedir.

Düzenlemenin görüşülmesi aşamasında iktidar partisi sözcüleri ve ilgili kurum yetkilileri 399 sayılı KHK'ya atıfta bulunmuşlar ve maalesef bu anlamda Türkiye'de yönetim krizinin ulaştığı boyutu gözler önüne sermişlerdir. Öte yandan düzenlemede belirtilen liyakat şartının ölçüleri neler olacaktır, bu konuda komisyona makul bir açıklama yapma gereği duyulmaması komisyonu işlevsiz hale getirme çalışmalarının somut bir örneği haline gelmiştir.

12-13-14-15. Maddeler: Düzenlemelerle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na, kurulması düşünülen Esnaf Ahilik Sandığına ilişkin düzenlemeler getirilmektedir.

Düzenlemelerin temelini esasında Ahilik Fonu olarak bilinen yeni oluşum kurmaktadır ve geçmiş deneyimler göstermektedir ki, tıpkı İşsizlik Sigortası Fonu'nda olduğu gibi esnafa destek adı altında kurulacak olan Ahilik Sandığı ile hükümet esnafa değil, kendine yeni bir fon yaratmaktadır.

16. Madde: Düzenlemeyle 5510 sayılı Kanuna ek madde eklenmiştir.

TÜİK verilerine göre 9 milyon 18 bin kişi ile istihdamın % 33,3'ü kayıt dışıdır. Kayıt dışı istihdam oranı bu kadar yüksek iken yapılmak istenen düzenleme kaçak, sigortasız, asgari ücretin altında işçi çalıştırmanın önünü açacak ve iş cinayetlerini arttıracaktır.

Bu düzenleme ile kayıt dışılığın teşvik edileceğini düşünüyoruz. Çünkü kayıt dışı çalıştırmak suç iken, kayıt dışı çalıştırmaya ilişkin daha ağır yaptırımlar içeren düzenlemeler gerekirken teklifteki düzenleme kayıt dışı çalıştırmaya bir yaptırım değil, aksine işverene kayıt dışı çalıştırabilirsiniz demenin önünün açılmasıdır.

İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanılmasına karşı olduğumuzu konu ile ilgili yer aldığımız her toplantıda belirtmiştik. Bu düzenlemede de bir kez daha tekrar etmemiz gerekiyor ki kayıt dışı çalıştırma bir suç iken düzenleme ile kayıtlı çalıştırarak kurallara uyduğu için işverenlere işçilerin parasıyla teşvik verilmesine de karşıyız.

Kayıt dışılığın işverenlere ilişkin yaptırımlarda kolaylık sağlanarak değil, kayıt dışı çalıştıran işverenler için daha ağır yaptırımlar getirilerek önenebileceği düşüncesindeyiz.

17-18-19-20. Maddeler: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu yasalaşmadan evvel işinin uzmanı kurumların defaten eleştirdiği bir düzenlemedir. Bu kanun

teklifinde bu eleştirilerin haklılık payı ortaya çıkmıştır, nitekim bundan kaynaklı söz konusu yasaı hazırlayan iktidar partisi yasada yeniden düzenlemeler yapmakta ve bunu da torba yasa ile çözmeye çalışmaktadır.

21. Madde: Düzenleme ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'ne (DSİ) yapılmakta ve yapılacak olan baraj projeleri için kamulaştırma ve iskân çalışmalarını yürütme yetkisi verilmektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nda olan iskân yetkisinin DSİ'ye verilmesinin nedeni baraj yapımı sırasında kamulaştırmanın ardından çıkan "iskân sorunları"nın eş zamanlı olarak halledilebilmesi şeklinde açıklanmaktadır. Oysaki DSİ'nin böyle bir birimi, böyle bir uzmanlığı kesinlikle bulunmamaktadır. Hali hazırda baraj projeleriyle doğa katline neden olan imarların, bu konuda ihtisası olmayan bir kuruma devredilmesi yeni doğa talanlarının ancak önünü açmaya yarayacaktır. Yerellerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, belediyelerle işbirliği içerisinde yapılmasının daha uygun olacağı açıkça görülen uygulamalar bu maddeyle, her türlü yetkiyi ve yönetimi merkezileştirme çabası içerisinde olan AKP'nin bir düzenlemesi olarak karşımıza gelmektedir.

23. Madde: Öncelikli olarak Hükümet tarafından yapılacak bir çalışma için, ilk kez sendikalardan mali kaynak talep edilmektedir. Pek çok batı ülkesinde kamu kaynaklarından sendikalara destek sağlanırken ülkemizde sendikalardan kaynak talep edilmesini tuhaf bir yaklaşımdır.

Sosyal devlet ilkelerine uygun olarak hükümet tarafından gündeme getirilen projede, protokol ve istihdam politikalarının kaynağının devlet tarafından sağlanması gerektiği düşüncesindeyiz.

Bilindiği üzere sendikaların ve konfederasyonların kaynakları kısıtlıdır. Harcamaların nasıl yapılacağı belirlidir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 87. sayılı sözleşmesine göre sendikaların faaliyetlerini kendi tüzükleriyle ve kurulları aracılığı ile serbestçe belirlemesi esastır. Nereye kaynak aktaracaklarını tüzükleriyle düzenlerler. Dolayısıyla bu yasa sendika özgürlüğü ilkesine aykırı bir düzenleme olacaktır. Bu nedenlerle gerçekçi, kamusal, süreklilik içeren istihdam politikaları düzenlemeleri yapılması ve bunun kamu kaynakları ile sağlanması gerekmektedir.

Yukarıda ifade edilen usûl ve maddelere ilişkin değerlendirmelerden yola çıkılarak, komisyonumuzda kabul edilen torba tasarının son metnine karşı oy kullanacağımızı belirtmek isteriz.

Garo Paylan
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

(2/1585 Esas No'lu Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi)

2/1585 Esas No'lu Kanun Teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunda 14-15 Şubat 2017 tarihlerinde görüşülmüştür. Komisyona 16 madde olarak gelen Teklif, yapılan ekleme ve çıkarmalar sonucu 26 madde olmuştur.

Teklif, aralarında hiçbir bağlantı bulunmayan, konu ve amaç bütünlüğü olmayan birden fazla mevzuatta değişiklik içermektedir. “Torba Kanun” olarak nitelenen bu türlü uygulamalar sonucu, kanunlar için aranan öngörülebilir, anlaşılabilir ve ulaşılabilir olma özellikleri tamamen yok edilmektedir.

Son yıllarda yasama faaliyetleri baştan sona düzensiz, eksik ve özensiz bir şekilde yürütülmekte olup yasama kalitesi iyice düşmüştür. Birden fazla komisyonda görüşülmesi gereken teknik hususları barındıran maddelerin bir torba halinde komisyonumuzda görüşülmesi, konunun tüm boyutlarıyla incelenmesini sekteye uğratmakta ve sağlıklı bir değerlendirme ve kanaat oluşturulmasına mani olmaktadır.

Çoğu maddesi Başbakan ve bakanlar tarafından kamuoyuna duyurulmuş olan bu Kanun Teklifinin Komisyon görüşmelerine Teklif sahibi hiç katılmamış, Teklif sunumu ve soruların cevaplandırılması bakanlar tarafından yapılmıştır.

Hükümet Tasarısı görünümlü bu Teklifin haliyle, gerekli bilgi ve değerlendirmeleri içeren Düzenleyici Etki Analizi bulunmamaktadır. Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 10 ve 24 üncü maddelerine göre, Hükümet tarafından hazırlanan düzenlemelerin düzenleyici etki analizinin bulunması zorunludur. Düzenleyici etki analizinde, düzenlemenin muhtemel fayda ve maliyetlerinin analizi, düzenlemenin sosyal, ekonomik ve ticarî hayata, çevreye ve ilgili kesimlere etkileri ile izlenen danışma ve görüş alma süreçlerine ilişkin ayrıntılı bilgi ve değerlendirmelere yer verilmesi öngörülmüştür.

Yapılan düzenlemeyle ilgili sağlıklı bir analiz yapabilmek ve katkı verebilmek için Plan ve Bütçe Komisyonunda talep ettiğimiz bazı bilgiler de verilmemiştir.

Teklifin maddelerine ait özet bilgilere ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesinde; Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince kullanılan ve 31/12/2016 tarihi itibarıyla takip hesaplarında izlenen tarımsal kredi alacaklarının yeniden yapılandırılması düzenlenmektedir

Yapılandırmaya esas tutarın; yapılandırmaya konu kredi borcunun vadesini takip eden tarihten yapılandırma tarihine kadar yıllık %11 oranında basit usulde yürütülecek

faiz uygulanmak suretiyle hesaplanması ve çiftçi tarafından yıllık %5 oranında basit usulde yürütülecek faizin ödenmesi öngörülmektedir.

Taksitlendirme halinde ilk taksiti, 2017 yılının Ekim ayı sonuna kadar, izleyen taksitleri 2018 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda toplam beş eşit taksitte ödenmesi ve taksitlere yıllık %11 oranında basit usulde yürütülecek taksitlendirme faizi uygulanması öngörülmektedir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik tarafından 14 Şubat 2017 günü yapılan açıklamada; borcun temerrüde düştüğü tarihten yapılandırılmasına kadar üreticiye yüzde 3 faiz uygulanacağını, geri kalanının Hazine Müsteşarlığı gelir kaybı ödeneğinden karşılanacağını söylemiştir.

Ancak, maddede çiftçinin ödeyeceği faiz yüzde 5 olarak belirlenmiştir. Esasen Komisyon görüşmelerinde bir AKP milletvekili tarafından verilen ve üyelere dağıtılan önergede de faiz oranı yüzde 3 olarak öngörülmüş, daha sonra yine bir başka AKP milletvekili tarafından verilen önergede faiz oranı yüzde 5'e çıkarılmış ve Komisyonda tüm itirazlarımıza rağmen son önerge kabul edilmiştir. Hükümet çiftçimizi aldatmamalı, Tarım Bakanının sözü yerde kalmamalı, çiğnenmemelidir.

Bu itibarla, çiftçi tarafından ödenecek faizin oranı, Tarım Bakanı tarafından yapılan açıklamada olduğu gibi mutlaka yüzde 3 olarak değiştirilmelidir.

Çiftçimiz gırtlığına kadar borçludur. Bankaların ve tefecilerin kışkacında bunalmış; faiz, kredi batağında nefes alamaz hâle gelmiştir. Çiftçimizin kredi borçları 43 milyar TL'si Ziraat Bankası, 30 milyar TL'si diğer bankalar ve 7,5 milyar TL'si Tarım Kredi Kooperatiflerine olmak üzere 80 milyar TL'yi aşmıştır. Çiftçimizin tarlası, bahçesi, neyi varsa ipoteklidir. Borç tuzağına düşen ve ihtiyaçlarını karşılamak için banka kredi kuyruklarında bekleyen çiftçilerimiz, alın teriyle ekmeklerini kazandıkları arazilerini haraç mezat satmak zorunda kalmaktadır.

Madde ile çiftçilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan ve takibe düşen kredi borçlarına yapılandırma imkanı verilmesi olumlu olmakla birlikte, tarımın yapısal sorunlarını çözecek, tarımsal girdi yükünü azaltacak ve tarım sektörünü yeniden ayağa kaldıracak tedbirler acilen alınmalıdır.

Teklifin 2 nci maddesinde; Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketinin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarından (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar), vadesi geldiği halde ödenmemiş olanların yeniden yapılandırılması düzenlenmektedir.

Maddede, TEDAŞ'ın başta belediyeler olmak üzere kamudan olan alacakları ile tarımsal sulamada kullanılan elektriğe dair alacaklarına ayrı şartlarda yapılandırma yapılması öngörülmüştür.

Komisyonunda verilen bilgilere göre, başta belediyeler olmak üzere kamuya ait 13 bin aboneden 780 milyon TL alacak bulunmaktadır. Bu alacak asıllarının tamamı ile bu alacaklara bağlı fer'i alacaklar yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması halinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, ikişer aylık dönemler hâlinde azami 18 eşit taksitte ödenmesi halinde fer'i alacağın tamamının tahsilinden vazgeçilmektedir. Peşin ödeme halinde fer'i alacaklar yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarı üzerinden %50 indirim yapılması ve 6, 9, 12 veya 18 taksit seçeneğine göre de maddede belirtilen katsayıların uygulanması öngörülmektedir.

Tarımsal sulamada kullanılan elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklar (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar) 1 milyar 360 milyon TL olup 40 bin aboneyi kapsamaktadır. Bu alacak asıllarının tamamının; ilk taksiti 2017 yılı Ekim ayının son gününe kadar ödenmek üzere ve her yıl ilk taksitin tekabül ettiği ayda toplam 5 eşit taksitte ödenmesi şartıyla bu alacakların ödenen kısmına isabet eden fer'ilerin tahsilinden vazgeçilmesi ve taksitler için herhangi bir faiz, zam ve katsayı uygulanmaması düzenlenmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, çiftçilerimizin zor durumda olduğunu, çiftçilerimiz için acilen bir tedbir paketi açıklanması ve bu kapsamda elektrik borçlarının uygun şartlarda, hatta faizsiz yeniden yapılandırılması gerektiğini sürekli dile getirmiştir. Çiftçinin, özellikle sulama birlikleri ve kooperatiflerinin geçmiş yıllara dair TEDAŞ'a olan elektrik borçlarının faizsiz ve 5 yılda eşit taksitlerle yapılandırılması olumlu olmakla birlikte, bu borçların tümüyle ödenebilmesi için taksit süresinin 10 yıl yapılması yönünde talep bulunmaktadır.

Diğer taraftan, çiftçimizin maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla tarımsal sulamada kullanılan elektrik için ayrı ve daha düşük tarife belirlenmelidir.

Teklifin 3 üncü maddesinde; 1990'lı yıllarda Körfez krizi sonucu mağdur olanlara kullandırılan kredilerden kaynaklanan ve bir kısmı Birleşmiş Milletlerden sağlanan tazminatlarla kapatılan, geri kalanın yargı kararları ile amme alacağı olarak kabul edilen kısmına geçen yıl yapılandırma imkanı sağlanan alacaklardan bakiye ve yine yargı kararları ile özel hukuk alacağı kabul edilen Hazine alacaklarının yapılandırılması düzenlenmektedir.

Geliştirme ve Destekleme Fonundan kullandırılan Irak Programı kredilerinden, vergi dairelerince 6183 sayılı Kann hükümlerine göre takip edilen alacaklar geçen yıl 6736 sayılı Kanun kapsamında yapılandırıldığı halde Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. tarafından yargı kararları gereği genel hükümlere göre takip edilenlerin anılan Kanun hükümlerine göre yapılandırılması mümkün olmamıştır. Takip usulündeki farklılık nedeniyle yapılandırma hükümlerinden yararlanamayan borçlulara da 6736

sayılı Kanunun kesinleşmiş alacakların yapılandırılmasına ilişkin hükümleri ile aynı içerikte yapılanma imkanı sağlanmaktadır.

Sözkonusu alacakların uzun yıllar titizlikle takip edilmemesi, ayrıca Birleşmiş Milletler tazminat sürecinin ve ortaya çıkan hukuki ihtilafların uzun süreler alması konuyu karmaşık bir hale getirmiştir.

Teklifin 4 üncü maddesinde; vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi yapılması düzenlenmektedir.

Buna göre ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile (finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler hariç olmak üzere) kurumlar vergisi mükelleflerinden, belirlenen şartları taşıyanların yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin yüzde 5'inin, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilmesi, indirilemeyen tutarların ise izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilmesi öngörülmektedir.

Hesaplanan indirim tutarı, her hal ve takdirde 1 milyon liradan fazla olamayacaktır.

Bakanlar Kurulu, indirim oranını ve bir milyon liralık tutarı iki katına kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye, kanuni oran ve tutarına getirmeye yetkili olacaktır.

Söz konusu vergi indiriminden faydalanabilmek için;

- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin kanuni süresinde ödenmiş olması,

- Belirtilen süre içerisinde haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması,

- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla vergi aslı (vergi cezaları dahil) 1.000 Türk Lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,

şarttır.

İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında Vergi Usul Kanunu'nun "kaçakçılık suçları ve cezaları" başlığı altındaki sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamayacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi, vergisini düzenli ödeyenlerle ilgili vergi indirimi yapılması konusunu yıllardır dile getirmekte olup, yapılan düzenleme genel anlamda olumludur.

Vergi ve diğer alacaklarla ilgili sıkça çıkarılan af yasaları vergi sistemine olan güveni sarsmış, af konusunda toplumda sürekli bir beklenti ortamının doğmasına ve

vergi borcunu zamanında ve düzenli ödeyen mükellefler açısından da büyük haksızlığa neden olmuştur. Bu itibarla yapılan düzenleme, vergisini düzenli beyan edip ödeyenleri hem psikolojik olarak rahatlatacak, hem de vergi ödeme eğilimini olumlu olarak etkileyecektir.

Ancak, vergi indiriminin vergiye uyumlu tüm vergi mükelleflerini kapsamaması eşitsizliğe yol açacaktır.

Ayrıca, vergileri düzenli olarak ödenmekle birlikte kapsama alınmayan çalışanlar üzerinde adaletsiz ve ağır vergi yükü bulunmaktadır. Çalışanların aylıkları vergi tarifesinden dolayı aydan aya azalmaktadır. Asgari ücretlinin bile yıl içinde vergi oranı yükselmektedir. Öncelikle, çalışanların vergi yükü azaltılmalı, asgari ücretten vergi alınmamalı ve çalışanların asgari ücret kadar geliri vergi dışı bırakılmalıdır.

Teklifin 5 inci maddesinde; İnşaat sektörüne ilişkin farklı sözleşme türlerinde damga vergisi oranının farklılaştırılması ve kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının desteklediği sosyal sorumluluk kapsamındaki projelerin başlangıç maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla desteği sağlayanlar ile proje yürütücüleri arasında düzenlenen kağıtların damga vergisinden istisna tutulması öngörülmektedir.

Teklifin 6 ncı maddesinde; Tapu harcı oranının gayrimenkulün özelliklerine göre farklılaştırmaya yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi düzenlenmektedir.

Gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranının; gayrimenkullerin türleri, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibariyle veya gayrimenkul sertifikası karşılığı edinilip edinilmediğine göre farklılaştırmaya yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Teklifin 7 nci maddesinde; Yabancılara konut ve işyeri satışında KDV istisnası getirilmesi düzenlenmektedir.

İnşa edilen iş yeri ve konutların; satış bedelinin yurt dışından getirilecek döviz olarak ödenmesi şartıyla, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir iş yeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara ilk satışının KDV'den istisna edilmesi öngörülmektedir.

İş yeri ve konut satışında Türk vatandaşları KDV öderken, yabancı uyruklulara KDV istisnası getirilmesi açıkça haksızlıktır, eşitsizliktir, vergi adaletsizliğidir. Esasen yabancılara taşınmaz satışında milli güvenliğimiz açısından sınırlamaların yeterli olmadığı da dikkate alındığında konu daha da büyük önem arz etmektedir.

Türk vatandaşlarına verilmeyen bir hakkın yabancılara verilmesi asla kabul edilemez. Vergi adaletsizliğine ve eşitsizliğe yol açacak bu madde Teklif metninden mutlaka çıkarılmalıdır.

Teklifin 8 inci maddesinde; Mera Kanununa tabi olup özel hukuki statüsüne rağmen belediyeler, il özel idareleri veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarından geçmişte bedeli karşılığında satın alınan arazilerden Hazinesinin açtığı davalar sonucu Hazine mülkiyetine geçenlerin, tekrar ilgili kişilere bedelsiz olarak devredilmesi öngörülmektedir.

Teklifin 9 uncu maddesinde; Esnaf Ahilik Sandığı kurulması düzenlenmektedir.

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar (İsteğe bağlı sigortalılar, At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler, köy ve mahalle muhtarları ile tarımsal faaliyette bulunanlar hariç) Esnaf Ahilik Sandığı sigortalısı sayılmaktadır. Esnaf Ahilik Sandığı sigortası zorunlu olup, sigorta priminin sigortalının prime esas günlük kazançlarından, %2 sigortalı ve %1 Devlet payı olarak alınması öngörülmektedir.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarına; Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primleri, yeni bir iş bulma ve aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs ve programlara dair Türkiye İş Kurumunca ödemeler yapılması ve hizmetler sağlanması öngörülmektedir.

Esnaf Ahilik Sandığı bir önceki yıl prim gelirlerinin %15'i; hizmet sunmak için Türkiye İş Kurumu bütçesine aktarılmak suretiyle kullanılabilir. Esnaf Ahilik Sandığı hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alım giderleri, ayrıca sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışanlar ile bunlardan Kurum kadrolarına atanan ve Kurumda çalışmaya devam eden personelin mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemeler yapılabilir.

Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan ortalama kazancının %40'ı olup, aylık asgari ücretin brüt tutarının %80'ini geçmeyecektir.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları için sigortalılığının sona ermesinden önceki son 120 gün sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde; 600 gün faaliyetini sürdüren ve primi ödemiş olanlara 180 gün, 900 gün faaliyetini sürdüren ve primi ödemiş olanlara 240 gün, 1080 gün faaliyetini sürdüren ve primi ödemiş olanlara 300 gün süre ile Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği verilecektir.

Milliyetçi Hareket Partisi esnaf işsizlik fonu kurulması konusunu yıllardır dile getirmiş olup, sigortalı çalışanların işsiz kaldığı zaman İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ödenek olarak geçimlerine katkı sağlarken esnafımızın işyeri kapanınca açığa kaldığını, bu durumdaki esnaf ve sanatkârimıza da işsizlik ödeneği verilmesini sosyal devlet anlayışının bir uygulaması olarak gördüğünü açıklamıştır.

Bu itibarla, Esnaf Ahilik Sandığı kurulmasını olumlu buluyoruz. Ancak yapılan düzenlemenin içeriği ile ilgili eleştirilerimiz ve önerilerimiz bulunmaktadır. Komisyonda da dile getirilen eleştiri ve önerilerimiz Hükümet tarafından hiç dikkate alınmamıştır.

Esnaf Ahilik Sandığı ile ilgili düzenlemede sosyal tarafların (TESK, TOBB gibi) görüşler hiç alınmamış, Komisyon görüşmelerinde de bu düzenlemeyi Komisyonda gördüklerini belirten TESK ve TOBB temsilcilerinin çok önemli tespit, uyarı ve önerileri de duymazdan gelinmiştir. Bu durum uygulamada çok ciddi sorunlarla karşılaşılmasına neden olabilecektir.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılığının kapsamına esnaf dışında tacir ve şirket ortakları da girmektedir. Esnaf Ahilik Sandığı adı üzerinde esnafı kapsamalıdır.

Esnafın prim yükü çok yüksektir. Esnaf yüzde 34,5 oranındaki SGK primini ödeyemezken, bu düzenleme sonucu yüzde 2 oranında ilave prim ödeme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalacaktır. Esnafın prim yükü mutlaka hafifletilmelidir.

Esnaf Ahilik Sandığının bir önceki yıl prim gelirlerinin %15'inin hizmet sunmak için Türkiye İş Kurumu bütçesine aktarılacak suretiyle kullanılabilmesi kesinlikle doğru değildir. Bu Sandık Kurum için değil esnaf için kurulmaktadır. Personel ve hizmet binası ile ilgili giderler ve Kurumun asli görevi ile ilgili harcamalar Kurum bütçesinden karşılanmalıdır. Ayrıca, işyeri kapanan esnafın başka işlerde istihdamı için iş bulmadan ziyade yeni iş kurabilmesi, işletme sermayesi imkanı verilmesi gibi uygulamalarla esnaflığını sürdürebilmesi esas alınmalıdır.

Teklifin 10 uncu maddesinde; Türkiye İş Kurumunun faaliyet alanı ile ilgili yapılacak proje ve programlara münferiden veya yurtiçi ya da uluslararası kuruluşlarla işbirliği halinde eğitim ve danışmanlık hizmeti verebilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin 11 inci maddesinde; SGK Yönetim Kuruluna Başkan ve Başkan Yardımcısı dışında atama ile gelen üyeliklere memuriyeti olmayanların atama veya görevlendirme yapılabilmesi, üyelere ödenen huzur hakkında farklılaştırma yapılması ve üyelerin varsa emekli aylıklarının kesilmemesi düzenlenmektedir.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 6 ncı maddesine göre Yönetim Kurulu 12 üyeden oluşmakta olup, 1'i Başkan, 2'si müşterek kararname ile atanan Başkan Yardımcıları, 3'ü müşterek kararname ile atanan bakanlık, maliye ve hazine temsilcileri 6'sı da seçimle gelen işveren, işçi, kamu görevlileri, çiftçi, emekli ve esnaf temsilcileridir. Yapılan değişiklik ile bakanlık, maliye ve hazineyi temsilen atanan üyeliklere memuriyeti bulunmayanlardan atama veya görevlendirme yapılabilmesi öngörülmektedir.

Halen, SGK Yönetim Kurulu başkan ve üyelerine, kadrolarına bağlı olarak almakta oldukları malî haklarının yanı sıra katıldıkları toplantılar için 399 sayılı Kanun

Hükmünde Kararname uyarınca kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen miktarlarda her ay ücret ödenmektedir.

Yapılan değişiklik uyarınca görevlendirilecek yönetim kurulu üyelerine bu miktarın iki katı kadar her ay huzur hakkı ödenmesi öngörülmektedir.

Dolayısıyla; mevzuatta aranan şartlara uygun atama yapmak yerine, şartları kişilere uygun hale getirmek için değişikliğe gidilmekte, ayrıca huzur hakkı uygulamasında farklılık getirilmektedir.

Teklifin 12 nci maddesinde; bu Teklif ile kurulması öngörülen Esnaf Ahilik Sandığından ödenek alacakların, genel sağlık sigortalısı sayılması düzenlenmektedir.

Teklifin 13 üncü maddesinde; bu Teklif ile kurulması öngörülen Esnaf Ahilik Sandığından ödenek alacakların, genel sağlık sigortalılığı başlangıç tarihinin belirlenmesi düzenlenmektedir.

Teklifin 14 üncü maddesinde; sosyal güvencesi bulunmayanlar için mevcut durumda üç kategoride uygulanan genel sağlık sigortası uygulamasının tek kategoriye indirilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin 15 inci maddesinde; sosyal güvencesi olmayanlar için genel sağlık sigortası prim oranı, prime esas kazancın %3'ü olarak belirlenmekte ve bu oranı %12'ye kadar artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin 16 ncı maddesinde; Türkiye'de ikamet eden Türk vatandaşlarının Türk soylu olmakla birlikte yurt dışında ikamet eden ve Türk vatandaşı olmayan ana, baba, eş ve çocukları ile bunların bakmakla yükümlü oldukları ana, baba, eş ve çocuklarının talep etmeleri halinde genel sağlık sigortalısı sayılmaları düzenlenmektedir.

Teklifin 17 nci maddesinde; mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde çalışanlarını sigortalı olarak bildirmeyen veya bildirilen kişilerin fiilen çalışmadığı tespit edilen işyerlerine verilen bir yıl süreyle sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden yararlanamama uygulamasının, ilk tespitte bir ay süreyle, ilk tespit tarihinden itibaren üç yıl içinde tekrar eden her bir tespit için ise bir yıl süreyle uygulanması şeklinde değiştirilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin 18 inci maddesinde; SGK'nun kira ve ecri misil alacaklarına karşılık da taşınmaz satın alabilmesi düzenlenmektedir.

5510 sayılı Kanunun Geçici 41 inci maddesi uyarınca SGK, borçlularından taşınmaz satın alınması suretiyle prim ve idari para cezası alacaklarını tahsil edebilmekte olup, SGK taşınmazlarından kaynaklanan kira ve ecrimisil alacakları da madde kapsamına alınmaktadır.

Teklifin 19 uncu maddesinde; İşverenlere sağlanan asgari ücret desteğinin toplu iş sözleşmesi uygulanan özel sektör işverenlerine ait işyerleri için ayrıca tespit edilmesine yönelik Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa tabi işyerlerinden Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilen sigortalıların prime esas kazançlarının diğer işyerlerine göre daha yüksek olması nedeniyle asgari ücret artışından kaynaklanan maliyetler bu işyerleri için daha fazla olmaktadır. Bu nedenle, işverenlere verilen asgari ücret desteğinin bu işyerlerine yönelik ayrı belirlenmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi öngörülmektedir.

Teklifin 20 nci maddesinde; sosyal güvencesi bulunmayanlar için genel sağlık sigortası uygulamasında başlangıçta gelir testi zorunluluğunun kaldırılması, uygulamanın tek kategoriye indirilmesi ve prim oranının yüzde 3 olarak belirlenmesi durumuna göre tespit edilecek mevcut genel sağlık sigortası prim borçlarının yeniden yapılandırılması düzenlenmektedir.

Komisyonunda verilen bilgilere göre bu madde 7 milyon 200 bin kişiyi kapsamakta olup, 6,7 milyar liralık alacaktan vazgeçilmektedir.

Teklifin 21 inci maddesinde; baraj ile baraj mücavir alanında kalan taşınmazların kamulaştırılması sonucunda yerlerini terk etmek zorunda kalanların iskanının, tek elden DSİ Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmesi düzenlenmektedir.

DSİ tarafından yapılacak iskan faaliyetlerinde kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan ve talep edilen Hazinenin özel mülkiyetinde veya devletin hüküm ve tasarrufunda bulunan taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca uygun görülenlerin tapuda DSİ adına bedelsiz olarak devren tescil edilmesine ve böylece bu taşınmazların bu madde kapsamında değerlendirilmesine imkan sağlanmaktadır.

Teklifin 22 nci maddesinde; 2007 yılında yeniden yapılandırmadan yararlanmadığı için toplu kefalet sorumluluğu devam eden çiftçilerin bu sorumluluğunun kaldırılması düzenlenmektedir.

2007 yılında 5661 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı/Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanundan çeşitli nedenlerle yararlanmadığı için toplu kefalet sorumluluğu devam eden çiftçilerin bu sorumluluğunun kaldırılması için yeniden süre verilmesi öngörülmektedir.

Teklifin 23 üncü maddesinde; Sendika ve konfederasyonların, yapılacak işbirliği protokolü çerçevesinde kadın istihdamını destekleyici faaliyetler kapsamında kullanılması şartıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına aynı ve nakdi yardımda bulunabilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin 24 üncü maddesinde; KİT'lerdeki sözleşmeli personelin bir sözleşme döneminde kullanılmayan izinlerinin müteakip sözleşme döneminde kullanılabilmesi düzenlenmektedir.

399 sayılı KHK'nin 21 nci maddesine göre, bir sözleşme döneminde kullanılmayan izinlerin müteakip sözleşme döneminde kullanılması mümkün değildir. Yapılan değişiklik ile memurlarda olduğu gibi kullanılmayan izinlerin müteakip sözleşme döneminde kullanılabilmesi, cari ve bir önceki sözleşme dönemi hariç önceki dönemlere ait kullanılmayan izin haklarının düşmesi öngörülmektedir.

Sonuç itibariyle; 2/1585 Esas No'lu Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine, yukarıda ifade edilen nedenlerle usul yönünden ve özellikle 7 nci maddesi olmak üzere bazı maddelerine içerik yönünden muhalefet ediyoruz.

Mustafa Kalaycı
Konya

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP
BAŞKANVEKİLİ KAYSERİ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ELİTAŞ'IN TEKLİFİ

**GELİR VERGİSİ KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**BAZI ALACAKLARIN YENİDEN YAPILAN-
DIRILMASI İLE BAZI KANUN VE KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİ-
ŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (Banka) ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan ve 31/12/2016 tarihi itibarıyla takip hesaplarında izlenen tarımsal kredi alacakları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar banka/kooperatife başvuruda bulunulması kaydıyla aşağıda belirtilen kapsam ve şartlar dâhilinde yapılandırılır.

a)Yapılandırmaya esas tutar; yapılandırmaya konu kredi borcunun vadesini takip eden tarihten yapılandırma tarihine kadar yıllık %11 oranında basit usulde yürütülecek faiz uygulanmak suretiyle hesaplanır. Yapılandırmaya konu kredi borcunun vadesini takip eden tarihten yapılandırma tarihine kadar yıllık %5 oranında basit usulde yürütülecek faiz borçlu tarafından ödenir.

b) Yapılandırmaya esas tutarın; defaten ödenmesi veya taksitlendirilmesi halinde ilk taksiti, 2017 yılının Ekim ayı sonuna kadar, izleyen taksitleri 2018 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda toplam beş eşit taksitte ödenir. Yapılandırma taksitlerine, yıllık %11 oranında basit usulde yürütülecek taksitlendirme faizi uygulanır. Ancak (a) bendi hükümlerine göre hesaplanan yapılandırmaya esas tutarın defaten ödenmesi halinde taksitlendirme faizi uygulanmaz.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce takip hesaplarında izlenip izlenmediğine bakılmaksızın borçları yapılandırılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödemeleri devam eden borçlular talep etmeleri halinde bu maddenin taksitlendirmeye ilişkin hükümlerinden kalan borç tutarı esas alınarak yararlandırılır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(3) Bu maddeden yararlanılabilmesi için dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi şarttır. Bu maddenin yürürlük tarihinden önce dava konusu edilmiş ve/veya icra takibi başlatılmış alacaklar için takip işlemleri başvuru süresi sonuna kadar bekletilir. Borçlu tarafından madde hükmünden yararlanmak üzere başvurulması ve madde hükmüne göre yapılandırılan tutarın ilk taksit ödeme süresi içinde defaten veya taksitli ödeme seçeneği tercih edilmiş ise ilk taksit tutarının ödenmesi halinde banka/kooperatif tarafından dava ve/veya icra takipleri durdurulur. Bu takdirde yargılama ve icra takip giderleri ile vekâlet ücretinin 2017 yılının Ekim ayı sonuna kadar ödenmesi şarttır.

(4) Bu madde hükümlerine göre yapılandırılan alacakların taksitlerinden herhangi birisinin vadesinde ödenmemesi hâlinde ödenmeyen tutarın taksit ödeme süresinin son gününü takip eden 90 gün içinde ilgili taksitlendirme faizi ile birlikte ödenmesi şartıyla madde hükümlerinden yararlanır. Taksitlerin belirtilen sürede de ödenmemesi halinde alacak muaccel hale gelir ve bakiye kredi alacakları banka/kooperatif tarafından ilgili mevzuatına göre takip ve tahsil edilir.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce madde kapsamındaki alacaklar için temerrüde düştüğü tarihten sonra yapılan ödemeler, yapılandırmaya esas tutarın hesabında dikkate alınır. Ancak borçlu lehine fark çıkması halinde herhangi bir iade yapılmaz.

(6) Bu madde hükmünden yararlanılması, borcun maddi ve şahsi teminatının sükutunu icap ettirmediği gibi müşterek borçlu ve müteselsil kefillerine, kefaletten çekilme hakkını vermez.

(7) Bu madde hükümlerine göre yapılandırma ve taksitlendirme nedeniyle oluşacak gelir kayıpları, borçlunun ödemeyi yaptığı tarihi takip eden ayda yapılan talep üzerine Hazine Müsteşarlığı tarafından Banka veya ilgili kooperatife aktarılmak üzere Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliğine ödenir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(8) (a) Yapılandırmaya esas gelir kaybı, birinci fıkranın (a) bendi uyarınca yapılandırmaya esas tutar belirlenirken hesaplanan faiz ile aynı bent hükmü uyarınca borçlu tarafından ödenecek faiz arasındaki farktır.

(b) Taksitlendirmeye esas gelir kaybı, taksitlendirmeye esas alınan yıllık %11 oranında basit usulde yürütülecek faizden borçlunun ödeyeceği yıllık %5 oranında basit usulde yürütülecek faiz düşülerek bulunan tutardır.

(9) Sekizinci fıkra hükümlerine göre yapılan ödemelerin denetlenmesinde 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri uygulanır.

(10) Bu maddede yer almayan hususlarda Banka ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin mevzuatı uygulanır.

(11) Bu madde hükümlerinden, 18/4/2001 tarihli ve 2001/2312 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında Hazine kaynağına dönüştürülmüş tarımsal kredilerin borçluları da yararlanabilir. Bu kapsamda yapılandırılacak krediler için gelir kaybı hesabı yapılmaz.

(12) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve uygulamaya ilişkin tereddütleri gidermeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

MADDE 2- (1) a) Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketinin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarından (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar), vadesi 15/2/2017 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla geldiği hâlde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş olanların asıllarının tamamı ile bu alacaklara bağlı faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacaklar yerine bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar başvurmaları halinde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

tutarın; ödenmemiş alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması halinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu maddede belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla uygulanan faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacağın tamamının tahsilinden vazgeçilir.

b) TEDAŞ'ın tarımsal sulamada kullanılan elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarından (özelleştirme devir işlemleri sırasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklar), vadesi 15/2/2017 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla geldiği hâlde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş olan asıllarının tamamının bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar dağıtım/perakende satış şirketine veya dağıtım/perakende satış şirketine iletilmek üzere TEDAŞ'a yazılı başvuruda bulunulması ve ödenmesi gereken tutarın, ilk taksiti 2017 yılı Ekim ayının son gününe kadar ödenmek üzere ve her yıl ilk taksitin tekabül ettiği ayda toplam beş eşit taksitte ödenmesi şartıyla bu alacakların ödenen kısmına isabet eden fer'ilerin tahsilinden vazgeçilir. Bu bent hükümlerine uygun ödeme yapıldığı takdirde maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki sürelerle herhangi bir faiz, zam ve katsayı uygulanmaz. Tarımsal sulamada kullanılan elektrik tüketiminden kaynaklanan alacakların bu bentte belirtilen taksit ödeme zamanını, alacakların bulunduğu bölgeler, iller, ürünlerin hasat dönemleri dikkate alınarak değiştirmeye TEDAŞ yönetim kurulu yetkilidir.

c) 10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanunun ilgili hükümlerine göre yapılandırılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla anılan Kanun kapsamında ödemeleri devam eden alacaklar açısından, borçlular talep etmeleri hâlinde bu madde hükümlerinden yararlanabilir. Bu takdirde, 6552 sayılı Kanun kapsamında

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ödenen taksitler için yapılandırma hükümleri geçerli sayılır, bu şekilde ödenmiş taksit tutarlarına tecil tarihi ile ödeme tarihi arasında geçen süre için anılan Kanuna göre tercih edilen taksit süresine uygun katsayı uygulanır, kalan taksit tutarlarına konu alacaklar vadesinde ödenmemiş alacak kabul edilerek bu maddenin ilgili hükümlerine göre yapılandırılır.

ç) Yİ-ÜFE aylık değişim oranları tabiri; Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği 31/12/2004 tarihine kadar toptan eşya fiyatları endeksi (TEFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2005 tarihinden itibaren üretici fiyatları endeksi (ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2014 tarihinden itibaren yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını (Bu madde hükümlerine göre ödenecek alacaklara maddenin yürürlüğe girdiği ay için uygulanması gereken Yİ-ÜFE aylık değişim oranı olarak, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten bir önceki ay için belirlenen Yİ-ÜFE aylık değişim oranı esas alınır.), ifade eder.

d) TEDAŞ'a ait olup tahsilatı özelleştirilen elektrik dağıtım/perakende satış şirketlerince sürdürülen ve bu madde kapsamına giren alacaklar da bu madde hükmünden yararlanır.

e) Bu madde hükümlerinden yararlanmak isteyen borçluların; maddede öngörülen şartların yanı sıra, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar ilgili dağıtım/perakende satış şirketine veya dağıtım/perakende satış şirketine iletmek üzere TEDAŞ'a yazılı başvuruda bulunmaları ve bu fıkranın (b) bendinde belirtilen alacaklar hariç olmak üzere fıkra kapsamında ödenecek tutarların ilk taksiti bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen dördüncü aydan başlamak üzere ikişer aylık dönemler hâlinde azami onsekiz eşit taksitte ödemeleri şarttır. Bu fıkraya göre ödenecek taksitlerin ödeme süresinin son gününün resmî tatile rastlaması hâlinde süre tatili izleyen ilk iş günü mesai saati sonunda biter.

f) Bu madde hükümlerine göre hesaplanan tutarın;

1) İlk taksit ödeme süresi içinde tamamen ödenmesi hâlinde, bu tutara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için herhangi bir faiz uygulanmaz.

2) İlk taksit ödeme süresi içinde tamamen ödenmesi hâlinde, fer'i alacaklar yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarı üzerinden ayrıca %50 indirim yapılır.

3) Taksitle ödenmek istenmesi hâlinde, borçluların başvuru sırasında altı, dokuz, oniki veya onsekiz eşit taksitte ödeme seçeneklerinden birini tercih etmeleri şarttır. Tercih edilen taksit süresinden daha uzun bir sürede ödeme yapılamaz.

g) Taksitle yapılacak ödemelerde bu fıkranın (b) bendi hariç olmak üzere bu madde hükümlerine göre belirlenen tutar;

1) Altı eşit taksit için (1,045),

2) Dokuz eşit taksit için (1,083),

3) Oniki eşit taksit için (1,105),

4) Onsekiz eşit taksit için (1,15),

katsayısı ile çarpılır ve bulunan tutar taksit sayısına bölünmek suretiyle ikişer aylık dönemler hâlinde ödenecek taksit tutarı hesaplanır. Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan borçlulara tercih ettikleri taksit süresine uygun ödeme planı verilir. Ancak, tercih edilen süreden daha kısa sürede ödeme yapılması hâlinde ödenecek tutar ilgili katsayıya göre düzeltilir.

ğ) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine göre ödenmesi gereken taksitlerin ilk ikisi süresinde ödenmek koşuluyla, kalan taksitlerden; bir takvim yılında iki veya daha az taksitin, süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde, ödenmeyen veya eksik ödenen taksit tutarlarının son taksiti izleyen ayın sonuna kadar, gecikilen her ay ve kesri için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre

belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanacak geç ödeme zammı ile birlikte ödenmesi şartıyla bu madde hükümlerinden yararlanır. İlk iki taksitin süresinde tam ödenmemesi ya da süresinde ödenmeyen veya eksik ödenen diğer taksitlerin belirtilen şekilde de ödenmemesi veya bir takvim yılında ikiden fazla taksitin süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde bu madde hükümlerinden yararlanma hakkı kaybedilir.

h) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükümlerine göre ödenmesi gereken taksitlerden birinin süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde ödenmeyen veya eksik ödenen taksit tutarlarının bu fıkra hükümlerine göre izleyen taksit ile birlikte ödenmesi şartıyla bu madde hükümlerinden yararlanır. Bu durumda gecikilen her ay ve kesri için 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanacak geç ödeme zammı ile birlikte ödenmesi şartıyla bu fıkra hükümlerinden yararlanır. Bu şekilde de ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde bu madde hükümlerinden yararlanma hakkı kaybedilir.

ı) Taksit tutarının %10'unu aşmamak şartıyla 5 Türk lirasına (bu tutar dâhil) kadar yapılmış eksik ödemeler için bu madde hükümleri ihlal edilmiş sayılmaz.

i) Bu maddeye göre ödenecek alacaklarla ilgili olarak, tatbik edilen hacizler yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminatlar iade edilir.

j) Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan borçluların bu borçlarla ilgili olarak dava açmamaları veya açılan davalardan vazgeçmeleri ve başvuru süresi içinde yazılı olarak bu iradelerini belirtmeleri şarttır. Davadan vazgeçme dilekçelerinin ilgili mahkemeye verilmesini müteakip davadan vazgeçme dilekçesinin mahkemece onaylı bir sureti borçlularca ilgili dağıtım/perakende satış şirketine veya dağıtım/perakende satış şirketine iletmek üzere TEDAŞ'a verilir. Borçlularca, madde hükümlerinden yararlanılmak üzere davadan vazgeçilmesi hâlinde idarece de ihtilaflar sürdürülmez.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

k) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce dava konusu edilmiş ve/veya icra takibi başlatılmış alacaklar için, borçlunun bu fıkra hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunması hâlinde, asıl borçlular ve kefiller hakkında sürdürülen davalar sonlandırılır, icra ve takip işlemleri durdurulur. Bu takdirde, borçluların mahkeme masraflarını, icra masraflarını ilk taksit tutarı ile birlikte, vekâlet ücretini ise son taksit ödeme süresi sonuna kadar ödemeleri şarttır.

l) Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan ve açtıkları davalardan vazgeçen borçluların bu ihtilaflarıyla ilgili olarak karar tarihine bakılmaksızın bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tebliğ edilen kararlar uyarınca işlem yapılmaz ve TEDAŞ aleyhine hükmedilmiş yargılama giderleri ve vekâlet ücreti bulunması hâlinde bunlar talep edilemez.

m) Bu madde hükümlerinden yararlanılmak üzere vazgeçilen davalarda verilen kararlar ile hükmedilen yargılama gideri, vekâlet ücreti ve fer'ileri talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz. Vazgeçme tarihinden önce ödenmiş olan yargılama giderleri ve vekâlet ücretleri geri alınmaz.

n) Bu madde kapsamına giren alacakların maddede belirtilen şekilde tamamen ödenmemiş olması hâlinde borçlular ödedikleri tutarlar kadar bu madde hükümlerinden yararlanırlar.

o) Bu madde kapsamına giren alacaklara karşılık bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarlar, bu madde kapsamında tahsil edilen tutarlar ile bu fıkranın (c) bendi kapsamında yapılan tecile ilişkin olarak çeşitli kanunlar uyarınca ödenen faizlerin bu madde hükümlerine dayanılarak red ve iadesi yapılmaz.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının uygun görüşü alınarak TEDAŞ tarafından belirlenir.

MADDE 3- (1) Geliştirme ve Destekleme Fonundan kullanılan Irak Programı Kredilerinden, Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Banka) tarafından takip edilen alacak aslı ile bu alacak aslına ilişkin hesaplanan faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i alacaklar yerine bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın bu maddede belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla, alacak asıllarına bağlı faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i alacakların tahsilinden vazgeçilir.

(2) Bu madde kapsamında, ödenmemiş alacağın sadece faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i alaktan ibaret olması halinde faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i alacaklar yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutar tahsil edilir.

(3) Bu maddede geçen, Yİ-ÜFE aylık değişim oranları tabiri; Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği 31/12/2004 tarihine kadar toptan eşya fiyatları endeksi (TEFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2005 tarihinden itibaren üretici fiyatları endeksi (ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2014 tarihinden itibaren yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını (Bu madde hükümlerine göre ödenecek alacaklara bu Kanunun yayımlandığı ay için uygulanması gereken Yİ-ÜFE aylık değişim oranı olarak, bu Kanunun yayımlandığı tarihten bir önceki ay için belirlenen Yİ-ÜFE aylık değişim oranı esas alınır.) ifade eder.

(4) Bu madde hükmünden yararlanmak isteyen borçluların maddede belirtilen şartların yanı sıra dava açmaması, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmaması şarttır. Davadan vazgeçme dilekçeleri Bankaya verilir ve bu dilekçelerin Bankaya verildiği tarih, ilgili yargı merciine verildiği tarih sayılarak dilekçeler ilgili yargı merciine gönderilir. Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan ve açtıkları davalardan vazgeçen borçluların bu ihtilaflarıyla ilgili olarak

bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tebliğ edilen kararlar uyarınca işlem yapılmaz ve bu kararlar ile hükmedilmiş yargılama giderleri ve vekâlet ücreti bulunması halinde bunlar talep edilemez. Yargı mercilerince alacağın tutarını etkileyen bir karar verilmiş olması halinde madde hükmünden ilk aşamada istenilen tutar üzerinden yararlanılacaktır.

(5) Bu madde hükümlerinden yararlanmak isteyen borçluların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar Bankaya başvuruda bulunmaları ve madde kapsamında ödenecek tutarları, ilk taksiti bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ikinci aydan başlamak üzere ikişer aylık dönemler halinde azami onsekiz eşit taksitte ödemeleri şarttır. Bu maddeye göre ödenecek taksitlerin ödeme süresinin son gününün resmi tatile rastlaması halinde süre izleyen ilk iş günü mesai saati sonunda biter.

(6) Bu madde hükümlerine göre hesaplanan tutarın;

a) İlk taksit ödeme süresi içinde tamamen ödenmesi halinde, bu tutara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için herhangi bir faiz uygulanmaz.

b) İlk taksit ödeme süresi içinde tamamen ödenmesi hâlinde, faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i alacaklar yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutar üzerinden ayrıca %50 indirim yapılır.

c) Taksitle ödenmek istenmesi halinde borçluların başvuru sırasında altı, dokuz, oniki veya onsekiz eşit taksitte ödeme seçeneklerinden birini tercih etmeleri şarttır. Tercih edilen taksit süresinden daha uzun bir sürede ödeme yapılamaz.

ç) Taksitle yapılacak ödemelerde bu maddeye göre belirlenen tutar;

- 1) Altı eşit taksit için (1,045),
- 2) Dokuz eşit taksit için (1,083),
- 3) Oniki eşit taksit için (1,105),
- 4) Onsekiz eşit taksit için (1,15),

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

katsayısı ile çarpılır ve bulunan tutar taksit sayısına bölünmek suretiyle ikişer aylık dönemler halinde ödenecek taksit tutarı hesaplanır. Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan borçlulara tercih ettikleri taksit süresine uygun ödeme planı verilir. Ancak, tercih edilen süreden daha kısa sürede ödeme yapılması halinde ödenecek tutar ilgili katsayıya göre düzeltilir.

(7) Bu maddeye göre ödenmesi gereken taksitlerin ilk ikisi süresinde ödenmek koşuluyla, kalan taksitlerden; bir takvim yılında iki veya daha az taksitin, süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde, ödenmeyen veya eksik ödenen taksit tutarlarının son taksiti izleyen ayın sonuna kadar, gecikilen her ay ve kesri için 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanacak geç ödeme zammı ile birlikte ödenmesi şartıyla bu madde hükümlerinden yararlanılır. İlk iki taksitin süresinde tam ödenmemesi ya da süresinde ödenmeyen veya eksik ödenen diğer taksitlerin belirtilen şekilde de ödenmemesi veya bir takvim yılında ikiden fazla taksitin süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde bu madde hükümlerinden yararlanma hakkı kaybedilir.

(8) Taksit tutarının %10'unu aşmamak şartıyla 5 Türk lirasına (bu tutar dâhil) kadar yapılmış eksik ödemeler için bu madde hükümleri ihlal edilmiş sayılmaz.

(9) Bu madde kapsamına giren alacakların maddede belirtilen şekilde tamamen ödenmemiş olması halinde borçlular ödedikleri tutarlar kadar bu madde hükümlerinden yararlanırlar.

(10) Bu maddeden yararlanılarak süresinde ödenen alacaklara, maddede yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki süreler için faiz, zam ve gecikme zammı gibi fer'i amme alacağı hesaplanmaz.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

MADDE 1- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga mükerrer 121 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi MÜKERRER MADDE 121- Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler hariç olmak üzere kurumlar vergisi mükelleflerinden, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıyanların yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilir. Şu kadar ki hesaplanan indirim tutarı, her hal ve takdirde 1 milyon liradan fazla olamaz. İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir. Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez. Gelir vergisi mükelleflerinin yararlanacağı indirim tutarı, ticari, zirai veya mesleki faaliyet nedeniyle beyan edilen kazançların toplam gelir vergisi matrahı içerisindeki oranı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan gelir vergisi esas alınarak tespit edilir.

Söz konusu indirimden faydalanabilmek için;

1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(11) Bu madde kapsamına giren alacaklara karşılık bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarlar ile bu madde kapsamında tahsil edilen tutarlar red ve iade edilmez.

(12) Bu maddenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek ihtilafların giderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

MADDE 4- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga mükerrer 121 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi MÜKERRER MADDE 121- Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile kurumlar vergisi mükelleflerinden (finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler hariç olmak üzere), bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıyanların yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilir. Şu kadar ki hesaplanan indirim tutarı, her hal ve takdirde 1 milyon Türk lirasından fazla olamaz. İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir. Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez. Gelir vergisi mükelleflerinin yararlanacağı indirim tutarı, ticari, zirai veya mesleki faaliyet nedeniyle beyan edilen kazançların toplam gelir vergisi matrahı içerisindeki oranı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan gelir vergisi esas alınarak tespit edilir.

Söz konusu indirimden faydalanabilmek için;

1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin kanuni süresinde ödenmiş olması (Her bir beyanname itibarıyla 10 liraya kadar yapılan eksik ödemeler bu şartın ihlali sayılmaz.),

2. (1) numaralı bentte belirtilen süre içerisinde haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması (Yapılan tarhiyatların kesinleşmiş yargı kararlarıyla veya Vergi Usul Kanununun uzlaşma ya da düzeltme hükümlerine göre tamamen ortadan kaldırılmış olması durumunda, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.),

3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla vergi aslı (vergi cezaları dahil) 1.000 liranın üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,
şarttır.

İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.

Bu madde kapsamında vergi indiriminden yararlanan mükelleflerin, öngörülen şartları taşımadığının sonradan tespiti halinde ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş sayılır. Bu hüküm, indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yılda herhangi bir vergiye ilişkin beyanların gerçek durumu yansıtmadığının, indirimden yararlandıktan sonra, tespiti üzerine yapılan tarhiyatların kesinleşmesi halinde de uygulanır ve bu takdirde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler ile bunlara ilişkin cezalar açısından zamanaşımı, yapılan tarhiyatın kesinleştiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin kanuni süresinde ödenmiş olması (Her bir beyanname itibarıyla 10 Türk lirasına kadar yapılan eksik ödemeler bu şartın ihlali sayılmaz.),

2. (1) numaralı bentte belirtilen süre içerisinde haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması (Yapılan tarhiyatların kesinleşmiş yargı kararlarıyla veya 213 sayılı Vergi Usul Kanununun uzlaşma ya da düzeltme hükümlerine göre tamamen ortadan kaldırılmış olması durumunda bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.),

3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla vergi aslı (vergi cezaları dahil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,
şarttır.

İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.

Bu madde kapsamında vergi indiriminden yararlanan mükelleflerin, öngörülen şartları taşımadığının sonradan tespiti halinde ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler, vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın tarh edilir. Bu hüküm, indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yılda herhangi bir vergiye ilişkin beyanların gerçek durumu yansıtmadığının indirimden yararlandıktan sonra tespiti üzerine yapılan tarhiyatların kesinleşmesi halinde de uygulanır ve bu takdirde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler açısından zamanaşımı, yapılan tarhiyatın kesinleştiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

Bu maddede geçen vergi beyannamesi ve vergi ibareleri, Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken vergi beyannameleri ile bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.

Birinci fıkrada yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan tutarın %5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, birinci fıkrada yer alan oranı ve tutarı iki katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, kanuni oran ve tutarına getirmeye; Maliye Bakanlığı, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 2- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun “I. Akitlerle ilgili kağıtlar” başlıklı bölümünün “A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:” başlıklı fıkrasına (13) numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“14. Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri (Binde 9,48)

15. Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri (Binde 9,48)

16. Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri (Binde 9,48)

17. Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri (Binde 9,48)”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu maddede geçen vergi beyannamesi ve vergi ibareleri, Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken vergi beyannameleri ile bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.

Birinci fıkrada yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan tutarın %5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, birinci fıkrada yer alan oranı ve tutarı iki katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, kanuni oran ve tutarına getirmeye; Maliye Bakanlığı, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 5- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun “I. Akitlerle ilgili kağıtlar” başlıklı bölümünün “A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:” başlıklı fıkrasına (13) numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler ile anılan Kanuna ekli (2) sayılı tablonun “V-Kurumlarla ilgili kağıtlar” başlıklı bölümünün 25 numaralı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“14. Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri (Binde 9,48)

15. Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri (Binde 9,48)

16. Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri (Binde 9,48)

17. Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri (Binde 9,48)”

“26. Sosyal sorumluluk projeleri kapsamında proje yürütücüsü sivil toplum kuruluşları ile bu projelere destek veren kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında düzenlenen kâğıtlar.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

MADDE 3- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifeniñ “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Bakanlar Kurulu, bu bende ilişkin kanuni nispeti, gayrimenkullerin türleri, gayrimenkul sertifikası karşılığı edinimi, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı olmak üzere, bir katına kadar artırmaya, onda birine kadar indirmeye yetkilidir.”

MADDE 4- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“i) Konut veya işyeri olarak inşa edilen binaların ilk tesliminde uygulanmak ve bedeli döviz olarak Türkiye’ye getirilmek kaydıyla, Türkiye’de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye’de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye’de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut veya işyeri teslimleri (Şu kadar ki benette öngörülen şartların gerçekleşmemesi halinde zamanında alınmayan vergi, ceza ve gecikme faizi yabancı uyruklu gerçek kişi ile kanuni ve iş merkezi Türkiye’de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye’de kazanç elde etmeyen kurumlardan tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.)”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifeniñ “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Bakanlar Kurulu, bu bende ilişkin kanuni nispeti, gayrimenkullerin türleri, gayrimenkul sertifikası karşılığı edinimi, sınıfları, büyüklükleri, bulunduğu yer ve vergi değerleri itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı olmak üzere, bir katına kadar artırmaya, onda birine kadar indirmeye yetkilidir.”

MADDE 7- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“i) Konut veya işyeri olarak inşa edilen binaların ilk tesliminde uygulanmak ve bedeli döviz olarak Türkiye’ye getirilmek kaydıyla, Türkiye’de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye’de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye’de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut veya işyeri teslimleri (Şu kadar ki benette öngörülen şartların gerçekleşmemesi halinde zamanında alınmayan vergi, ceza ve gecikme faizi yabancı uyruklu gerçek kişi ile kanuni ve iş merkezi Türkiye’de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye’de kazanç elde etmeyen kurumlardan tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.)”

MADDE 8- 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununun geçici 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birinci fıkrada nitelikleri belirtilen taşınmazları belediyeler, il özel idareleri veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarından bedeli karşılığında satın alan gerçek ve özel hukuk tüzel

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kişileri ile bunların kanuni ve akdi haleflerinden bedel istenilmez, bu taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir. Açılan davalar sonucunda Hazine adına tesciline veya mera, yaylak ve kışlak olarak sınırlandırılmasına ve özel siciline yazılmasına karar verilen, kesinleşen ve henüz tapuda infaz edilmeyen kararlar tapuda infaz edilmez. Kesinleşen kararlar gereğince doğrudan tapuda Hazine adına tescil edilen veya mera özel siciline yazılan fakat daha sonra bu Kanun hükümlerine göre meralık vasfı değiştirilerek Hazine adına tescil edilen taşınmazlardan herhangi bir kamu hizmeti için gerekli olmayan, Hazinece herhangi bir tasarrufa konu edilmeyen ve halen tapuda Hazine adına kayıtlı olanların tapuları da talep etmeleri halinde bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılarına devredilir.”

MADDE 5- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Esnaf Ahilik Sandığı

EK MADDE 6- Esnaf Ahilik Sandığının gerektirdiği görev ve hizmetler için malî kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, bu Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere Esnaf Ahilik Sandığı kurulmuştur. Esnaf Ahilik Sandığı, Kurum Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde işletilir ve yönetilir. Esnaf Ahilik Sandığı, Fon kaynakları ile aynı usul ve esaslar çerçevesinde değerlendirilir. Esnaf Ahilik Sandığı, Sayıştay tarafından denetlenir.

Esnaf Ahilik Sandığının;

A) Gelirleri;

a) Esnaf Ahilik Sandığı primlerinden,

b) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,

c) Esnaf Ahilik Sandığının açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

d) Bu madde gereğince sigortalılardan alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

MADDE 9- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Esnaf Ahilik Sandığı

EK MADDE 6- Esnaf Ahilik Sandığının gerektirdiği görev ve hizmetler için malî kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, bu Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere Esnaf Ahilik Sandığı kurulmuştur. Esnaf Ahilik Sandığı, Kurum Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde işletilir ve yönetilir. Esnaf Ahilik Sandığı, Fon kaynakları ile aynı usul ve esaslar çerçevesinde değerlendirilir. Esnaf Ahilik Sandığı, Sayıştay tarafından denetlenir.

Esnaf Ahilik Sandığının;

A) Gelirleri;

a) Esnaf Ahilik Sandığı primlerinden,

b) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,

c) Esnaf Ahilik Sandığının açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

d) Bu madde gereğince sigortalılardan alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

e) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,
B) Giderleri;

a) Esnaf Ahilik Sandığı ödeneklerinden,

b) 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primlerinden,

c) 48 inci maddenin yedinci fıkrasında sayılan hizmetlere ilişkin giderlerden,

d) Esnaf Ahilik Sandığı hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alım giderlerinden,

oluşur.

Esnaf Ahilik Sandığı, bütçe kapsamı dışında olup gelirlerinden vergi kesintileri hariç hiçbir şekilde kesinti yapılamaz ve gelirleri genel bütçeye gelir kaydedilemez. Esnaf Ahilik Sandığının gelir ve giderleri üçer aylık dönemler halinde 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensubu yeminli malî müşavirlere denetletirilerek denetim raporlarının sonuçları ilân edilir. Esnaf Ahilik Sandığının gelirleri ile bu gelirlerle alınan her türlü taşınır ve taşınmazlar Kuruma aittir. Esnaf Ahilik Sandığı, damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Bu muafiyetin, 193 sayılı Kanun ile 5520 sayılı Kanun uyarınca yapılacak vergi kesintilerine şümulü yoktur.

5510 sayılı Kanunun 50 nci maddesi kapsamındaki isteğe bağlı sigortalılar, 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler, köy ve mahalle muhtarları ile tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar Esnaf Ahilik Sandığı kapsamında Esnaf Ahilik Sandığı sigortalısı sayılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

e) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,
B) Giderleri;

a) Esnaf Ahilik Sandığı ödeneklerinden,

b) 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primlerinden,

c) 48 inci maddenin yedinci fıkrasında sayılan hizmetlere ilişkin giderlerden,

d) Esnaf Ahilik Sandığı hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alım giderlerinden,

oluşur.

Esnaf Ahilik Sandığı, bütçe kapsamı dışında olup gelirlerinden vergi kesintileri hariç hiçbir şekilde kesinti yapılamaz ve gelirleri genel bütçeye gelir kaydedilemez. Esnaf Ahilik Sandığının gelir ve giderleri üçer aylık dönemler halinde 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensubu yeminli malî müşavirlere denetletirilerek denetim raporlarının sonuçları ilân edilir. Esnaf Ahilik Sandığının gelirleri ile bu gelirlerle alınan her türlü taşınır ve taşınmazlar Kuruma aittir. Esnaf Ahilik Sandığı, damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Bu muafiyetin, 193 sayılı Kanun ile 5520 sayılı Kanun uyarınca yapılacak vergi kesintilerine şümulü yoktur.

5510 sayılı Kanunun 50 nci maddesi kapsamındaki isteğe bağlı sigortalılar, 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler, köy ve mahalle muhtarları ile tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar Esnaf Ahilik Sandığı kapsamında Esnaf Ahilik Sandığı sigortalısı sayılır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

Esnaf Ahilik Sandığı sigortası zorunludur. Bu madde kapsamına giren ve halen faaliyette olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, faaliyetine daha sonra başlayanlar ise başladıkları tarihten itibaren Esnaf Ahilik Sandığı sigortalısı olurlar.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları ve Devlet, Esnaf Ahilik Sandığı primi öder. Esnaf Ahilik Sandığı primi sigortalının 5510 sayılı Kanunun 80 inci ve 82 nci maddelerinde belirtilen prime esas günlük kazançlarından, %2 sigortalı ve %1 Devlet payı olarak alınır. Herhangi bir nedenle sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar sigortalıdan kesilen Esnaf Ahilik Sandığı primleri ile Devlet payı iade edilmez. Esnaf Ahilik Sandığına sigortalılarca ödenen primler, kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir.

Esnaf Ahilik Sandığı primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, bu madde kapsamındaki diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Kurum görevli, yetkili ve sorumludur.

Esnaf Ahilik Sandığı primleri ile ilgili olarak 5510 sayılı Kanunun 80 inci, 82 nci, 86 ncı, 88 inci, 89 uncu, 90 ıncı, 91 inci, 93 üncü ve 100 üncü madde hükümleri uygulanır. Esnaf Ahilik Sandığı primlerinin toplanmasından, sigortalı bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme cezası ile gecikme zammının Esnaf Ahilik Sandığına aktarılmasından, teminat ve hak edişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından ve yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Güvenlik Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur. Sosyal Güvenlik Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme cezası, gecikme zammını ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın onbeşine kadar Esnaf Ahilik Sandığına aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Kurum arasında

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Esnaf Ahilik Sandığı sigortası zorunludur. Bu madde kapsamına giren ve halen faaliyette olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, faaliyetine daha sonra başlayanlar ise başladıkları tarihten itibaren Esnaf Ahilik Sandığı sigortalısı olurlar.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları ve Devlet, Esnaf Ahilik Sandığı primi öder. Esnaf Ahilik Sandığı primi sigortalının 5510 sayılı Kanunun 80 inci ve 82 nci maddelerinde belirtilen prime esas günlük kazançlarından, %2 sigortalı ve %1 Devlet payı olarak alınır. Herhangi bir nedenle sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar sigortalıdan kesilen Esnaf Ahilik Sandığı primleri ile Devlet payı iade edilmez. Esnaf Ahilik Sandığına sigortalılarca ödenen primler, kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir.

Esnaf Ahilik Sandığı primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, bu madde kapsamındaki diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Kurum görevli, yetkili ve sorumludur.

Esnaf Ahilik Sandığı primleri ile ilgili olarak 5510 sayılı Kanunun 80 inci, 82 nci, 86 ncı, 88 inci, 89 uncu, 90 ıncı, 91 inci, 93 üncü ve 100 üncü madde hükümleri uygulanır. Esnaf Ahilik Sandığı primlerinin toplanmasından, sigortalı bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme cezası ile gecikme zammının Esnaf Ahilik Sandığına aktarılmasından, teminat ve hak edişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından ve yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Güvenlik Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur. Sosyal Güvenlik Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme cezası ve gecikme zammını ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın onbeşine kadar Esnaf Ahilik Sandığına aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Kurum arasında

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

düzenlenen bir protokol ile belirlenir. Kurum, Sosyal Güvenlik Kurumunun ay itibarıyla Esnaf Ahilik Sandığına intikal ettirdiği sigortalı paylarını dikkate alarak Devlet payını Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından talep eder. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı talep edilen miktarı talep tarihini izleyen onbeş gün içinde Esnaf Ahilik Sandığına aktarır.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarına bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır.

- a) Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği.
- b) 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primleri.
- c) Yeni bir iş bulma.
- d) Aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs ve programlar.

Esnaf Ahilik Sandığı bir önceki yıl prim gelirlerinin %15'i; 48 inci maddenin yedinci fıkrasında belirlenen amaçlarla hizmet sunmak için Kurum bütçesine aktarılmak suretiyle kullanılabilir. Ancak, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanmakta olanlara yönelik hizmetler için bu sınırlama dikkate alınmaz.

Günlük Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama kazancının %40'ıdır. Bu şekilde hesaplanan Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği miktarı, 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre belirlenen aylık asgari ücretin brüt tutarının %80'ini geçemez.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları için sigortalılığının sona ermesinden önceki son 120 gün sürekliliği çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

- a) 720 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 180 gün,
- b) 900 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 240 gün,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

düzenlenen bir protokol ile belirlenir. Kurum, Sosyal Güvenlik Kurumunun ay itibarıyla Esnaf Ahilik Sandığına intikal ettirdiği sigortalı paylarını dikkate alarak Devlet payını Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından talep eder. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı talep edilen miktarı talep tarihini izleyen onbeş gün içinde Esnaf Ahilik Sandığına aktarır.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarına bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır.

- a) Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği.
- b) 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primleri.
- c) Yeni bir iş bulma.
- d) Aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs ve programlar.

Esnaf Ahilik Sandığı bir önceki yıl prim gelirlerinin %15'i; 48 inci maddenin yedinci fıkrasında belirlenen amaçlarla hizmet sunmak için Kurum bütçesine aktarılmak suretiyle kullanılabilir. Ancak, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanmakta olanlara yönelik hizmetler için bu sınırlama dikkate alınmaz.

Günlük Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama kazancının %40'ıdır. Bu şekilde hesaplanan Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği miktarı, 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre belirlenen aylık asgari ücretin brüt tutarının %80'ini geçemez.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları için sigortalılığının sona ermesinden önceki son 120 gün sürekliliği çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

- a) 600 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 180 gün,
- b) 900 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 240 gün,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

c) 1080 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı Primi ödemiş olanlara 300 gün, süre ile Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği verilir. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği başvuruları izleyen ayın sonuna kadar sonuçlandırılır. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, her ayın beşinde aylık olarak sigortalının kendisine ödenir. Ödeme tarihini öne çekmeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yetkilidir. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez. Sigortalı, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar faaliyetine başlar ve Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanmak için bu maddenin öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden faaliyetine son verirse, daha önce hakettiği Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu maddenin öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden faaliyetin son bulması halinde ise sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği ödenir.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarından iflas istemiyle mahkemeye başvurulmuş olmak suretiyle veya iflasa tabi olmamakla birlikte işyerini kapatmak suretiyle sigortalılığı sona erenler, sigortalılığının sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan veya elektronik ortamda başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, bu maddede yer alan prim ödeme koşullarını sağlamış olmaları ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ve bu prime ilişkin herhangi bir borcunun olmaması kaydıyla Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği almaya hak kazanırlar. Ancak sigortalılığının sona ermesinden önceki en fazla 90 günlük süreye ilişkin Esnaf Ahilik Sandığı prim borcu olan sigortalılar, bu maddede sayılan diğer şartları sağlamaları ve bu döneme ilişkin

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

c) 1080 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 300 gün, süre ile Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği verilir. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği başvuruları izleyen ayın sonuna kadar sonuçlandırılır. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, her ayın beşinde aylık olarak sigortalının kendisine ödenir. Ödeme tarihini öne çekmeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yetkilidir. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez. Sigortalı, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar faaliyetine başlar ve Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanmak için bu maddenin öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden faaliyetine son verirse, daha önce hakettiği Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu maddenin öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden faaliyetin son bulması halinde ise sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği ödenir.

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarından iflas istemiyle mahkemeye başvurulmuş olmak suretiyle veya iflasa tabi olmamakla birlikte işyerini kapatmak suretiyle sigortalılığı sona erenler, sigortalılığının sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan veya elektronik ortamda başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, bu maddede yer alan prim ödeme koşullarını sağlamış olmaları ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ve bu prime ilişkin herhangi bir borcunun olmaması kaydıyla Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği almaya hak kazanırlar. Ancak sigortalılığının sona ermesinden önceki en fazla 90 günlük süreye ilişkin Esnaf Ahilik Sandığı prim borcu olan sigortalılar, bu maddede sayılan diğer şartları sağlamaları ve bu döneme ilişkin Esnaf Ahilik Sandığı prim borçlarının alacakları

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

Esnaf Ahilik Sandığı prim borçlarının alacakları ödenekten tahsil edilmesi kaydıyla Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden faydalandırılır. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş veya ilgili diğer kanunlar uyarınca prim borçları yeniden yapılandırılmış Esnaf Ahilik Sandığı prim borcu olanlar, tecil ve taksitlendirmeleri veya yapılandırmaları bozulmamış olması şartıyla Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden faydalandırılır. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

52 nci madde hükümleri, Esnaf Ahilik Sandığı sigortası ve sigortalıları bakımından da kıyasen uygulanır. Ayrıca Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarından hileli iflas eden veya işyerini usul ve furuuna ya da muvazaalı olarak üçüncü şahıslara devredenlere yapılan ödemeler ile sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile geri alınır. Ölen sigortalılara yapılmış fazla ve yersiz ödemeler geri tahsil edilmez.

Bu madde kapsamında Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları için düzenlenecek kurs ve programlara ilişkin olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığının görüşü alınır.

Bu maddede belirtilen prim oranlarını, prim ödeme gün sayısı ve ödenek sürelerini, 48 inci maddenin yedinci fıkrasında belirlenen amaçlarla hizmet sunmak için Kurum bütçesine aktarılabilecek prim gelirlerinin oranını bir katına kadar artırmaya veya yarı oranına kadar eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşleri alınarak Kurum tarafından belirlenir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ödenekten tahsil edilmesi kaydıyla Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden faydalandırılır. 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş veya ilgili diğer kanunlar uyarınca prim borçları yeniden yapılandırılmış Esnaf Ahilik Sandığı prim borcu olanlar, tecil ve taksitlendirmeleri veya yapılandırmaları bozulmamış olması şartıyla Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden faydalandırılır. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

52 nci madde hükümleri, Esnaf Ahilik Sandığı sigortası ve sigortalıları bakımından da kıyasen uygulanır. Ayrıca Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarından hileli iflas eden veya işyerini usul ve furuuna ya da muvazaalı olarak üçüncü şahıslara devredenlere yapılan ödemeler ile sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile geri alınır. Ölen sigortalılara yapılmış fazla ve yersiz ödemeler geri tahsil edilmez.

Bu madde kapsamında Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları için düzenlenecek kurs ve programlara ilişkin olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığının görüşü alınır.

Bu maddede belirtilen prim oranlarını, prim ödeme gün sayısı ve ödenek sürelerini, 48 inci maddenin yedinci fıkrasında belirlenen amaçlarla hizmet sunmak için Kurum bütçesine aktarılabilecek prim gelirlerinin oranını bir katına kadar artırmaya veya yarı oranına kadar eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşleri alınarak Kurum tarafından belirlenir.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

MADDE 6- 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Proje karşılığında aktarılan hibe niteliğindeki tutarlar

EK MADDE 1- Kurum, gerektiğinde faaliyet alanı ile ilgili ihalelere, projelere ve programlara münferiden veya ulusal ya da uluslararası kuruluşlarla işbirliği halinde katılmak suretiyle, yurt içinde veya uluslararası düzeyde kurum ve kuruluşlara eğitim ve danışmanlık hizmeti verebilir.

Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşların kaynaklarından Kuruma proje karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarlar hakkında, 17/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 32 nci maddesi doğrultusunda işlem yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Proje karşılığında aktarılan hibe niteliğindeki tutarlar

EK MADDE 1- Kurum, gerektiğinde faaliyet alanı ile ilgili ihalelere, projelere ve programlara münferiden veya ulusal ya da uluslararası kuruluşlarla işbirliği halinde katılmak suretiyle, yurt içinde veya uluslararası düzeyde kurum ve kuruluşlara eğitim ve danışmanlık hizmeti verebilir.

Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşların kaynaklarından Kuruma proje karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarlar hakkında, 17/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 32 nci maddesi doğrultusunda işlem yapılır.”

MADDE 11- 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Başkan ve başkan yardımcısı dışındaki atama ile gelen Yönetim Kurulu üyeliklerine aynı usulle daha önce memuriyette bulunmamış olanlardan atama veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (b) bentlerine göre sigortalı olmalarını gerektiren çalışmalarını devam ettirmek suretiyle görevlendirme yapılabilir; bu şekilde atanan veya görevlendirilenler için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendi gereği aranacak on yıllık hizmet süresinin tespitinde, bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının en üst yöneticileri için öngörülen hükümler uygulanır ve yönetim kurulu üyeliğinde bulunmuş olmak bu kişilere görev süresinin sonunda memuriyete atanma hakkı vermez.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerine, bu görevleri nedeniyle ayrıca, 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesine göre kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen miktarlarda her ay ödeme yapılır. Ancak beşinci fıkranın son cümlesine göre görevlendirilen yönetim kurulu üyelerine sadece 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesine göre kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen tutarın iki katı kadar her ay huzur hakkı ödenir ve bunlar yönetim kurulu üyesi kadrosu ile ilişkilendirilmez.”

“Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan yönetim kurulu üyeliğine atanan, seçilen veya görevlendirilenler hakkında 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 30 uncu maddesi hükümleri uygulanmaz. Ancak bunlardan isteyenlerin aylıkları göreve başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir ve bunlar 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yeniden sigortalı sayılır. Bu şekilde aylıklarını kestirmek suretiyle yeniden sigorta primi ödeyenlerin görev sürelerinin bitiminde emekli aylıkları genel hükümlere göre yeniden belirlenir. Aylıklarını kestirmek istemeyen yönetim kurulu üyelerine sadece 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesine göre kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen tutarda her ay huzur hakkı ödenir.”

MADDE 7- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine “işsizlik ödeneği” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine “işsizlik ödeneği” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği” ibaresi eklenmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

MADDE 8- 5510 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “işsizlik veya” ibaresi “işsizlik, Esnaf Ahilik Sandığı veya” şeklinde ve “işsizlik ödeneğinin” ibaresi “işsizlik veya Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkranın dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

“60 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanlar için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarı, prime esas kazanç tutarı olarak esas alınır. Ancak, tescil tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde gelir testi talebinde bulunanlardan gelir testi sonucuna göre aile içindeki gelirleri brüt asgari ücretin üçte birinin altında tespit edilenlerin bu sürelerde yaptıkları ödemeler herhangi bir faiz uygulanmaksızın iade veya mahsup edilir.”

MADDE 10- 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, 60 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendine tabi olanlar için genel sağlık sigortası primi, prime esas kazancın %3’ü olup, bu oranı %12’ye kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 11- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 13- a) Türkiye’de ikamet eden Türk vatandaşlarının Türkiye’de ikamet etmeyen ve 28/7/2016 tarihli ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilenlerin ana, baba, eş ve çocukları,

b) 6735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilenlerden

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13- 5510 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “işsizlik veya” ibaresi “işsizlik, Esnaf Ahilik Sandığı veya” şeklinde ve “işsizlik ödeneğinin” ibaresi “işsizlik veya Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkranın dördüncü cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

“60 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanlar için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarı, prime esas kazanç tutarı olarak esas alınır. Ancak, tescil tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde gelir testi talebinde bulunanlardan gelir testi sonucuna göre aile içindeki gelirleri brüt asgari ücretin üçte birinin altında tespit edilenlerin bu sürelerde yaptıkları ödemeler herhangi bir faiz uygulanmaksızın iade veya mahsup edilir.”

MADDE 15- 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, 60 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendine tabi olanlar için genel sağlık sigortası primi, prime esas kazancın %3’ü olup, bu oranı %12’ye kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 16- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 13- a) Türkiye’de ikamet eden Türk vatandaşlarının Türkiye’de ikamet etmeyen ve 28/7/2016 tarihli ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilenlerin ana, baba, eş ve çocukları,

b) 6735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilenlerden

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

aynı Kanunun 13 üncü maddesi kapsamında olanlar ile bunların bakmakla yükümlü oldukları ana, baba, eş ve çocukları,

talep etmeleri halinde, talep tarihini takip eden günden itibaren bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında ikamet şartı aranmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılır.

Bu madde kapsamındaki genel sağlık sigortalıları hakkında 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (10) numaralı bendi uygulanmaz.

Bu madde kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için, sağlık hizmet sunucusuna başvurdukları tarihte 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirerek tecil ve taksitlendirmeleri devam edenler hariç prim ve prime ilişkin her türlü borcunun bulunmaması şarttır.

Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilenler ve hak sahipleri için 67 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen 30 gün prim ödeme şartı 120 gün olarak uygulanır.

Bu madde kapsamındaki genel sağlık sigortalıları ile ilgili olarak, bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

“EK MADDE 14- Mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde çalıştırılanların sigortalı olarak bildirilmediği veya bildirilen kişilerin fiilen çalışmadığının tespit edilmesi halinde ilk tespitte bir ay süreyle, ilk tespit tarihinden itibaren üç yıl içinde tekrar eden her bir tespit için ise bir yıl süreyle bu Kanun, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda yer alan sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden yararlanılamaz. Bu Kanun ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda bu fıkraya aykırı olan hükümler uygulanmaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

aynı Kanunun 13 üncü maddesi kapsamında olanlar ile bunların bakmakla yükümlü oldukları ana, baba, eş ve çocukları,

talep etmeleri halinde, talep tarihini takip eden günden itibaren bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında ikamet şartı aranmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılır.

Bu madde kapsamındaki genel sağlık sigortalıları hakkında 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (10) numaralı bendi uygulanmaz.

Bu madde kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için, sağlık hizmet sunucusuna başvurdukları tarihte 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirerek tecil ve taksitlendirmeleri devam edenler hariç prim ve prime ilişkin her türlü borcunun bulunmaması şarttır.

Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilenler ve hak sahipleri için 67 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen 30 gün prim ödeme şartı 120 gün olarak uygulanır.

Bu madde kapsamındaki genel sağlık sigortalıları ile ilgili olarak, bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 17- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 14- Mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği veya bildirilen sigortalıyı fiilen çalıştırmadığı tespit edilen işyerleri ilk tespitte bir ay süreyle, ilk tespit tarihinden itibaren üç yıl içinde tekrar eden her bir tespit için ise bir yıl süreyle bu Kanun, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda yer alan sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden yararlanamaz. Bu Kanun ve 3294 sayılı Kanun ile 4447 sayılı Kanunda bu maddeye aykırı olan hükümler uygulanmaz.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

Beş kişiden fazla olmamak koşuluyla çalıştırılan toplam sigortalı sayısının %1'ini aşmayan sayıda, çalıştırılanların sigortalı olarak bildirilmediğinin veya bildirilen kişilerin fiilen çalışmadığının tespit edilmesi halinde birinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde çalıştırılanların sigortalı olarak bildirilmediğinin veya bildirilen sigortalının fiilen çalışmadığının tespit edilmesi nedeniyle bu Kanun, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda yer alan sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden ilgili Kanun hükümleri nedeniyle bir yıllık yararlanamama kapsamına giren ve bu maddenin yürürlük tarihinde bu bir yıllık yararlanamama süresi devam eden işyerleriyle ilgili olarak yararlanamamaya esas olan tespitler bu maddenin birinci fıkrası kapsamında ilk tespit sayılır, ancak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlerde yararlanılmayan sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden de yararlanılmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu madde hükümleri 4447 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin beşinci fıkrası ve geçici 17 nci maddesi ile bu Kanunun geçici 71 inci maddesi; bildirilen sigortalıyı fiilen çalıştırmadığına yönelik tespitlerde ise 4447 sayılı Kanunun geçici 10 uncu ve geçici 15 inci maddeleri ile 3294 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesi hakkında uygulanmaz.

Beş kişiden fazla olmamak koşuluyla çalıştırılan toplam sigortalı sayısının %1'ini aşmayan sayıda, çalıştırılanların sigortalı olarak bildirilmediğinin veya bildirilen kişilerin fiilen çalışmadığının tespit edilmesi halinde birinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde çalıştırılanların sigortalı olarak bildirilmediğinin veya bildirilen sigortalının fiilen çalışmadığının tespit edilmesi nedeniyle bu Kanun, 3294 sayılı Kanun ve 4447 sayılı Kanunda yer alan sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden ilgili Kanun hükümleri nedeniyle bir yıllık yararlanamama kapsamına giren ve bu maddenin yürürlük tarihinde bu bir yıllık yararlanamama süresi devam eden işyerleriyle ilgili olarak yararlanamamaya esas olan tespitler bu maddenin birinci fıkrası kapsamında ilk tespit sayılır, ancak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlerde yararlanılmayan sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden de yararlanılmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.”

MADDE 18- 5510 sayılı Kanunun geçici 41 inci maddesinin birinci fıkrasına “Sosyal Güvenlik Kurumuna ait olan ve Kuruma bağlı tahsil dairelerince 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “borçları ile kira ve ecrimisil” ibaresi, ikinci fıkrasına “takip edilen borçları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile kira ve ecrimisil borçları” ibaresi ve üçüncü fıkrasına “takip edilen borcu” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile kira ve ecrimisil borcu” ibaresi eklenmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 19- 5510 sayılı Kanunun geçici 71 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak (a) bendinin uygulanmasında Bakanlar Kurulunca belirlenecek prime esas günlük kazancı 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesi uygulanan özel sektör işverenlerine ait işyerleri için ayrıca tespit edilebilir.”

MADDE 20- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 73- 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortası tescili yapılmış olup da gelir testine hiç başvurmayanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki ay içinde gelir testine başvuran kişilerin genel sağlık sigortası primleri yapılan gelir testi sonucuna göre tescil başlangıç tarihinden itibaren tahakkuk ettirilir.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki sigortalılık statüsünden kaynaklanan prim borçlarına, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki döneme ilişkin olarak tahakkuk ettirilen veya ettirilecek gecikme cezası ve gecikme zammı gibi ferî alacaklardan ödenmemiş olanların tamamının tahsilinden vazgeçilir.

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında tahakkuk ettirilmiş olup ödenmemiş olan aylık prim borcu aslının ait olduğu aya ilişkin tutarının; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan prime esas kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının %3'üne eşit veya fazla olması halinde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan prime esas kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının %3'ü üzerinden, %3'ünden az olması halinde ise tahakkuk eden borç tutarı üzerinden prim borcu yeniden hesaplanır. Hesaplanan yeni borcun bu maddenin yürürlük

MADDE 12- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 73- 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortası tescili yapılmış olup da gelir testine hiç başvurmayanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki ay içinde gelir testine başvuran kişilerin genel sağlık sigortası primleri yapılan gelir testi sonucuna göre tescil başlangıç tarihinden itibaren tahakkuk ettirilir.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki sigortalılık statüsünden kaynaklanan prim borçlarına, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki döneme ilişkin olarak tahakkuk ettirilen veya ettirilecek gecikme cezası ve gecikme zammı gibi ferî alacaklardan ödenmemiş olanların tamamının tahsilinden vazgeçilir.

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında tahakkuk ettirilmiş olup ödenmemiş olan aylık prim borcu aslının ait olduğu aya ilişkin tutarının; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan prime esas kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının %3'üne eşit veya fazla olması halinde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan prime esas kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının %3'ü üzerinden, %3'ünden az olması halinde ise tahakkuk eden borç tutarı üzerinden prim borcu yeniden hesaplanır. Hesaplanan yeni borcun bu maddenin yürürlük

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

tarihini takip eden aybaşından itibaren oniki ay içinde peşin veya taksitle ödenmesi hâlinde, bu tutara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için herhangi bir faiz uygulanmaz. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki sigortalılık statüsünden kaynaklanan prim borcu bulunanlar 67 nci maddede belirtilen şartları taşımaları halinde, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki döneme ait prim borçları dikkate alınmaksızın bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki aylık sürenin sonuna kadar sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlandırılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında ödenmiş olan genel sağlık sigortası primleri ile gecikme cezası ve gecikme zammı tutarları iade ve mahsup edilmez.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.

MADDE 13- 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- (1)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmakta ve yapılacak olan baraj ile baraj mücavir alanında kalan taşınmazların kısmen veya tamamen kamulaştırılması sonucunda yerlerini terk etmek zorunda kalanların iskânına ilişkin olarak bu Kanunla ve diğer ilgili mevzuatla Bakanlığa verilen her türlü hak, görev ve yetkiler, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından da kullanılabilir. Bu madde kapsamında yapılacak iskân ile ilgili usul ve esaslar Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki hak, yetki ve görevlerin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kullanılması halinde, bu Kanun hükümlerine göre kullanılacak arazi ve arsalardan gerekli olanlar birinci fıkrada kapsamındaki kalan iskân faaliyetleri maksadıyla kullanılmak

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

tarihini takip eden aybaşından itibaren oniki ay içinde peşin veya taksitle ödenmesi hâlinde, bu tutara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için herhangi bir faiz uygulanmaz. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki sigortalılık statüsünden kaynaklanan prim borcu bulunanlar 67 nci maddede belirtilen şartları taşımaları halinde, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki döneme ait prim borçları dikkate alınmaksızın bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki aylık sürenin sonuna kadar sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlandırılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında ödenmiş olan genel sağlık sigortası primleri ile gecikme cezası ve gecikme zammı tutarları iade ve mahsup edilmez.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.

MADDE 21- 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- (1)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmakta ve yapılacak olan baraj ile baraj mücavir alanında kalan taşınmazların kısmen veya tamamen kamulaştırılması sonucunda yerlerini terk etmek zorunda kalanların iskânına ilişkin olarak bu Kanunla ve diğer ilgili mevzuatla Bakanlığa verilen her türlü hak, görev ve yetkiler, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir. Bu madde kapsamında yapılacak iskân ile ilgili usul ve esaslar Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki hak, yetki ve görevlerin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilebilmesi maksadıyla, bu Kanunun hükümlerine göre kullanılacak arazi ve arsalardan gerekli olanlar birinci fıkrada kapsamındaki kalan iskân faaliyetleri maksadıyla

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

üzere tapuda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü adına tescil edilir. Bu fıkra kapsamında yapılacak her türlü devir, temlik, tevhid, ifraz, tescil, terkin ve sair işlemleri tapu sicilinde yapmaya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yetkilidir. Bu madde kapsamında iskân faaliyetinde kullanılmak üzere Bakanlar Kurulu kararıyla orman sınırları dışına çıkarılacak alanlar tapuda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü adına re'sen tescil edilerek devredilir.

(3) Bu madde yürürlüğe girmeden önce 5543 sayılı İskân Kanununa göre başlatılmış işlemler de bu madde kapsamında yürütülür.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kullanılmak üzere tapuda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü adına tescil edilir. Aynı maksatla kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan ve talep edilen Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca uygun görülenler tapuda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü adına bedelsiz olarak devren tescil edilir, ancak bunlardan iskân faaliyetleri için ihtiyaç duyulmayan veya kullanılmayanlar Maliye Bakanlığının talebi üzerine tapuda yeniden bedelsiz olarak devren Hazine adına tescil edilir. Bu fıkra kapsamında yapılacak her türlü devir, temlik, tevhid, ifraz, tescil, terkin ve sair işlemleri tapu sicilinde yapmaya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yetkilidir. Bu madde kapsamında iskân faaliyetinde kullanılmak üzere 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca orman sınırları dışına çıkarılacak alanlar tapuda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü adına resen tescil edilerek devredilir.

(3) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce bu Kanuna göre iskân duyurusu yapılmış projeler Bakanlıkça yürütülür.”

MADDE 22- 15/5/2007 tarihli ve 5661 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı/ Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE - 1 (1) Bu Kanunun 1 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları kapsamında borçlarını tasfiye etmemiş olan borçlular için, anılan fıkralardaki mevcut düzenlemeler de geçerli olmak kaydıyla, ödeme veya yeniden yapılandırma tarihi 31/12/2017 olarak uygulanır. Bu düzenleme tahsilat yapılan borçlarla ilgili olarak iade isteme hakkı doğurmaz.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Teklifi)

MADDE 14- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 28 inci maddesinin yedinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) İşbirliği protokolü çerçevesinde, kadın istihdamını destekleyici faaliyetler kapsamında kullanılması şartıyla Bakanlığa,”

MADDE 15- Bu Kanunun;

a) 1 inci maddesi 1/1/2018 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 4 üncü maddesi 1/7/2017 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) 5 inci, 7 nci ve 8 inci maddeleri 1/7/2017 tarihinde,

ç) 9 uncu, 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddeleri 1/4/2017 tarihinde,

d) Diğer maddeleri ise yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 16- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 23- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 28 inci maddesinin yedinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Bakanlıkla yapılacak işbirliği protokolü çerçevesinde, kadın istihdamını destekleyici faaliyetler kapsamında kullanılması şartıyla Bakanlığa,”

MADDE 24- 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yıllık izinler, teşebbüs veya bağlı ortaklığın uygun bulacağı zamanlarda toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir. Bir sözleşme döneminde kullanılmayan izinler müteakip sözleşme döneminde kullanılabilir. Cari sözleşme dönemi ile bir önceki sözleşme dönemi hariç, önceki sözleşme dönemlerine ait kullanılmayan izin hakları düşer.”

MADDE 25- Bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesi 1/1/2018 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 7 nci maddesi 1/4/2017 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) 9 uncu, 12 nci ve 13 üncü maddeleri 1/7/2017 tarihinde,

ç) 14 üncü, 15 inci, 16 nci, 17 nci ve 20 nci maddeleri 1/4/2017 tarihinde,

d) diğer maddeleri ise yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 26- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.